

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V KRAJI VYSOČINA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti	6
1.2.2	Charakteristika datového souboru	7
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	8
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina	11
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	14
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	16
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	18
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	21
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	22
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Kraji Vysočina	28
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	30
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	31
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	33
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	34
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	36
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	38
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Kraji Vysočina	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	48
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	49
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	51
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	53
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	54
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	56
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	57

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Kraji Vysočina .	63
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	66
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	67
5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	68
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	69
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	71
5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	73
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	74
6	Rozvoj kariérového poradenství v kraji Vysočina	80
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	81
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	83
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	85
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	86
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	88
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	90
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	91
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Kraji Vysočina	97
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	98
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	100
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	102
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	104
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	105
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	107
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	109
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	115
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V KRAJI VYSOČINA	115
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	116
9	Nepovinné oblasti.....	118
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	118
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY.....	120
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	122
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	123
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	125

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

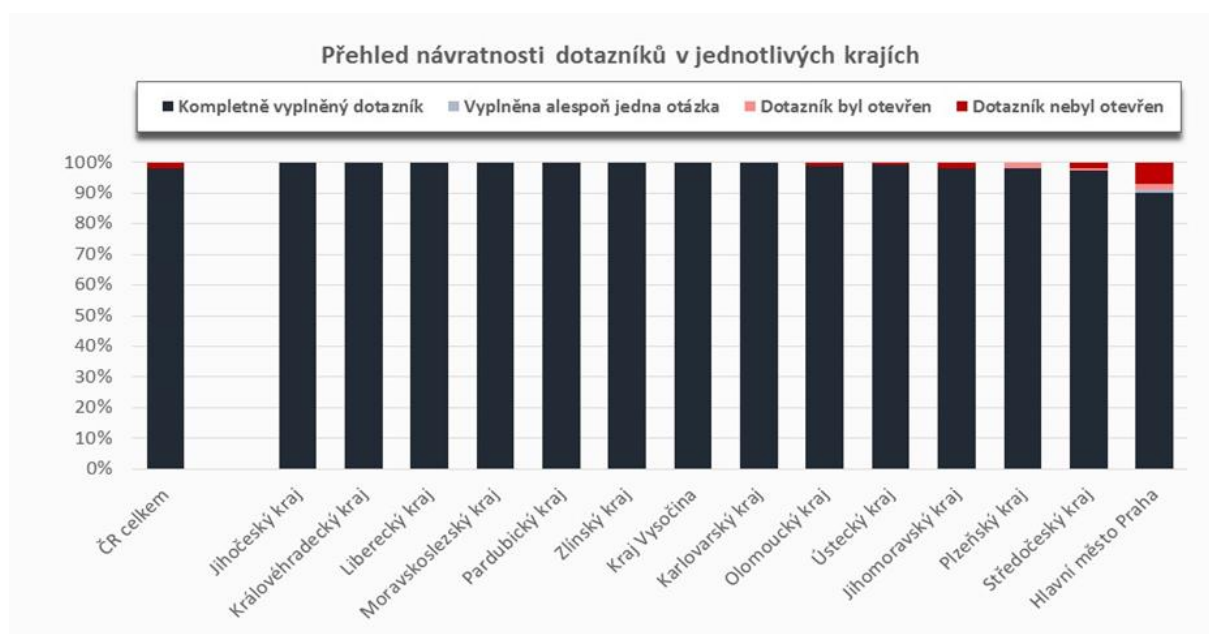
Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

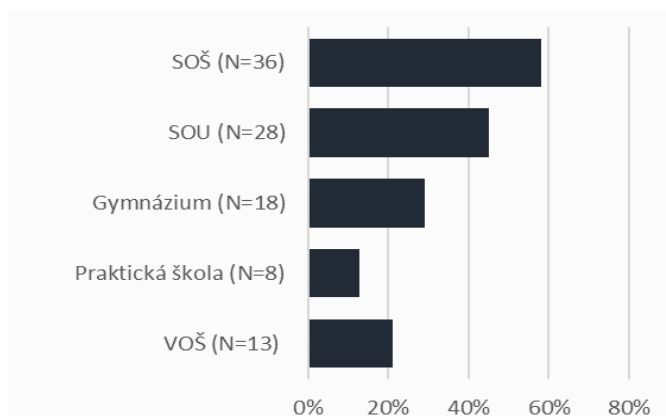
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

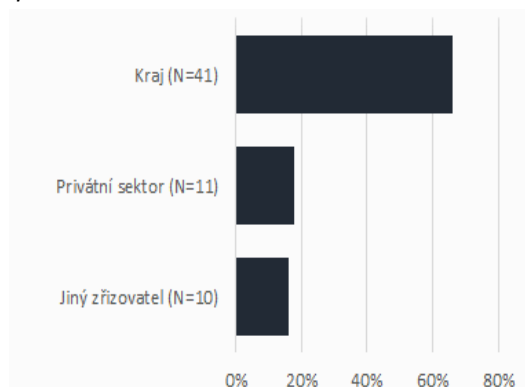
1.2.2 Charakteristika datového souboru

V kraji Vysočina je celkem 62 středních škol, přitom z hlediska úrovně vzdělávání je zastoupeno 36 SOŠ (58,1 %), 28 SOU (45,2 %), 18 gymnázií (29,0 %), 8 praktických škol (12,9 %) a 13 VOŠ (21,0 %). Vzhledem k tomu, že některé školy zahrnují jak SOU, tak i SOŠ, případně jiné kombinace, jsou uvedené procentuální podíly vyšší. Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele zahrnuje 41 škol řízených krajem (66,1%), 11 škol (17,7 %) spadá do privátního sektoru a 10 škol (16,1 %) má jiného zřizovatele, např. církev.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

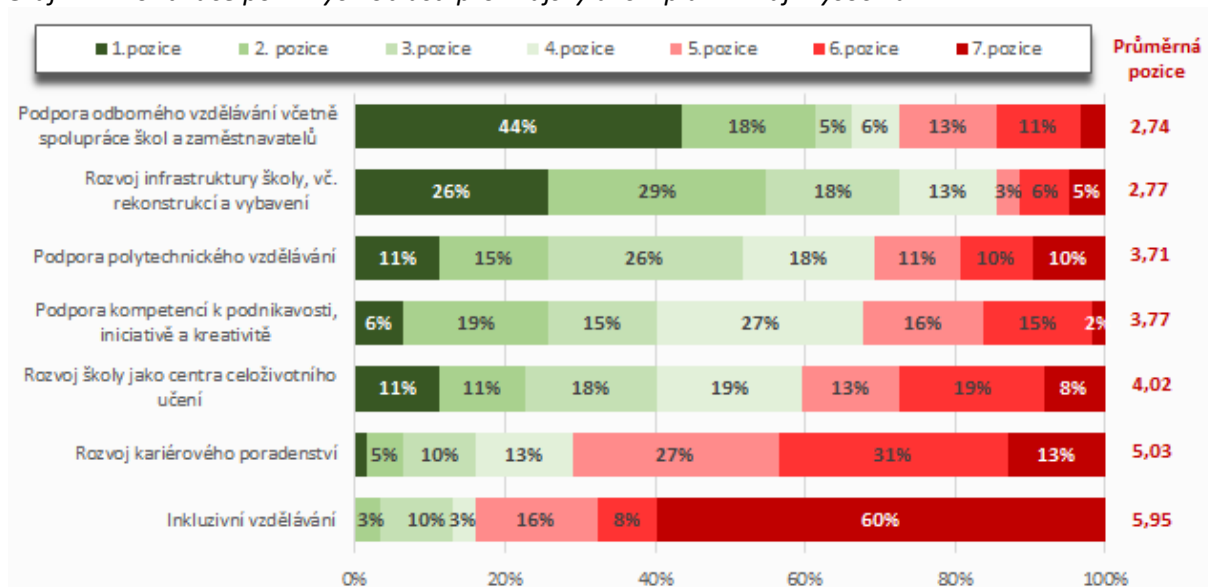
Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

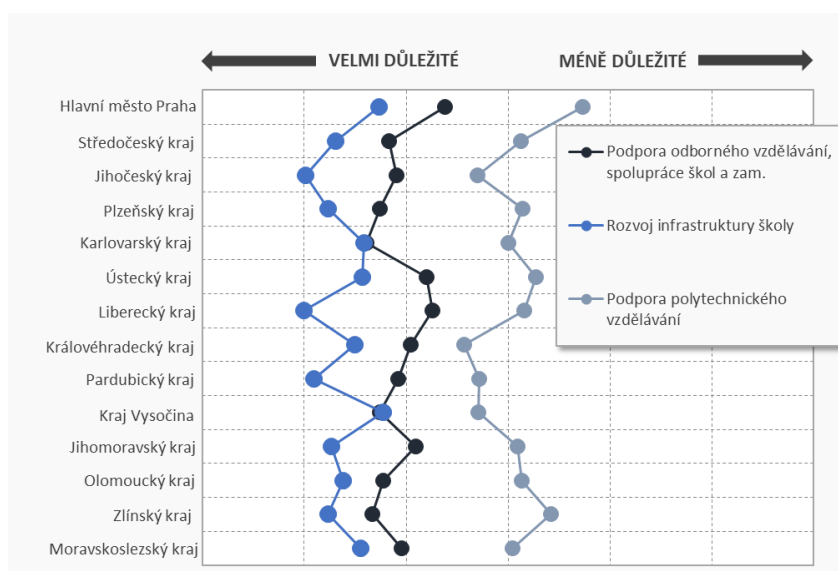
Střední školy a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina mají 2 základní priority: Podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů (pro 44 % škol je to nejvyšší priorita a 18 % škol ji uvádí na druhém místě) a Rozvoj infrastruktury škol (pro 26 % priorita a 29 % ji uvádí na druhém místě). Třetí nejdůležitější oblastí je Podpora polytechnického vzdělávání, která je prioritou pro 11 % škol a 15 % škol ji uvádí hned na dalším místě. Celkové čtvrté místo z hlediska důležitosti plánovaných intervencí pak zaujímá Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě. Jako prioritu ji uvádí 6 % škol a na dalším místě pak 19 % škol. Na pátém místě v pořadí z hlediska důležitosti je Rozvoj školy jako centra celoživotního učení, který umístilo na přední místo 11 % škol a na další místo opět 11 % škol. Rozvoj kariérového poradenství pak zaujímá v celkovém žebříčku šesté místo a na posledním sedmém místě je z pohledu důležitosti pro školy Inkluzivní vzdělávání, které 60 % škol umístilo na poslední místo.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Kraji Vysočina

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů je deklarována především v Karlovarském a Zlínském kraji a také na Vysočině, kde je tato oblast považována za velmi důležitou.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritou v Jihočeském, Libereckém a Pardubickém kraji. V Kraji Vysočina patří tato oblast ve srovnání

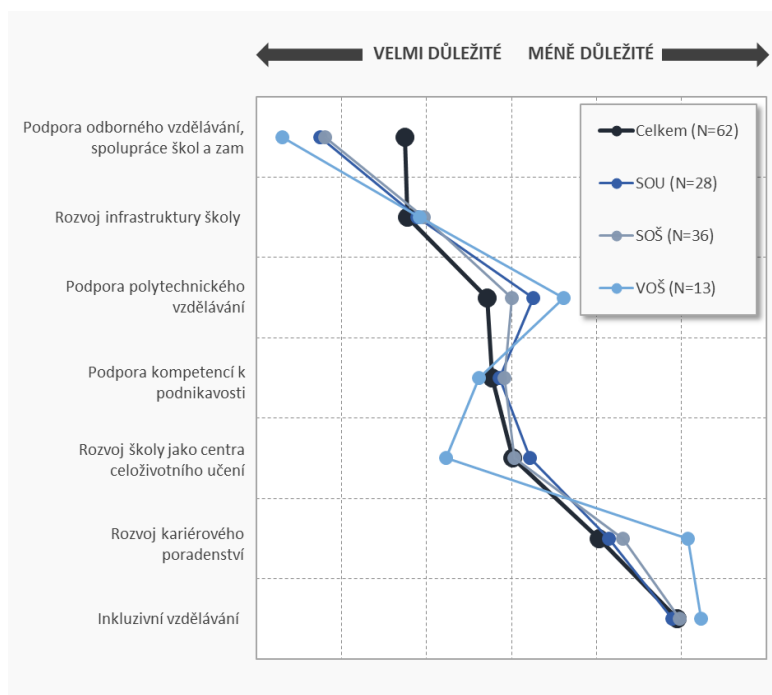
s ostatními kraji k relativně méně zdůrazňovaným oblastem. Podpora polytechnického vzdělávání je považována za relativně více podstatnou zejména v Jihočeském a Královéhradeckém kraji a rovněž i v kraji Vysočina.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajské akční plány ve velké míře liší v závislosti na typu školy.¹

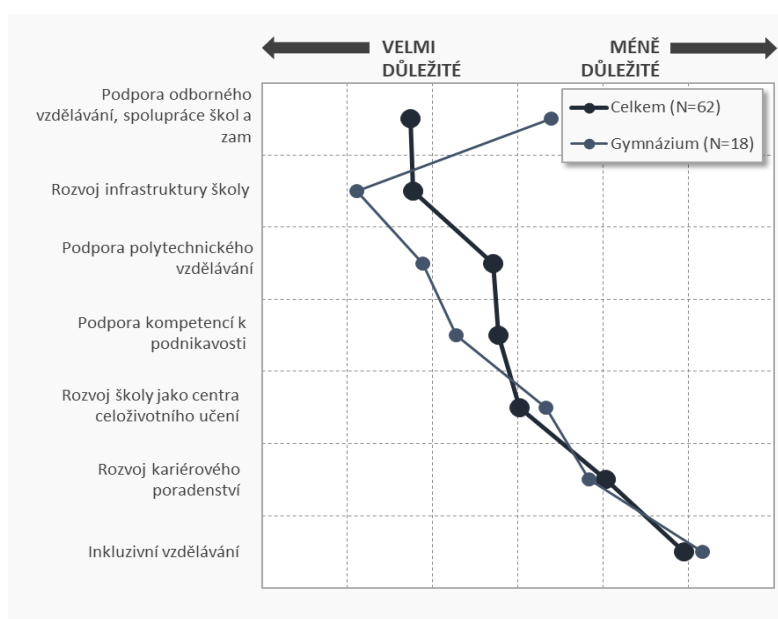
¹ Vzhledem k tomu, že škola celkově vyplňovala jeden dotazník, v hodnocení podle typu škol se to může v některých případech projevit, například podpora rozvoje školy jako centra celoživotního učení u praktických škol (praktické školy jsou často součástí SOU).

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – SOU, SOŠ a VOŠ

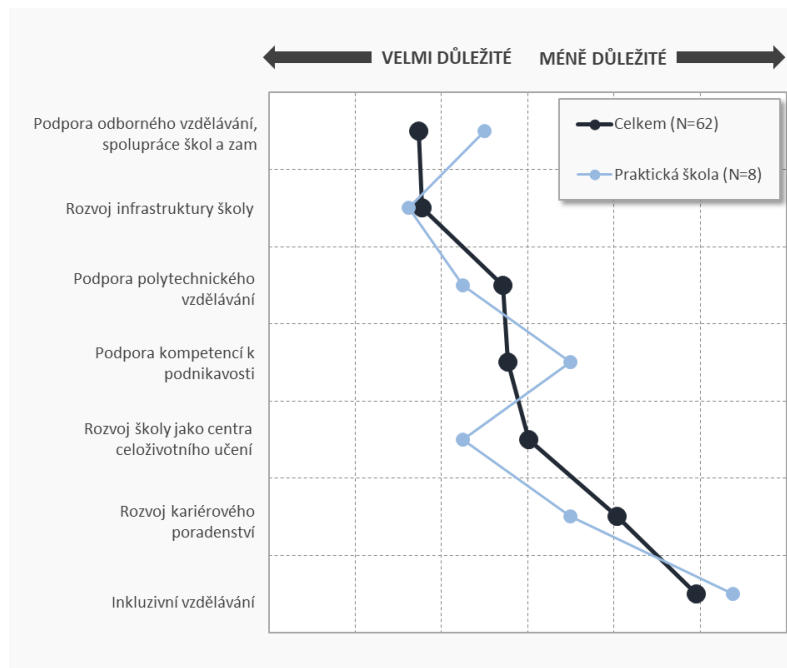
Střední odborná učiliště, střední odborné školy a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina zdůrazňují především důležitost podpory odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli. Nejpodstatnější je tato oblast pro VOŠ. Pro VOŠ je dále velmi podstatný rozvoj infrastruktury školy a ve srovnání se SOU a SOŠ i rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Naopak vzhledem k tomu, že VOŠ poskytují vzdělání na terciární úrovni, není pro VOŠ už příliš podstatné kariérové poradenství.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – gymnázium

V případě **gymnázíí** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, podporu polytechnického vzdělávání a kompetencí k podnikavosti. Naopak vzhledem ke všeobecnému vzdělání, která gymnázia poskytují, není velkou prioritou spolupráce se zaměstnavateli.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – praktická škola

Prioritní oblastí pro **praktické školy** je především rozvoj infrastruktury školy. K dalším důležitým oblastem patří rozvoj školy jako centra celoživotního učení, podpora polytechnického vzdělávání. Méně podstatnou, ale ve srovnání s ostatními typy škol poměrně významnou oblastí je v praktických školách rozvoj kariérového poradenství. Oblast inkluzivního vzdělávání je ve srovnání s ostatními oblastmi hodnocena jako relativně méně důležitá.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

- Školy nejčastěji uvádějí, že realizují aktivity na pokročilé úrovni (30 %), které vykazují systematickou spolupráci se zaměstnavateli, zahrnující například smlouvy škol se

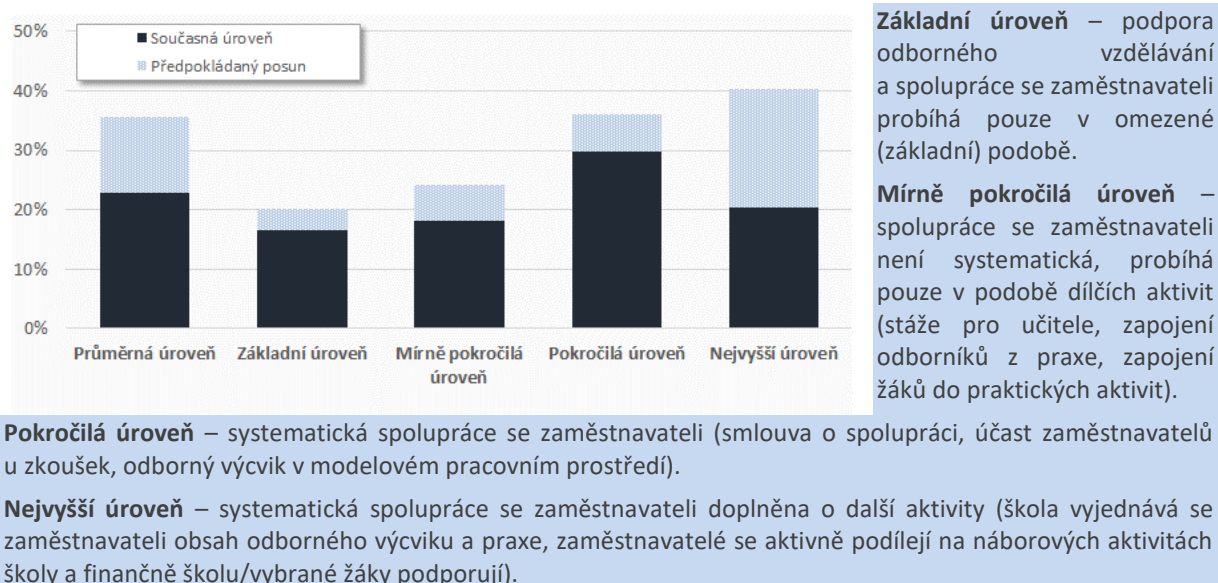
zaměstnavateli na dobu delší než 2 roky, zajištění stálé účasti zaměstnavatelů u zkoušek, odborného výcviku u zaměstnavatelů, zpracované strategie se zaměstnavateli a účast škol na vybraných aktivitách profesních organizací. Na tuto úroveň se chce posunout dalších 6 % škol. Aktivity na nejvyšší úrovni, ke kterým patří systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněná o další činnosti, realizuje 20 % škol. Na této úrovni školy zároveň plánují největší posun (o 20 %). V oblasti podpory odborného vzdělávání, spolupráce škol a zaměstnavatelů realizují SOU i SOŠ nejčastěji aktivity na pokročilé úrovni (46 % škol) nebo nejvyšší úrovni (31 %, resp. 33 % škol), u gymnázií s ohledem na jejich všeobecné zaměření probíhá spolupráce se zaměstnavateli častěji jen v omezené podobě. Naopak VOŠ jsou orientovány na spolupráci se zaměstnavateli poměrně výrazně, převažují aktivity na pokročilé (46 %) a nejvyšší úrovni (30 %).

- V rámci spolupráce se zaměstnavateli školy v Kraji Vysočina realizují nejčastěji přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (68 % škol) nebo odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (66 % škol). Dále je podstatnou aktivitou v této oblasti spolupráce se základními školami (53 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (45 %).
- Při realizaci spolupráce školy se zaměstnavateli školy nejčastěji narážejí na skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (44 %). Problémem je dále malá dostupnost firem pro daný obor a zaměření (40 %), finanční náročnost, zejména zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (39 %). K významným překážkám, které uvádí 34 % škol, patří nezáměr firem o spolupráci se školami a nedostatečná disciplinovanost žáků a nízká motivace pro práci v reálném pracovním prostředí.
- Z hlediska opatření, která by školám pomohla v dosažení cíle, jsou nejpodstatnější finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků k zaměstnavatelům na odborný výcvik, zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních, realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů a dále i stáže žáků v zahraničních firmách. Z pohledu jednotlivých typů škol jsou na SOU i SOŠ nejpodstatnější stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Dále tyto školy uvádějí potřebu financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků k zaměstnavatelům na odborný výcvik. Gymnázia a VOŠ nejčastěji uvádí, že by jim pomohly stáže žáků v zahraničních firmách a dále podobně jako v odborných školách i stáže pro pedagogy.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Z pohledu současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaného posunu školy v Kraji Vysočina realizují na tzv. základní úrovni, kdy podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené podobě, přibližně 17 % aktivit a očekávané navýšení těchto aktivit je již nízké – kolem 4 %. V rámci mírně pokročilé úrovně, kam spadají především dílčí aktivity, jako např. stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe nebo zapojení žáků do praktických aktivit, je realizováno asi 18 % aktivit škol a předpokládaný posun činí 6 %. Školy nejčastěji uvádějí, že realizují aktivity na pokročilé úrovni (30 %), které zahrnují například systematickou spolupráci se zaměstnavateli, smlouvy škol se zaměstnavateli na dobu delší než 2 roky, zajištění stálé účasti zaměstnavatelů u zkoušek, odborného výcviku u zaměstnavatelů, zpracované strategie se zaměstnavateli a účast škol na vybraných aktivitách profesních organizací a podobně. V rámci této úrovně se očekává posun o 6 %. Aktivity na nejvyšší úrovni, ke kterým patří systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněná o další činnosti, činí 20 % aktivit. Na této úrovni školy zároveň plánují největší posun (o 20 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol z hlediska jejich současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli a předpokládaného posunu (viz příloha 1), pak v rámci **středních odborných učilišť** probíhá asi 10 % aktivit na základní úrovni a očekávaný posun činí jen 1 %. Na mírně pokročilé úrovni je realizováno 16 % aktivit a očekávaný posun je podobně jako v případě aktivit základní úrovně nízký (o 3 %). Nejvíce aktivit je realizováno na pokročilé úrovni (46 %), přičemž očekávaný posun je kolem 8 %. Poměrně významné je i zastoupení aktivit na nejvyšší úrovni (31 %), kde je očekávaný posun zároveň jednoznačně nejvýraznější (o 30 %).

V rámci **středních odborných škol** je realizováno na základní úrovni jen 6 % aktivit škol a očekávaný posun je velmi nízký (o 2 %). Na mírně pokročilé úrovni probíhá 22 % aktivit škol a plánovaný posun by měl dosahovat asi 6 %. Na pokročilé úrovni probíhá nejvíce aktivit v rámci SOŠ (46 %) a očekávaný posun činí 13 %. Na tzv. nejvyšší úrovni je realizováno asi 33 % aktivit, ovšem očekávaný posun je nejvýraznější (o 27 %).

Gymnázia vzhledem ke svému všeobecnému zaměření realizují ve srovnání s odbornými školami v rámci spolupráce se zaměstnavateli častěji aktivity na nižších úrovních. Na základní úrovni je tedy realizováno 26 % aktivit a očekávaný posun je 6 %. Na mírně pokročilé úrovni probíhá asi 19 % aktivit gymnázií v této oblasti a očekávaný posun činí 11 %. V rámci pokročilé úrovně je realizováno 11 % a v rámci nejvyšší úrovně pak 7 % aktivit. Na rozdíl od odborných škol je očekávaný posun na těchto vyšších úrovních spíše nízký (o 2 %, resp. o 8 %).

Na **vyšších odborných školách** je oproti gymnáziím situace opačná, jen okrajově jsou realizovány aktivity základní úrovně (4 %) a předpokládaný posun o 2 %. Na mírně pokročilé úrovni pak je realizováno 27 % aktivit škol (posun o 2 %). Naopak vysoký podíl aktivit VOŠ probíhá na pokročilé úrovni (46 %) a na nejvyšší úrovni (30 %), zde je zároveň očekáván nejvyšší posun (o 21 %).

Praktické školy realizují výrazně nejčastěji jen aktivity na základní úrovni (28 %), což je zřejmě dáno jejich specifickým zaměřením.

2.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci spolupráce se zaměstnavateli školy v Kraji Vysočina realizují nejčastěji přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (68 %), odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (66 % škol) a podstatná je také spolupráce se základními školami (53 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (45 %).

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Asi třetina škol realizuje v rámci této intervence analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (32 %) či nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (32 %). Dále školy realizují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (27 %) a rovněž spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, příp. na základě regionálních sektorových dohod (27 %).

S nižší frekvencí školy uvádějí mezi činnostmi, na kterých se aktivně podílejí, účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (23 %), kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (23 %), zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (18 %) a zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (16 %).

Podíváme-li se na jednotlivé typy škol z pohledu aktivit, které realizují v rámci této intervence (viz příloha č. 2), pak k nejdůležitějším aktivitám na **středních odborných učilištích** patří odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (96 %), účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (89 %) a spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (71 %).

Střední odborné školy realizují nejčastěji odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 %), spolupráci ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (78 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (78 %).

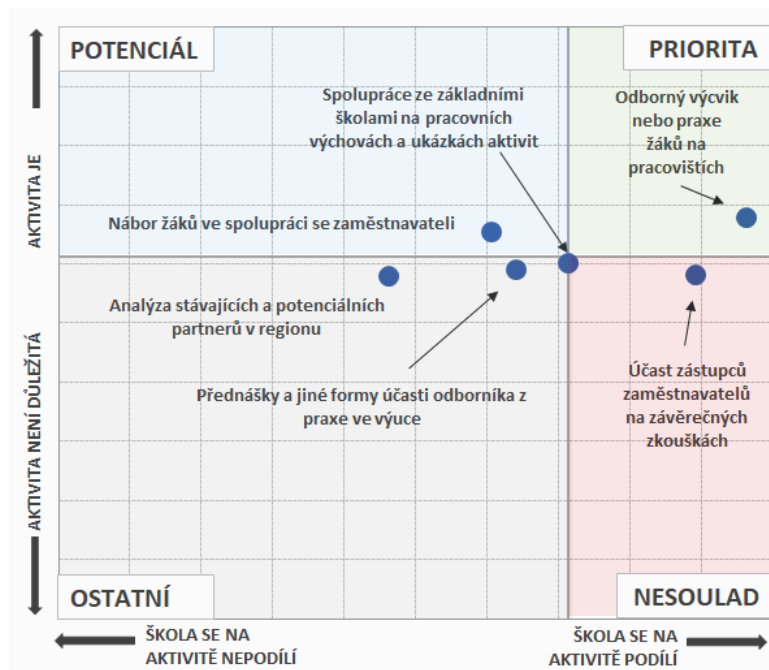
Gymnázia v rámci aktivit zaměřených na spolupráci škol se zaměstnavateli vzhledem k všeobecnému vzdělání realizují tyto aktivity méně často než odborné školy. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %), realizují spolupráci ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (39 %), analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce (22 %), spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech (22 %) a zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (22 %).

Vyšší odborné školy spolupracují se zaměstnavateli poměrně výrazně. Věnují se především přednáškám a jiným formám účasti odborníka z praxe ve výuce (92 %), odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 %) a spolupráci ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (77 %).

Praktické školy spolupracují se zaměstnavateli relativně méně často než odborné školy. Nejčastěji uvádějí přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (50 %), odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (38 %), kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (25 %).

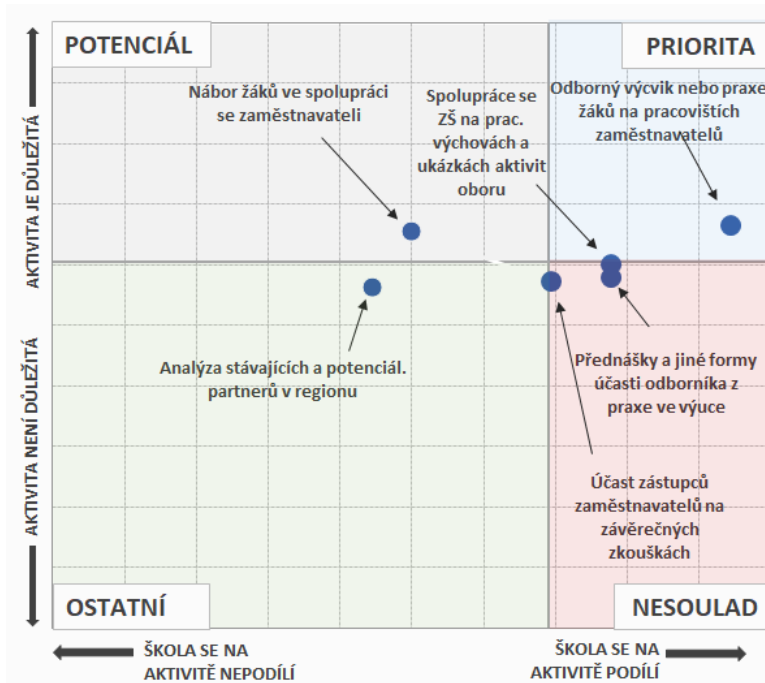
2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

ovšem školy naopak nevystupují příliš aktivně, a které tedy představují určitý potenciál, patří především nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

srovnání s předchozími jako relativně méně důležité. Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli považují SOŠ za důležitý, ale nejsou v této oblasti příliš aktivní. Tato oblast představuje určitý potenciál dalšího rozvoje.

Z hlediska zapojení **středních odborných učilišť** do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů patří k aktivitám, kterých se školy účastní a zároveň jsou pro ně důležité, především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatele.

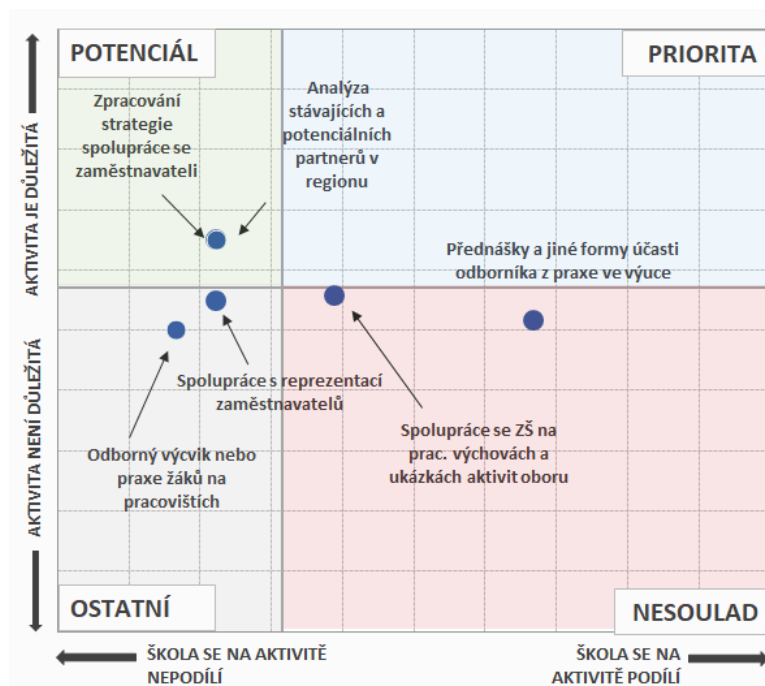
Dále školy realizují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a spolupracují se ZŠ. Tyto aktivity ovšem hodnotí ve srovnání s předchozími jako relativně méně podstatné.

Mezi důležité aktivity, ve kterých

Z hlediska důležitosti a zapojení **středních odborných škol** do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje prioritu pro SOŠ odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita je pro SOŠ důležitá a školy se na ní aktivně podílejí.

Dále SOŠ realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, spolupracují se ZŠ a rovněž využívají účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Tyto aktivity ovšem hodnotí ve

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení gymnázií do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů považují gymnázia za potenciálně zajímavou aktivitu zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli.

Gymnázia dále realizují přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce a spolupracují se ZŠ, ale hodnotí tyto aktivity jako relativně méně podstatné.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Při realizaci spolupráce se zaměstnavateli školy nejčastěji narážejí na skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (44 %). Dále školy narážejí na problém malé dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření (40 %). Na dalších místech v pořadí překážek v této oblasti školy uvádějí finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (39 %). K významným překážkám, které uvádí 34 % škol, patří jednak nezájem firem o spolupráci se školami, jednak nedostatečná disciplinovanost žáků a nízká motivace pro práci v reálném pracovním prostředí.

S nižší frekvencí školy uvádějí, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (29 %) nebo že problémem je skutečnost, že zaměstnavatelé nemají zájem o účast na závěrečných zkouškách nebo maturitách (23 %). Méně často je překážkou i příliš vysoká finanční nákladnost spolupráce pro školu (21 %) nebo to, že firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce a dovednosti, kterého ještě nedosahují (19 %). Kolem 16 % škol uvedlo, že v této oblasti na žádné překážky nenaráží.

Zaměříme-li se na překážky v rozdělení podle typů školy (viz příloha 3), pak významným problémem při realizaci spolupráce školy se zaměstnavateli na SOU i SOŠ je skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, a dále finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele.

Konkrétně v rámci **středních odborných učilišť** uvádí 68 % z nich, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, dále jsou pro 54 % z nich překážkou zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů, zejména z hlediska finanční náročnosti, a pro 54 % SOU je problémem i nedostatečná disciplinovanost žáků.

Nejčastějším problémem **středních odborných škol** je rovněž skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (47 %), dále uvádějí, že firmy mají zájem, ale nemohou

spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (47 %) nebo že problémem jsou zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů, zejména finanční náročnost (44 %).

Hlavní překážkou u **gymnází** je zřejmě s ohledem na všeobecné zaměření dále i malá dostupnost firem s vhodným zaměřením (33 %), dále uvádějí i skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (28 %). Na druhé straně ve srovnání s jinými typy škol vysoké procento gymnázií uvádí, že v této oblasti nenarážejí na žádné problémy (33 %).

Vyšší odborné školy uvádějí kromě finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění (62 %) a malé dostupnosti firem s vhodným zaměřením (54 %) i to, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (46 %).

Pro **praktické školy** je nejvýraznějším problémem opět malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (63 %), zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (50 %), nedostatečná disciplinovanost žáků (50 %) a rovněž i nezájem firem o spolupráci s praktickými školami (50 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

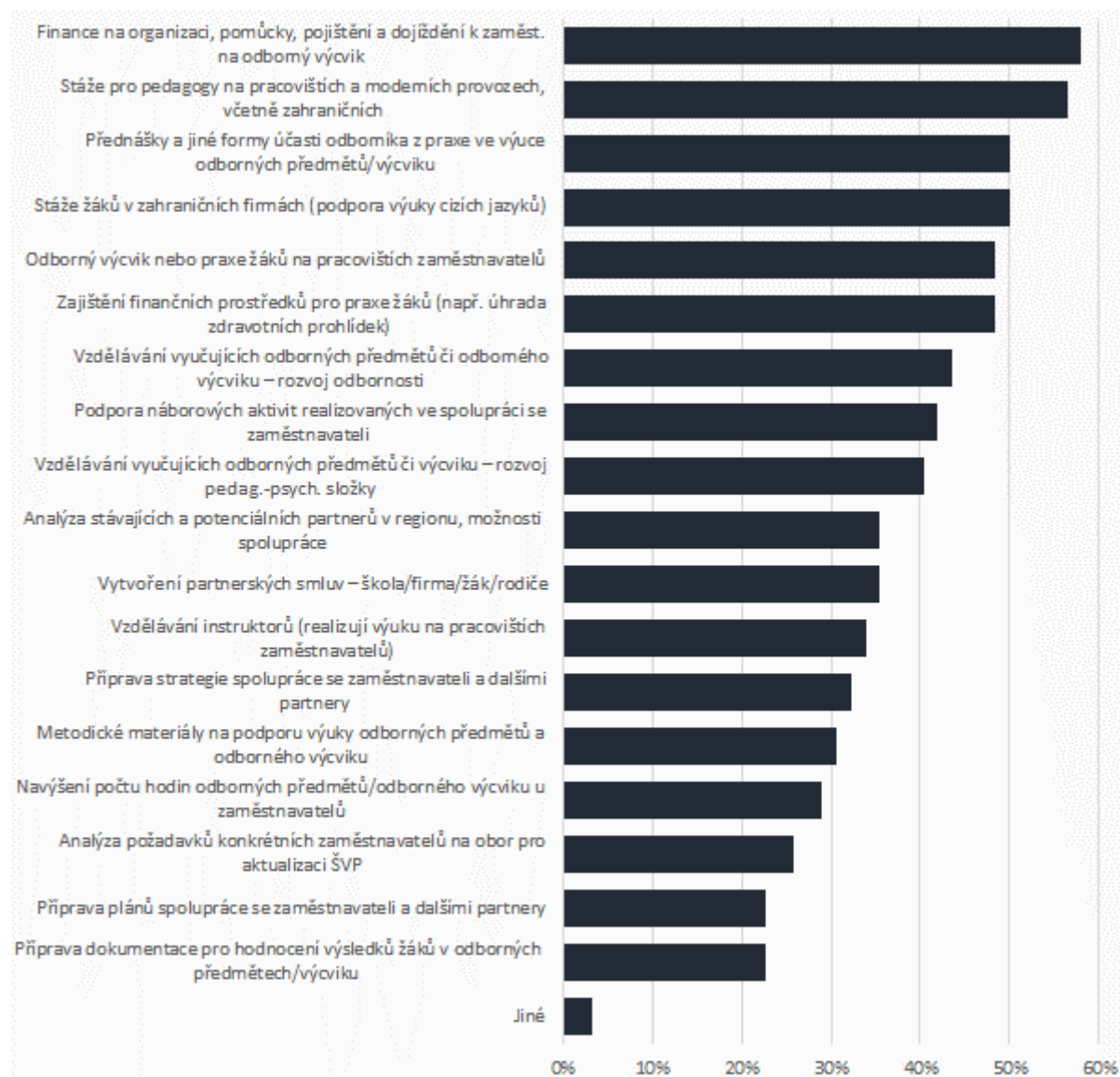
Školám by k dosažení cíle ve spolupráci se zaměstnavateli nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (58 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (56 %).

Dále školy uvádějí potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníků z praxe ve výuce (50 %), stáží žáků v zahraničních firmách v rámci podpory výuky cizích jazyků (50 %), potřebu odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (48 %) a rovněž zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (48 %).

K dalším opatřením, která by školám pomohla v podpoře odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů, patří vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (44 %), podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku, především rozvoj pedagogicko-psychologické složky (40 %).

Asi třetina škol mezi opatřeními pro zlepšení této intervence uvádí potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce (35 %), vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (35 %), vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů (34 %), přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (32 %) a rovněž zmiňují potřebu metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (31 %).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

S nižší frekvencí školy uvádí potřebu navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů (29 %), analýzu požadavků konkrétních zaměstnavatelů na obor pro aktualizaci ŠVP

(26 %), přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (23 %) a přípravu dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech/výcviku (23 %).

Podíváme-li se na opatření pro zlepšení realizace v rozdělení podle typů škol (viz příloha 4), pak SOU i SOŠ by k dosažení zvoleného cíle ve spolupráci školy se zaměstnavateli pomohly zejména stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních, dále finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty.

Konkrétně většině **středních odborných učilišť** (75 %) by napomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních, dále 68 % škol uvádí potřebu financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty a 68 % škol potřebu podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli.

Střední odborné školy uvádí, podobně jako SOU, především potřebu financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty (78 %), dále potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (72 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (69 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (69 %).

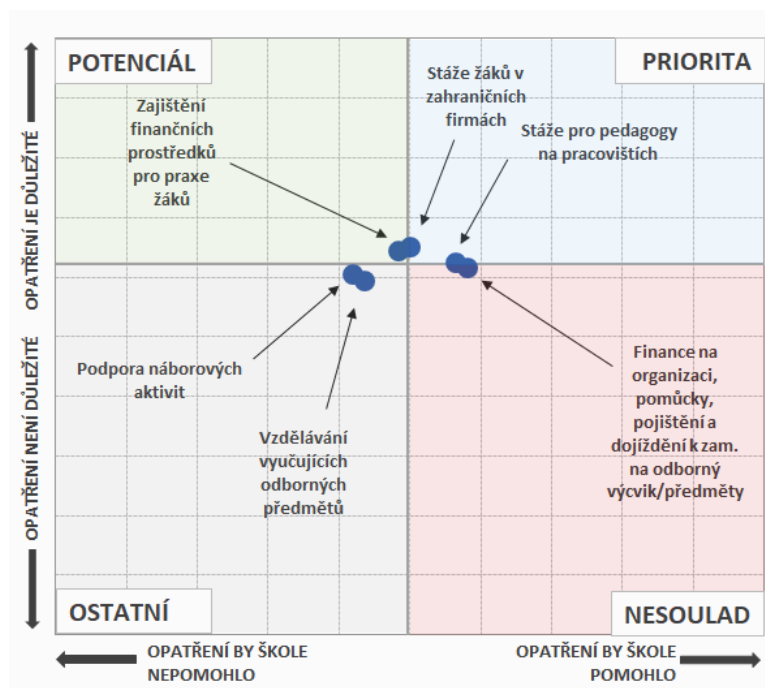
Gymnázia potřebují především realizaci stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (50 %), dále stáže žáků v zahraničních firmách (44 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (44 %).

Z pohledu **vyšších odborných škol** jsou nejdůležitějšími opatřeními přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (77 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (69 %), stáže žáků v zahraničních firmách (69 %) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty (69 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (69 %).

Praktické školy uvádějí jako potřebné především vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (63 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj pedagogicko-psychologické složky (50 %), méně často pak i přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (38 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/předměty (38 %) a odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (38 %).

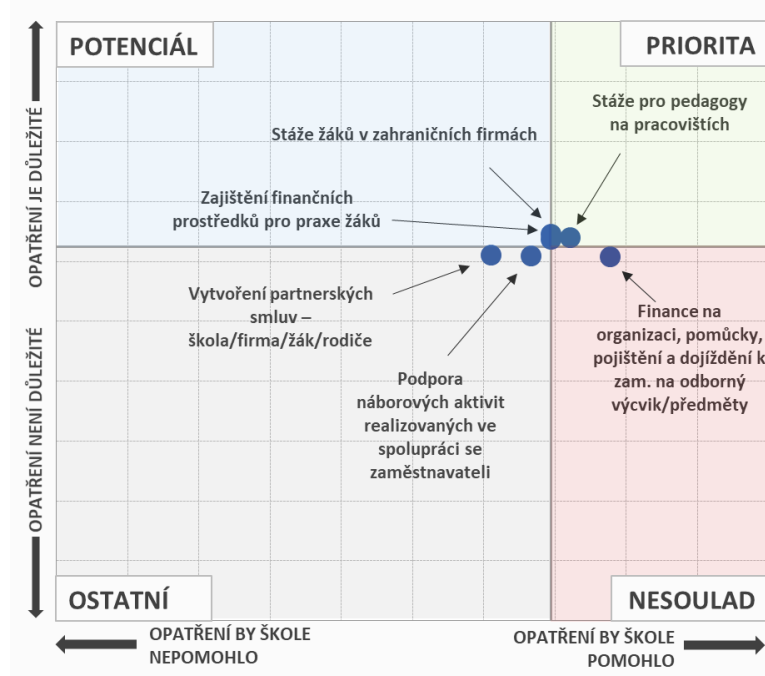
2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

opatření.

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

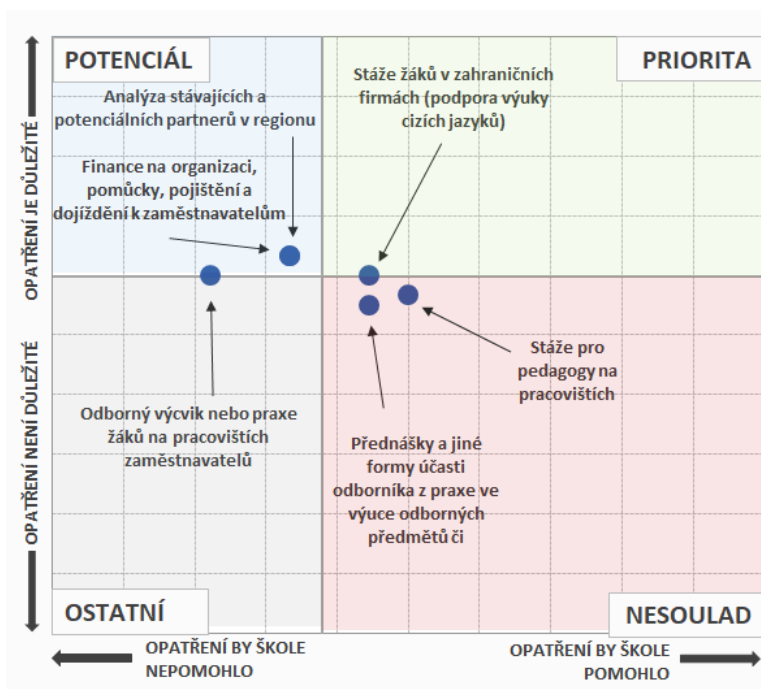
Z hlediska opatření, která by **středním odborným učilištím** v oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů pomohla, představují největší prioritu stáže pro pedagogy na pracovištích a stáže žáků v zahraničních firmách. Dále jsou poměrně podstatné finance na organizaci a pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům.

Určitý potenciál představuje zajištění finančních prostředků pro praxe žáků – toto opatření považují SOU za důležité, nicméně by jim pomohlo o něco v menší míře než předchozí zmiňovaná

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představují největší prioritu **středních odborných škol** stáže pro pedagogy. Poměrně podstatné jsou i stáže žáků v zahraničních firmách a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků.

V relativně velké míře by školám pomohly i finance na organizaci, dojíždění, pojištění praxe žáků u zaměstnavatelů. Toto opatření ale patří k relativně méně podstatným.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Gymnázia realizují spolupráci se zaměstnavateli méně často než odborné školy. Jako prioritní lze označit stáže žáků v zahraničních firmách za účelem podpory výuky cizích jazyků – toto opatření považují školy za potřebné a také mu přiřkládají relativně vyšší důležitost.

Gymnázia by dále uvítala stáže pro pedagogy na pracovištích a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe, tato opatření jsou již ale méně podstatná.

Jako určitý potenciál lze označit jednak analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu,

jednak zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (64 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (64 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (57 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (54 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (46 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (39 % škol)

Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90 % žáků netechnických oborů, praxe pak 90 % žáků maturitních oborů. (39 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (96 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (89 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (71 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (64 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (61 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (46 % škol)
- Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (46 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (68 % škol)
- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (54 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (54 % škol)
- Nezájem firem o spolupráci se školami (46 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (43 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (75 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (68 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (68 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (64 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (64 % škol)
- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (57 % škol)
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (57 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (71 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (68 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (68 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (68 % škol)

Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (64 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (56 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (56 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (56 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (56 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (50 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (78 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (78 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (69 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (50 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (44 % škol)
- Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (44 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (47 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (47 % škol)
- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (44 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (42 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 % škol)
- Nezáměr firem o spolupráci se školami (33 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (78 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (72 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (69 % škol)
- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (69 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (67 % škol)
- Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (61 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (81 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (72 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (64 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (64 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (64 % škol)

Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (61 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (61 % škol)

Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (61 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích

Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (56 % škol)	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (28 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (22 % škol)	V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (22 % škol)	
Škola nevytváří pravidelně regionální analýzu a přehled vhodných potenciálních partnerů pro spolupráci a podporu školy. (22 % škol)		

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (39 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi (22 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (22 % škol) - Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (22 % škol)	- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (33 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (28 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (22 % škol) - Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (maturitách) (22 % škol)	- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (50 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (44 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (44 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (33 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (33 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (22 % škol) - Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (22 % škol) - Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (22 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia

Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (56 % škol)	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (39 % škol)	úroveň úroveň úroveň úroveň
V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (33 % škol)	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (33 % škol)	
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (33 % škol)	Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (28 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=28)	Průměrná úroveň	 33%	 + 18%
	Základní úroveň	 10%	 + 1%
	Mírně pokročilá úroveň	 16%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 46%	 + 8%
	Nejvyšší úroveň	 31%	 + 30%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň	 34%	 + 18%
	Základní úroveň	 6%	 + 2%
	Mírně pokročilá úroveň	 22%	 + 6%
	Pokročilá úroveň	 46%	 + 13%
	Nejvyšší úroveň	 33%	 + 27%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň	 11%	 + 7%
	Základní úroveň	 26%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 19%	 + 11%
	Pokročilá úroveň	 11%	 + 2%
	Nejvyšší úroveň	 7%	 + 8%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň	 33%	 + 13%
	Základní úroveň	 4%	 + 2%
	Mírně pokročilá úroveň	 27%	 + 2%
	Pokročilá úroveň	 46%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 30%	 + 21%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň	 4%	 + 9%
	Základní úroveň	 28%	 + 9%
	Mírně pokročilá úroveň	 6%	 + 6%
	Pokročilá úroveň	 4%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 2%	 + 11%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	27		41	
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	25		28	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	20		33	
SOŠ (N=36)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	34		41	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	28		33	
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	28		42	
Gymnázium (N=18)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	12		42	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	7		33	
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce	4		20	
	Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech	4		17	
	Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	4		10	
VOŠ (N=13)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	12		42	
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	12		41	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	10		33	
Praktická škola (N=8)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	4		42	
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	3		41	
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	2		14	

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	19	68%	27	44%
	Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na prac. zaměst. – fin. nár.	15	54%	24	39%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostř.	15	54%	21	34%
SOŠ (N=36)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	17	47%	27	44%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	17	47%	18	29%
	Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na prac. zaměst. – fin. nár.	16	44%	24	39%
Gymnázium (N=18)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	6	33%	25	40%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	6	33%	10	16%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	5	28%	27	44%
VOŠ (N=13)	Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na prac. zaměst. – fin. nár.	8	62%	24	39%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	7	54%	25	40%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	6	46%	18	29%
Praktická škola (N=8)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	5	63%	25	40%
	Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na prac. zaměst. – fin. nár.	4	50%	24	39%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostř.	4	50%	21	34%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	4	50%	21	34%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	21	75%	35	56%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměst. na odborný výcvik/předměty	19	68%	36	58%
	Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	19	68%	26	42%
SOŠ (N=36)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměst. na odborný výcvik/předměty	28	78%	36	58%
	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	26	72%	35	56%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	25	69%	30	48%
	Stáže žáků v zahraničních firmách	25	69%	31	50%
Gymnázium (N=18)	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	9	50%	35	56%
	Stáže žáků v zahraničních firmách	8	44%	31	50%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	8	44%	31	50%
VOŠ (N=13)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	10	77%	31	50%
	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	9	69%	35	56%
	Stáže žáků v zahraničních firmách	9	69%	31	50%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměst. na odborný výcvik/předměty	9	69%	36	58%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	9	69%	30	48%
Praktická škola (N=8)	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	5	63%	27	44%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj pedagog.-psych. složky	4	50%	25	40%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	3	38%	31	50%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměst. na odborný výcvik/předměty	3	38%	36	58%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	3	38%	30	48%

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Kraji Vysočina

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Školy v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji vykonávají pouze aktivity na základní úrovni, tedy aktivity vyplývající z RVP. Necelá polovina aktivit škol probíhá na mírně pokročilé úrovni, tedy pouze v podobě dílčích aktivit. Přibližně 40 % škol se pohybuje na pokročilé úrovni, kam patří systematická podpora polytechnického vzdělávání a realizace aktivit nad rámec RVP. Školy se nejvíce chtějí zaměřit na rozvoj aktivit na pokročilé (předpokládaný posun o 16 %) a nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 14 %), které zahrnují systematickou podporu polytechnického vzdělávání.
- V rámci podpory polytechnického vzdělávání převažují na školách dvě aktivity. Součástí výuky polytechnických předmětů asi u 74 % škol jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze nebo projektová výuka a 73 % škol uvádí, že zapojují žáky do soutěží a olympiád. Nadpoloviční

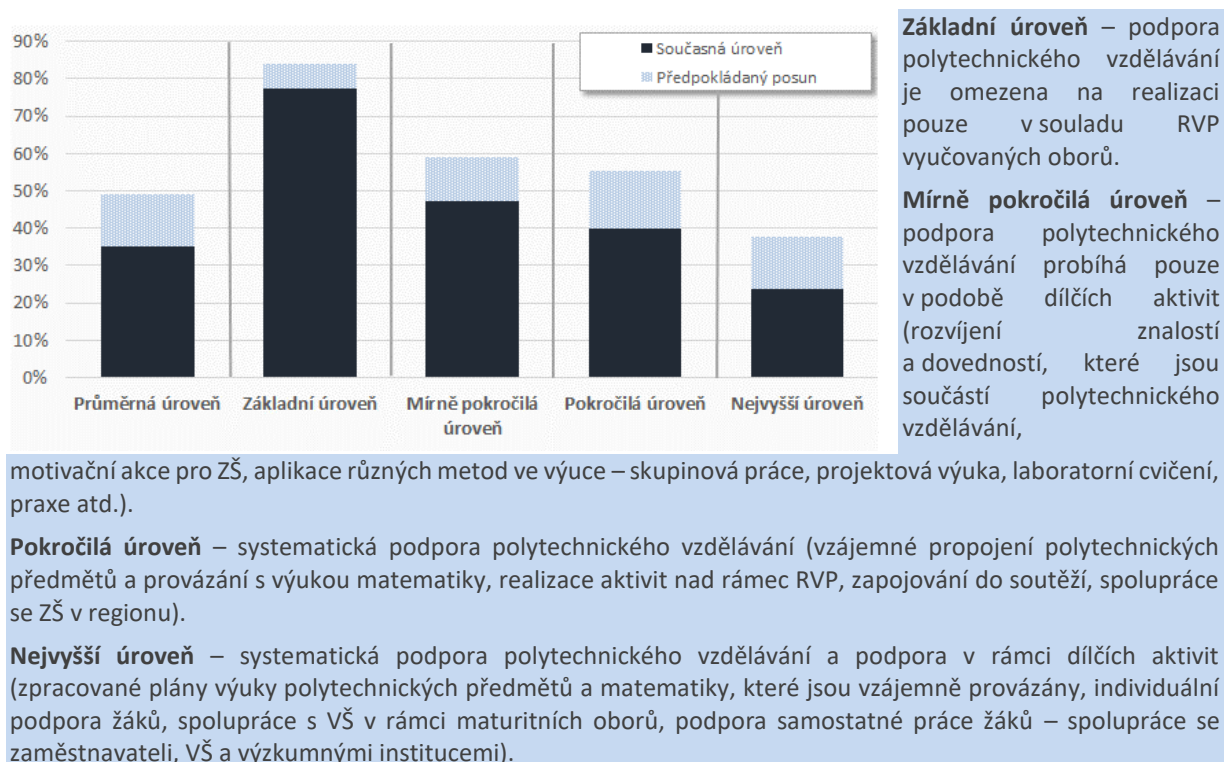
většina škol (55 %) dále realizuje motivační akce pro žáky ZŠ a 47 % škol se individuálně věnuje žákům s mimořádným zájmem o polytechniku.

- Školy se při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (63 %) a nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (60 %). Dalším významným problémem je nedostatečné jazykové vybavení učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (50 %) a rovněž nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (48 %).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, jsou zvýšení kvality softwarového vybavení škol (66 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (65 %), dále zvýšení počtu a kvality PC, notebooků nebo tabletů ve školách (61 %) a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (61 %).
- Z pohledu jednotlivých typů škol SOU, SOŠ i gymnázia nejčastěji potřebují zlepšit vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Pro gymnázia patří k nejdůležitějším opatřením úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků nebo tabletů. VOŠ potřebují zejména nákup softwarového vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni, tedy v souladu s RVP (77 %), přitom předpokládaný posun na této úrovni je už poměrně nízký (o 6 %). Necelá polovina aktivit probíhá na mírně pokročilé úrovni (47 %), tedy především v podobě dílčích aktivit. Očekávaný posun v rozvoji aktivit na této úrovni je kolem 12 %. Přibližně 40 % aktivit škol je realizováno na pokročilé úrovni, kam patří především systematická podpora polytechnického vzdělávání a realizace aktivit nad rámec RVP. Školy se přitom nejvíce chtějí zaměřit právě na rozvoj aktivit na této úrovni (předpokládaný posun o 16 %). Na tzv. nejvyšší úrovni, která zahrnuje především systematickou podporu polytechnického vzdělávání, je realizováno kolem 24 % aktivit a předpokládaný posun je poměrně výrazný a činí 14 %.

Graf 19: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Zaměříme-li se na současnou úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun v rozdělení podle typů škol (viz příloha 5), pak v rámci **středních odborných učilišť** probíhá většina aktivit na základní úrovni (79 %), tedy zejména se jedná o aktivity vyplývající z RVP, přičemž očekávaný posun činí už jen 4 %. V rámci mírně pokročilé úrovně pak SOU realizují 51 % aktivit, přitom předpokládaný posun činí 13 %. V rámci pokročilé úrovně, která zahrnuje aktivity směřující k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, SOU realizují 40 % aktivit a předpokládají zde poměrně výrazný nárůst (o 17 %). V rámci tzv. nejvyšší úrovně pak probíhá 20 % aktivit SOU a očekávaný posun je přitom na této úrovni nejvýraznější (o 18 %).

Podobná situace je u **středních odborných škol**, kdy na tzv. základní úrovni je realizováno kolem 69 % aktivit škol z oblasti polytechnického vzdělávání, přičemž očekávaný posun činí asi 8 %. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy realizují především dílčí aktivity, probíhá 50 % aktivit SOŠ a předpokládaný posun činí 10 %. V rámci pokročilé úrovně je pak realizováno 45 % aktivit a očekávaný posun je zde

větší (o 17 %). Na nejvyšší úrovni pak je realizováno 25 % aktivit a očekávaný posun je tady stejně výrazný jako v předchozí kategorii (o 17 %).

V případě **gymnází** probíhá, podobně jako u předchozích typů škol, nejvíce aktivit v rámci základní úrovně (72 %), přitom očekávaný posun již není moc výrazný (o 6 %). V rámci mírně pokročilé úrovně je pak realizováno asi 43 % aktivit a očekávaný posun je podstatně výraznější (o 18 %). V rámci pokročilé úrovně probíhá 51 % aktivit a očekávaný posun je zde nejvýraznější (o 19 %). Přibližně 39 % aktivit pak je realizováno na tzv. nejvyšší úrovni a očekávaný přírůstek je ovšem nižší (o 13 %).

V rámci **vyšších odborných škol** je podíl aktivit zaměřených na podporu polytechnického vzdělávání, které probíhají na základní úrovni, ve srovnání s předchozími typy škol mírně nižší (54 %), přitom se očekává další navýšení aktivit na této úrovni o 15 %. V rámci mírně pokročilé úrovně, která zahrnuje dílčí aktivity, např. motivační akce pro ZŠ, je realizováno 52 % aktivit a očekávaný posun činí 10 %. V rámci pokročilé úrovně je podíl probíhajících aktivit mírně nižší (45 %), přitom očekávaný posun dosahuje 12 %. Na nejvyšší úrovni je pak v současnosti realizováno 23 % aktivit a školy předpokládají navýšení na této úrovni přibližně o 14 %.

V rámci **praktických škol** probíhají především aktivity na základní úrovni, případně i mírně pokročilé úrovni. Zastoupení aktivit na vyšších úrovních je ovšem poměrně nízké.

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory polytechnického vzdělávání jsou součástí výuky polytechnických předmětů 74 % škol laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. a 73 % škol uvádí, že zapojují žáky do soutěží a olympiád.

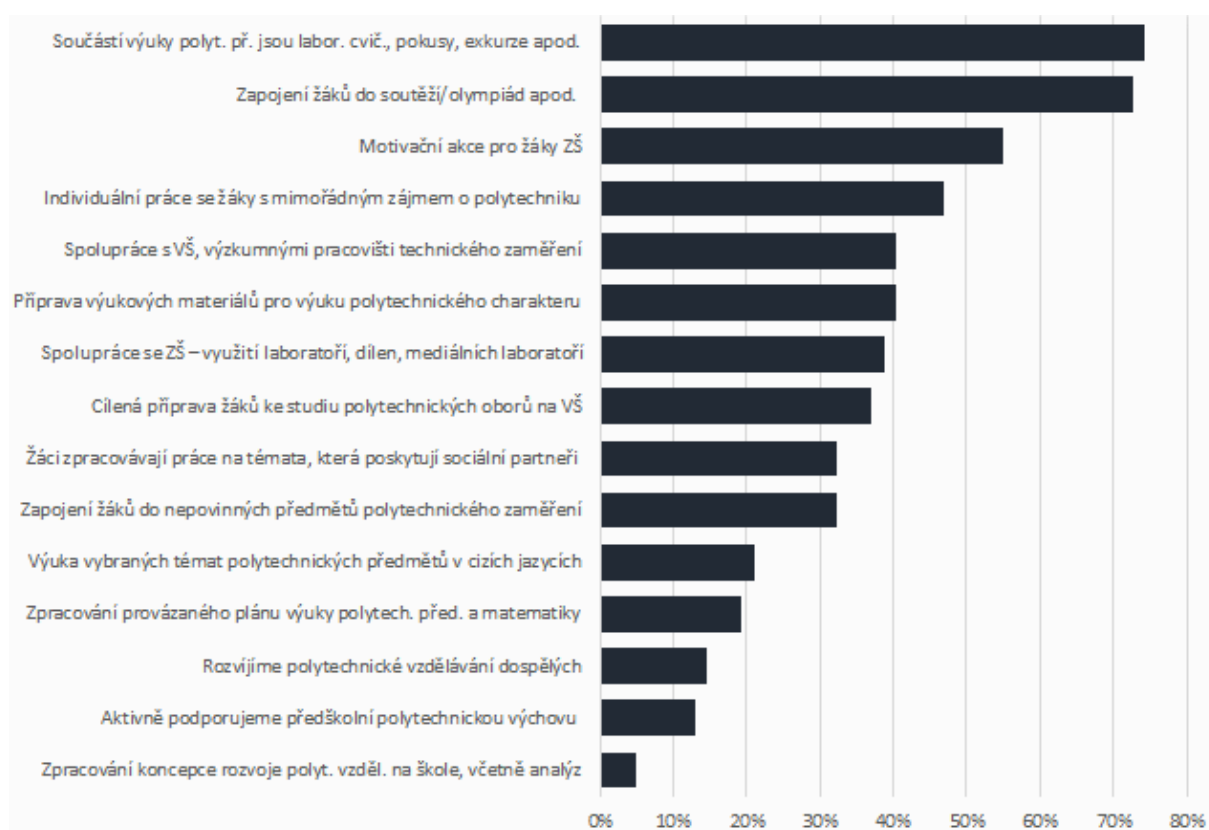
Nadpoloviční většina škol (55 %) dále realizuje motivační akce pro žáky ZŠ a 47 % škol se individuálně věnuje žákům s mimořádným zájmem o polytechniku.

Relativně vysoké procento škol v rámci podpory polytechnického vzdělávání spolupracuje s VŠ nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (40 %) a školy se rovněž zaměřují na cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (37 %), dále probíhá i spolupráce se ZŠ, zejména využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (39 %) a žáci rovněž zpracovávají práce na témata, která poskytují sociální partneři (32 %).

Důležitá je rovněž příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (40 %). Kromě toho se školy snaží o zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (32 %).

Menší procento škol realizuje výuku vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (21 %), věnuje se zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (19 %), rozvíjejí polytechnické vzdělávání dospělých (15 %), aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (13 %). Spíše okrajově se školy věnují zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně analýz (5 %).

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Zaměříme-li se na aktivity v rámci podpory polytechnického vzdělávání v rozdělení podle typu školy (viz příloha 6), pak napříč všemi typy škol patří k nejdůležitějším aktivitám zapojení žáků do soutěží a olympiád a součástí výuky polytechnických předmětů jsou běžně laboratorní cvičení apod.

V rámci **středních odborných učilišť** realizuje většina škol zapojení žáků do soutěží a olympiád a podobně (79 %), součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod. (75 %) a školy dále realizují motivační akce pro žáky ZŠ (68 %).

Podobná situace je v rámci **středních odborných škol**, kde k nejčastějším aktivitám v rámci tématu podpory polytechnického vzdělávání patří rovněž zapojení žáků do soutěží, olympiád apod. (83 %), dále jsou součástí výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, exkurze apod. (72 %) a rovněž realizují motivační akce pro žáky ZŠ (67 %).

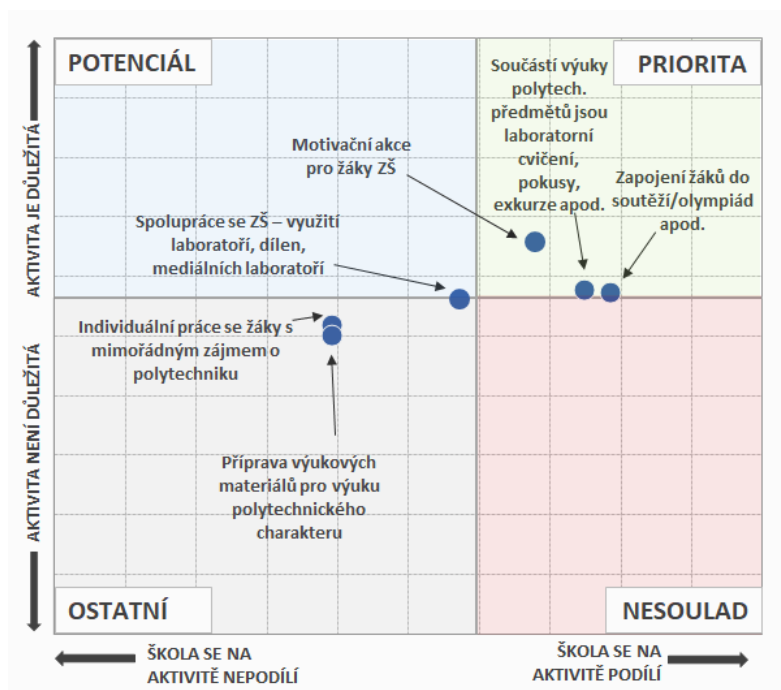
Na **gymnáziích** patří mezi důležité aktivity opět zapojení žáků do soutěží a olympiád apod. (89 %), které realizuje převážná většina škol. Součástí výuky polytechnických předmětů jsou pak laboratorní cvičení, exkurze apod. (89 %). Specificky se pak gymnázia ve větší míře věnují individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (78 %) a rovněž spolupracují s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření (78 %).

Na **vyšších odborných školách** je nejčastější aktivitou opět zapojení žáků do soutěží a olympiád (85 %), dále podobně jako na SOU a SOŠ jsou součástí výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, exkurze apod. (85 %) a kromě toho dále VOŠ realizují motivační akce pro žáky ZŠ (69 %) a žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (69 %).

Na **praktických školách** spočívá těžiště aktivit v oblasti polytechnické výuky v přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (75 %), součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod. (63 %) a školy se rovněž věnují individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (38 %).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

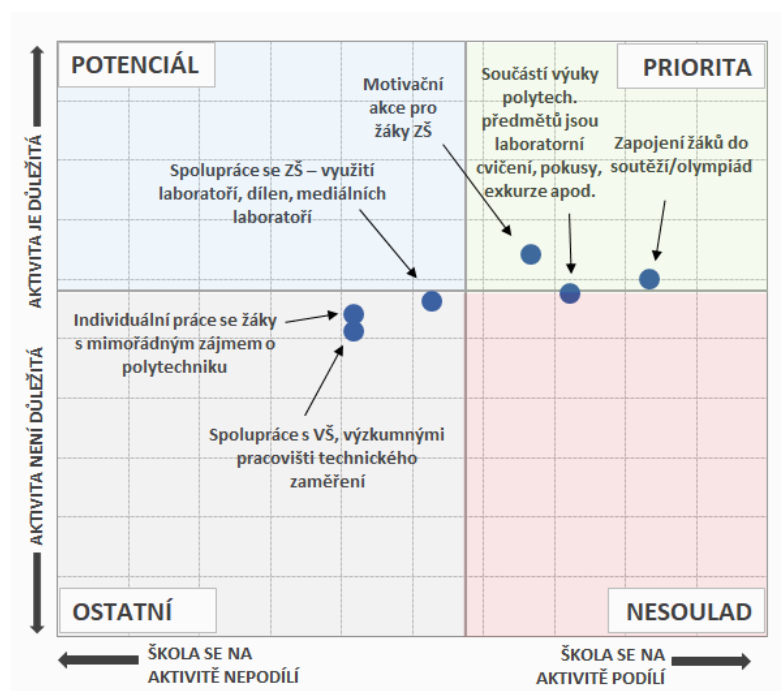
Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a aktivit **středních odborných učilišť** v oblasti podpory polytechnického vzdělávání jsou hlavními prioritami laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., které jsou součástí výuky polytechnických předmětů, motivační akce pro žáky ZŠ a zapojení žáků do soutěží či olympiád.

Určitý potenciál představuje spolupráce SOU se ZŠ v oblasti využití laboratoří nebo dílen školy. Tuto aktivitu školy považují relativně za důležitou, podílí se na ní ovšem méně často.

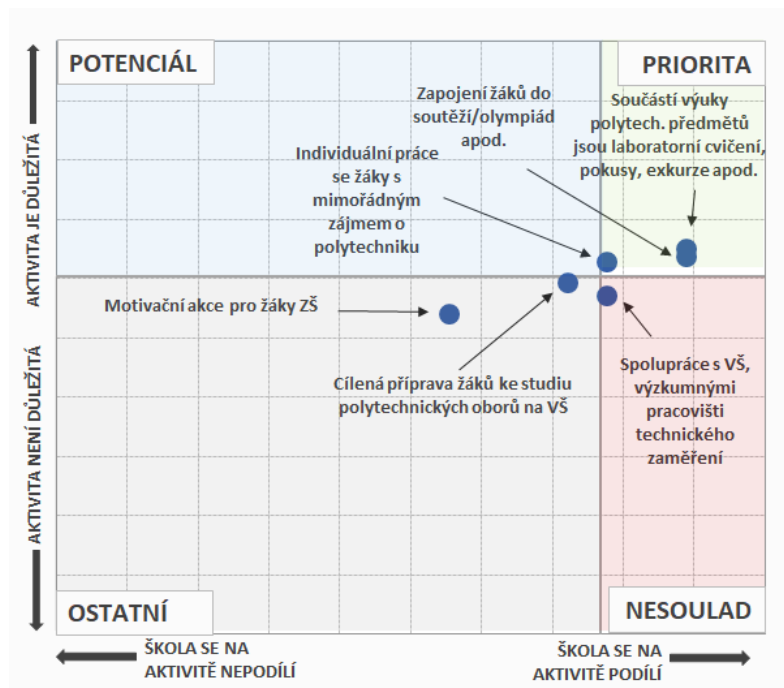
Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Obdobně jako u SOU, i pro **střední odborné školy** z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory polytechnického vzdělávání jsou prioritami motivační akce pro žáky ZŠ, laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., které jsou součástí výuky polytechnických předmětů, a rovněž i zapojení žáků do soutěží či olympiád.

Určitý potenciál pro rozvoj v této oblasti představuje spolupráce se ZŠ z hlediska využití laboratoří a dílen školy.

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory polytechnického vzdělávání představují největší priority **gymnází** laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., které jsou součástí polytechnické výuky, zapojení žáků do soutěží či olympiád a individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

Gymnázia dále spolupracují s VŠ nebo výzkumnými pracovišti, ale tuto aktivitu nepovažují za tak zásadní.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

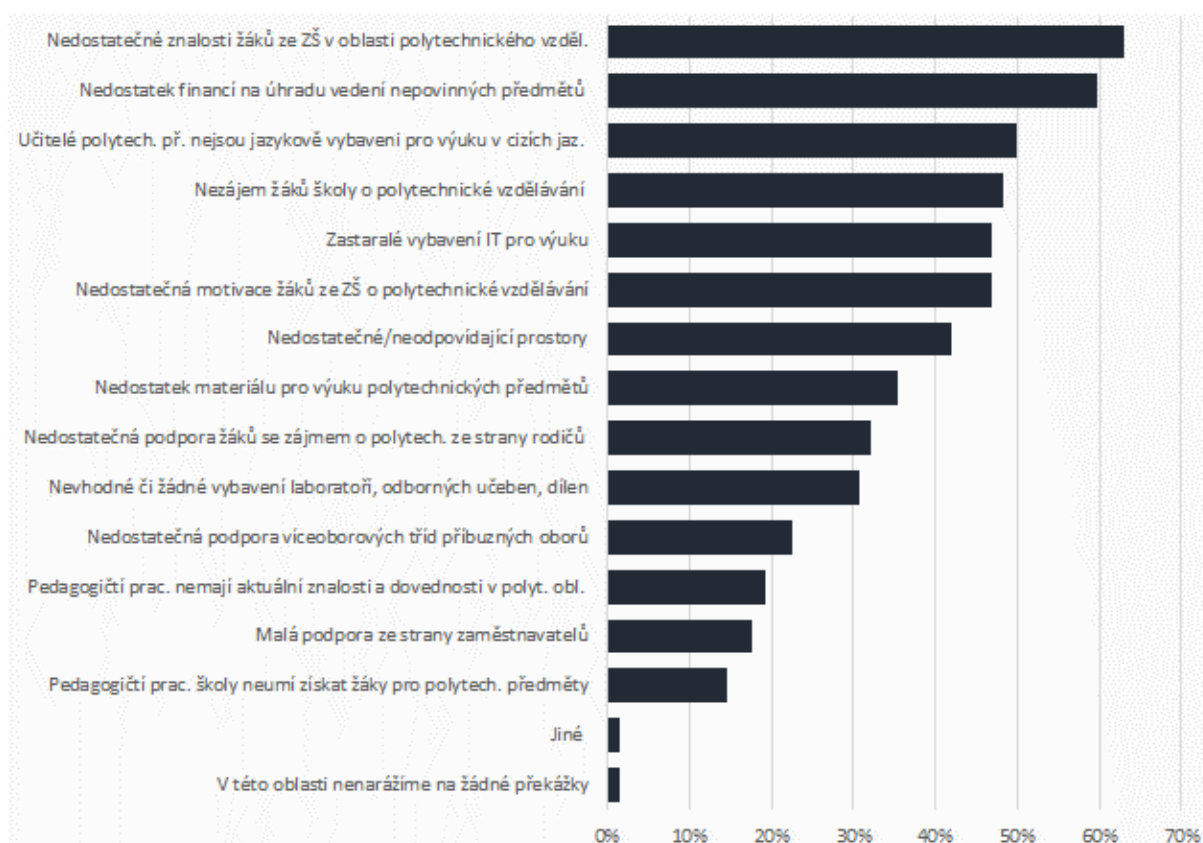
Při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání školy narážejí nejčastěji na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (63 %) a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (60 %).

Dalšími překážkami jsou nedostatečné jazykové vybavení učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (50 %) a rovněž nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (48 %) a nedostatečná motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (47 %).

Školy vnímají jako problém i otázky související s prostorovým a technickým vybavením, zejména zastaralé vybavení IT pro výuku (47 %), nedostatečné a neodpovídající prostory (42 %), nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (35 %) a nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen (31 %).

S nižší frekvencí školy uvádějí mezi překážkami nedostatečný zájem a podporu ze strany jednotlivých subjektů, zejména nedostatečnou podporu žáků se zájmem o polytechniku ze strany rodičů (32 %), nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (23 %), nezájem a nedostatek aktuální znalostí a dovedností pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (19 %), malá podpora ze strany zaměstnavatelů (18 %) a skutečnost, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty (15 %).

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Zaměříme-li se na překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání v rozdělení podle typu školy (viz příloha 7), pak SOU a SOŠ nejčastěji uvádějí jako překážky při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů.

V rámci **středních odborných učilišť** uvádí jako problém nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání 86 % škol. Dále pro 68 % SOU je problémem nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů a stejné procento SOU si stěžuje na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání.

Na **středních odborných školách** je situace podobná. Školy nejčastěji uvádějí jako překážky v oblasti polytechnického vzdělávání nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (83 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (75 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (67 %).

Na **gymnáziích** nejsou takovým problémem znalosti žáků, ale gymnázia si kromě nedostatku financí na vedení nepovinných předmětů (61 %) a nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů (56 %) stěžují na nedostatečné a neodpovídající prostory (50 %).

V případě **vyšších odborných škol** jsou problémem rovněž nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (69 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (62 %), nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (54 %). Specificky pak VOŠ zdůrazňují jako překážku nízkou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů (54 %).

V rámci **praktických škol** spočívají hlavní překážky, vzhledem k jejich zaměření, především v nezájmu žáků o polytechnické vzdělávání (63 %), v nedostatečných znalostech žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (50 %) a dále v zastaralém vybavení IT pro výuku (50 %).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K dosažení cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání by školám nejčastěji pomohlo zvýšení kvality softwarového vybavení školy (66 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (65 %), dále zvýšení počtu a kvality PC, notebooků nebo tabletů ve školách (61 %) a také úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (61 %).

Nadpoloviční většina škol uvádí mezi opatřeními pro zlepšení realizace polytechnického vzdělávání nákup prostředků, zejména nákup a přípravu materiálů pro výuku (58 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (56 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (56 %).

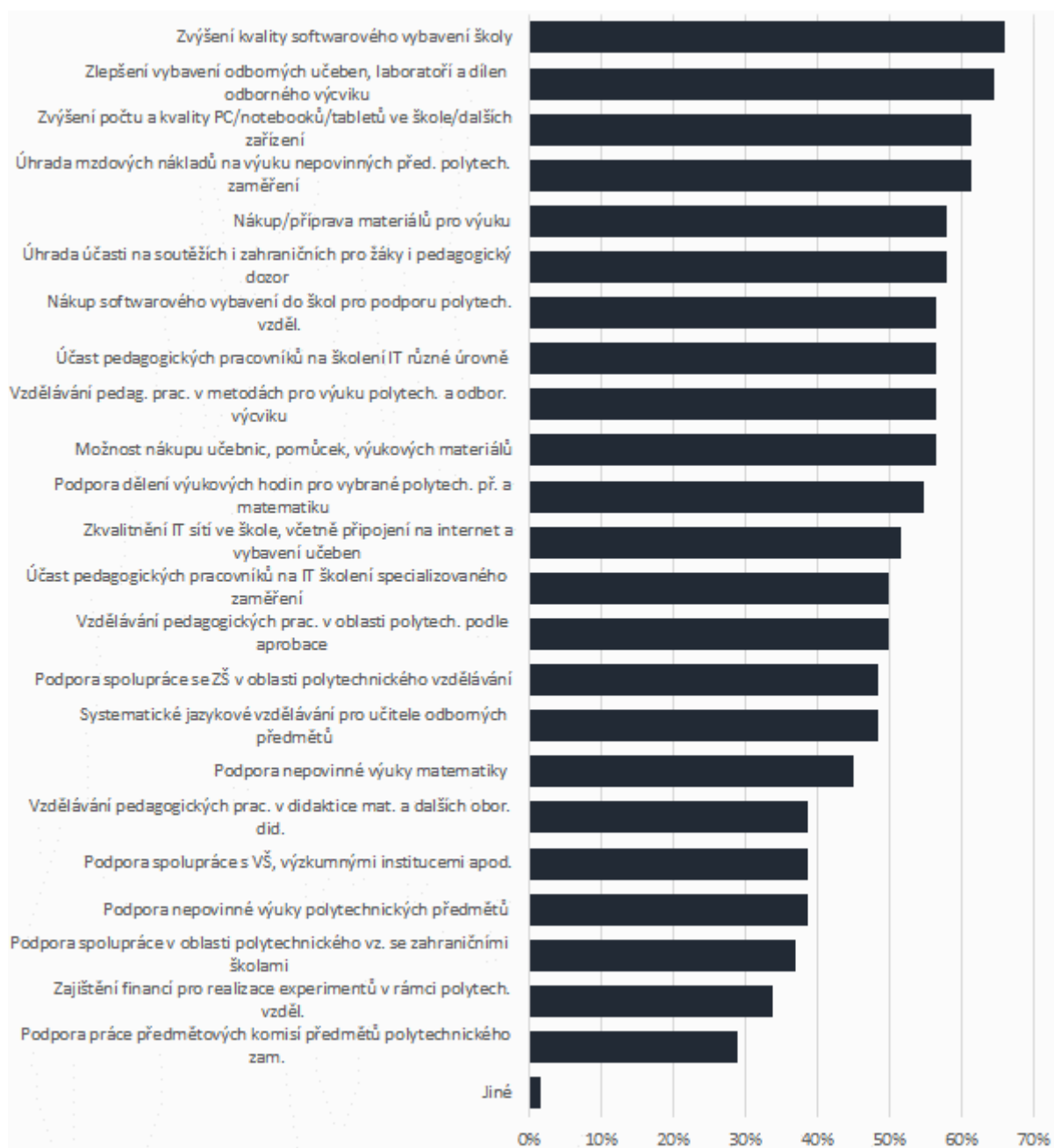
Důležitá je podpora motivace, např. úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (58 %).

Podstatným opatřením je rovněž zlepšení odborné úrovně pedagogů v této oblasti, zejména účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (56 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách pro výuku polytechniky a odborného výcviku (56 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (50 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle aprobační (50 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (48 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších odborných didaktikách (39 %).

K důležitým oblastem patří podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání s celou řadou dalších subjektů, např. podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (48 %), podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (39 %), rovněž i podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (37 %).

Školy dále mezi podstatnými opatřeními uvádí podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (55 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení učeben (52 %), podporu nepovinné výuky matematiky (45 %), podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů (39 %), zajištění financí pro realizaci experimentů v rámci polytechnického vzdělávání (34 %) a podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření (29 %).

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Zaměříme-li se na opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání podle typu školy (viz příloha 8), pak SOU, SOŠ i gymnázia nejčastěji potřebují zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Střední odborná učiliště uvádějí mezi potřebnými opatřeními nejčastěji potřebu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (75 %), podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (71 %), úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (68 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (68 %).

Střední odborné školy uvádějí nejčastěji potřebu úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (72 %), potřebu zvýšení počtu a kvality PC, notebooků nebo tabletů ve škole (69 %) a potřebu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (67 %).

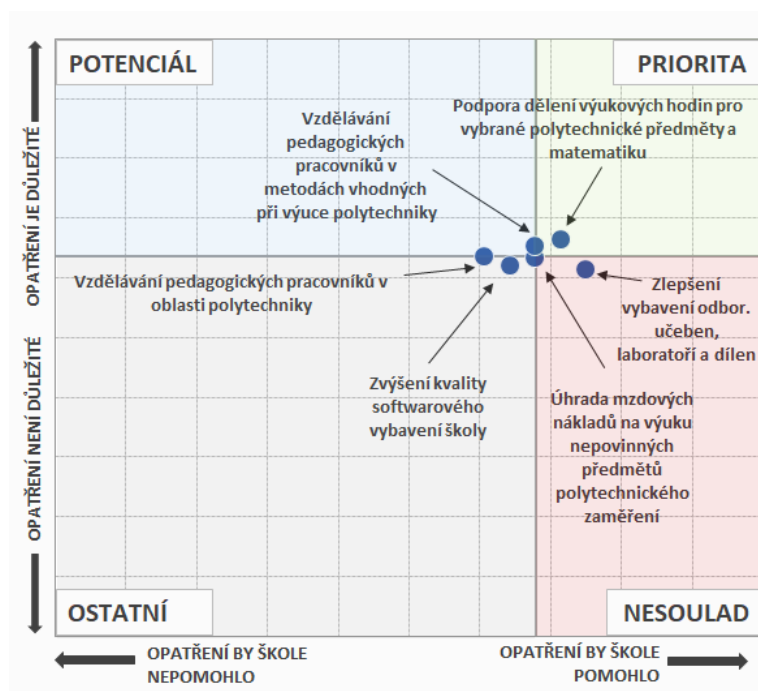
Pro **gymnázia** patří k nejdůležitějším opatřením zlepšení kvality softwarového vybavení (83 %) a vybavení odborných učeben (78 %), dále úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (72 %) a úhrada účasti na soutěžích (i zahraničních) pro žáky i pedagogický dozor (72 %) a rovněž nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (72 %).

Vyšší odborné školy potřebují zejména nákup softwarového vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání (77 %). Podobně jako gymnázia uvádějí potřebu úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (69 %). Dále potřebují nákup a přípravu materiálů pro výuku (69 %) či vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aproby (69 %).

Praktické školy uvádějí nejčastěji potřebu nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (88 %), nákupu a přípravy materiálů pro výuku (75 %), potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy (50 %) a účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (50 %).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

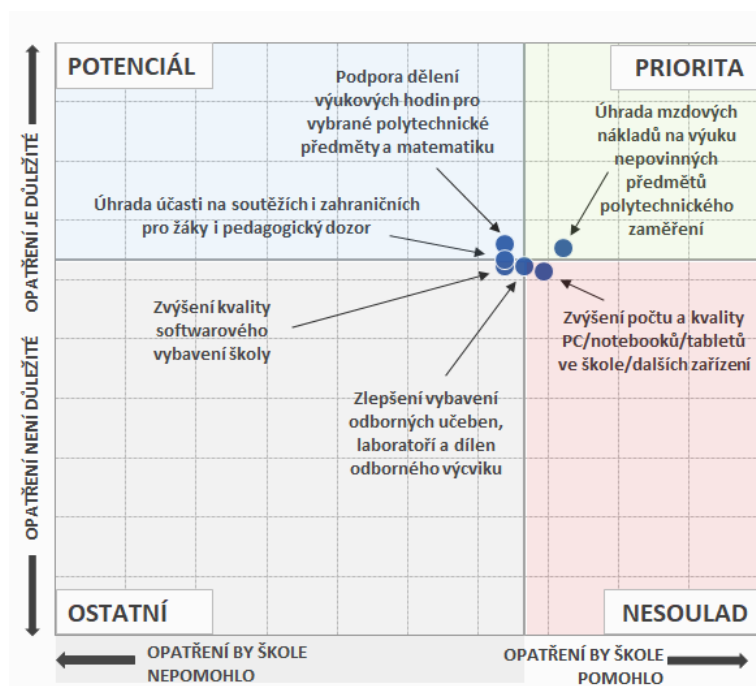

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu **středních odborných učilišť** podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a dále vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metody výuky polytechnických předmětů.

Určitý potenciál rozvoje spočívá ve vzdělávání pracovníků v oblasti polytechniky z hlediska jejich aproby.

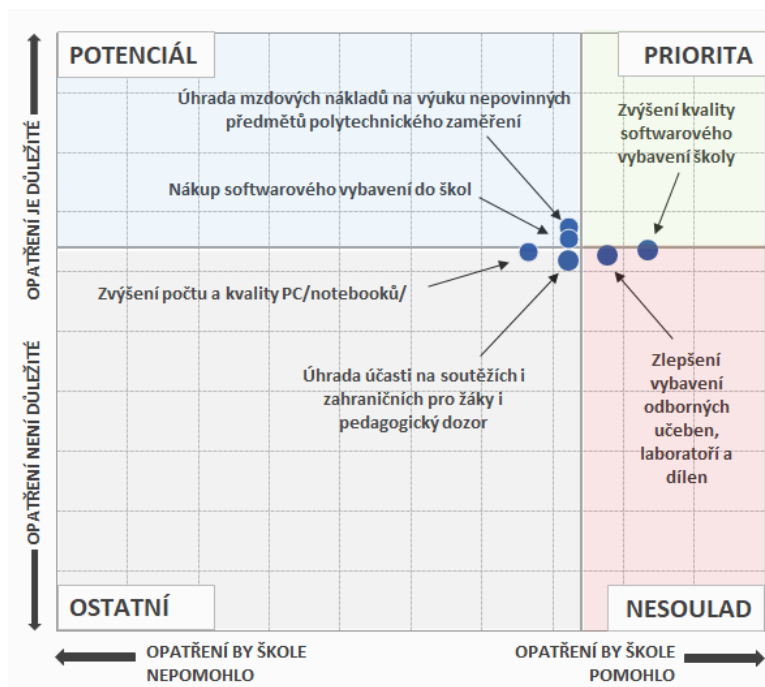
Opatření, která by školám pomohla, ale školy je hodnotí jako relativně méně důležitá, jsou zlepšení vybavení odborných učeben a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

s předchozími za méně důležité.

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

využitelná.

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu **středních odborných škol** úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického charakteru.

Největší potenciál dalšího rozvoje představuje podpora dělení výukových hodin a úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor.

Školám by dále pomohlo zvýšení počtu a kvality PC, notebooků nebo dalších zařízení, ale toto opatření považují ve srovnání

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu pro **gymnázia** zvýšení kvality softwarového vybavení školy.

Dalším opatřením, které je ovšem považováno za relativně méně důležité, je zlepšení vybavení odborných učeben a laboratoří.

Potenciálně důležitá je pro gymnázia dále úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů a nákup softwarového vybavení; pro školy ovšem nejsou ve srovnání s předchozími tak

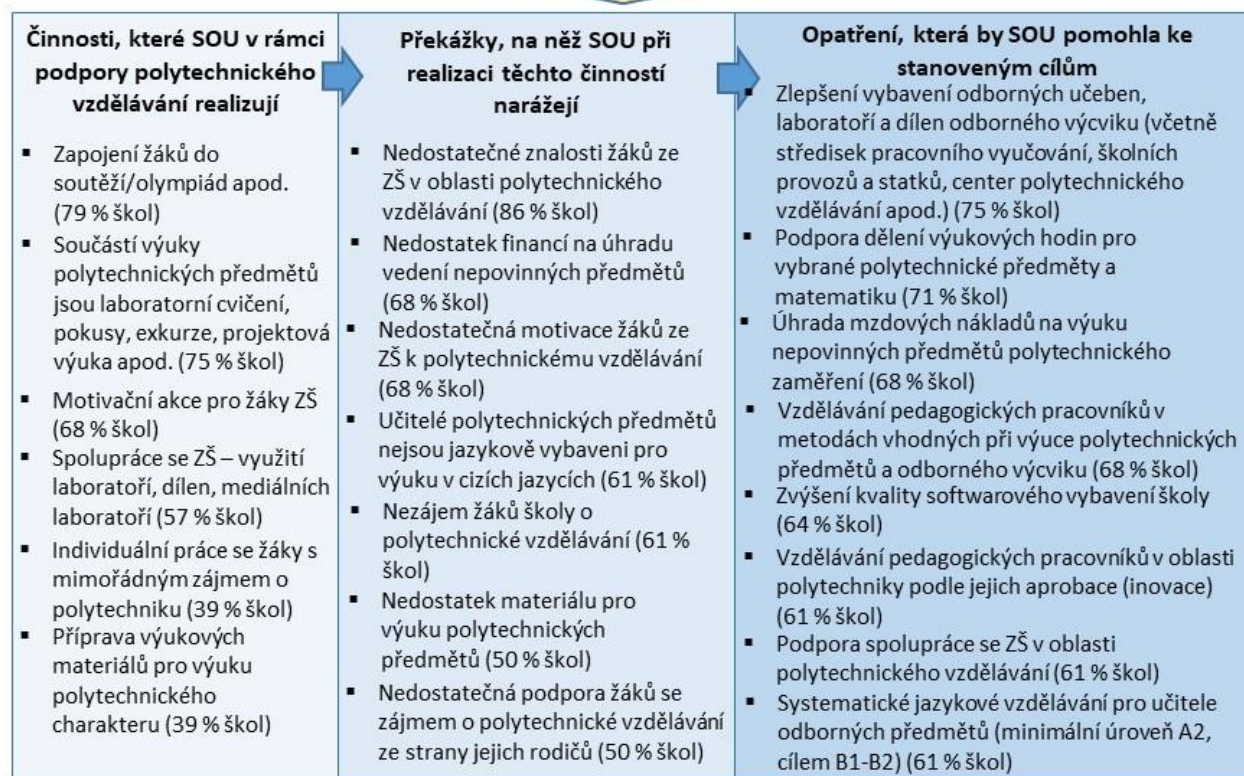
3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

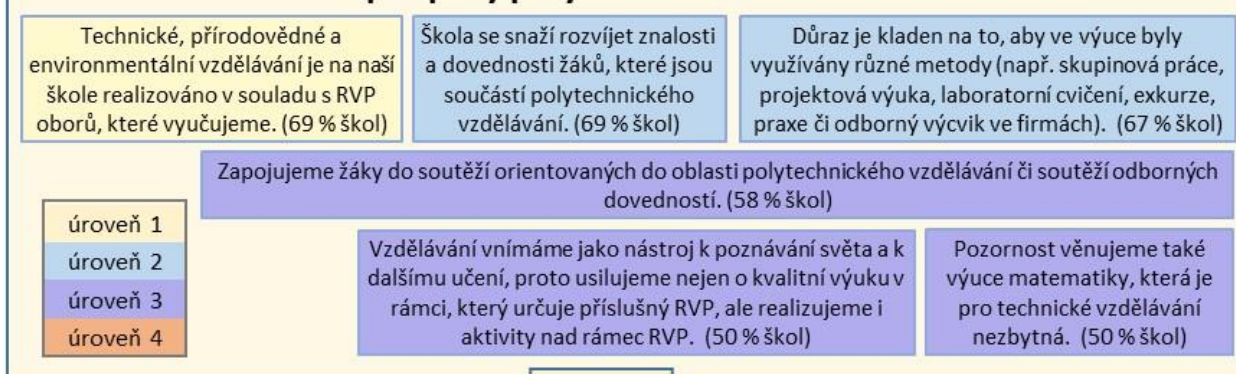
V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (78 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (72 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (61 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (61 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (56 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (50 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (89 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (89 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (78 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (78 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (72 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (56 % škol) - Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (56 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (61 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (56 % škol) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (50 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (44 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (44 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (39 % škol)	- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (83 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (78 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (72 % škol) - Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (72 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (72 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (67 % škol) - Účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (např. CAD apod.) - rozvíjení specifické digitální gramotnosti (67 % škol) - Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (67 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (89 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (83 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (83 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (83 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (72 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (72 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=28)	Průměrná úroveň		34%		+ 16%
	Základní úroveň		79%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		51%		+ 13%
	Pokročilá úroveň		40%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 18%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		38%		+ 16%
	Základní úroveň		69%		+ 8%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		45%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		25%		+ 17%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň		45%		+ 16%
	Základní úroveň		72%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		43%		+ 18%
	Pokročilá úroveň		51%		+ 19%
	Nejvyšší úroveň		39%		+ 13%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň		37%		+ 12%
	Základní úroveň		54%		+ 15%
	Mírně pokročilá úroveň		52%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		45%		+ 12%
	Nejvyšší úroveň		23%		+ 14%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň		23%		+ 5%
	Základní úroveň		100%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		47%		+ 9%
	Pokročilá úroveň		17%		+ 6%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 3%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	22		45	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod.	21		46	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	19		34	
SOŠ (N=36)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	30		45	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod.	26		46	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	24		34	
Gymnázium (N=18)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	16		45	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod.	16		46	
	Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	14		29	
	Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	14		25	
VOŠ (N=13)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	11		45	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod.	11		46	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	9		34	
	Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři	9		20	
Praktická škola (N=8)	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	6		25	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, exkurze apod.	5		46	
	Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	3		29	

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzděl.	24	86%	39	63%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	19	68%	37	60%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	19	68%	29	47%
SOŠ (N=36)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzděl.	30	83%	39	63%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	27	75%	37	60%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	24	67%	29	47%
Gymnázium (N=18)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	11	61%	33	60%
	Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni	10	56%	29	50%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	9	50%	24	42%
VOŠ (N=13)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzděl.	10	69%	39	63%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	9	62%	37	60%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	8	54%	29	47%
	Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni	7	54%	31	50%
Praktická škola (N=8)	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	5	63%	30	48%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzděl.	4	50%	39	63%
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	4	50%	29	47%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	21	75%	40	65%
	Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku	20	71%	34	55%
	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	19	68%	38	61%
	Vzdělávání pedagog. prac. v metodách vhodných při výuce polytech. před. a odbor.výcviku	19	68%	35	56%
SOŠ (N=36)	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	26	72%	38	61%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	25	69%	38	61%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	24	67%	40	65%
Gymnázium (N=18)	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	15	83%	41	66%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	14	78%	40	65%
	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	13	72%	38	61%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor	13	72%	36	58%
	Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání	13	72%	35	56%
VOŠ (N=13)	Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání	10	77%	35	56%
	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	9	69%	38	61%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	9	69%	36	58%
	Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobece	9	69%	31	50%
Praktická škola (N=8)	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	7	88%	35	56%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	6	75%	36	58%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	4	50%	41	66%
	Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně	4	50%	35	56%

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Kraji Vysočina

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

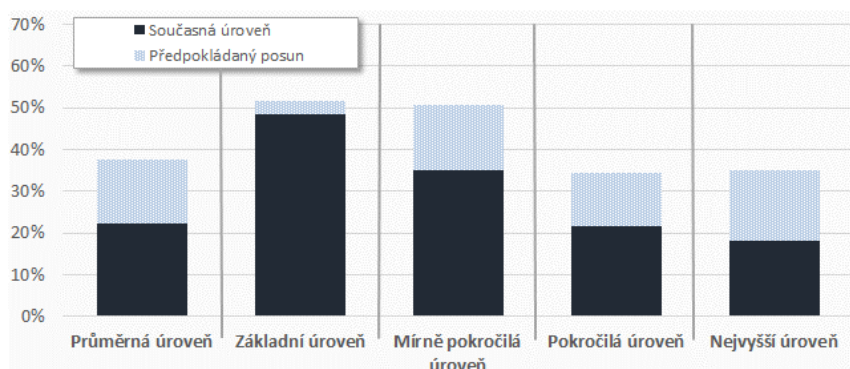
- Školy v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni (48 % škol), tedy tak, jak je zadáno v RVP. V této oblasti už ovšem nepředpokládají výrazný posun. Nejméně často naopak realizují aktivity nejvyšší úrovně, kdy je systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti vnímán jako jedna z priorit školy - aktivity této úrovně vykazuje jen 18 % škol. Školy se v dalším období chtějí nejvíce zaměřit na aktivity pokročilé a nejvyšší úrovně, tedy především na systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti a na podporu kompetencí k podnikavosti jako jednu z priorit školy (předpokládaný posun o 17 % škol).
- V oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti školy žáky nejčastěji vychovávají k podnikavosti v rámci odborného vzdělání (56 %), dále je učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení (52 %). K důležitým aktivitám v rámci podpory kompetencí k podnikavosti patří i realizace projektového vyučování (50 %) a výchova k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání (47 %). Školy s odborným zaměřením realizují v rámci podpory kompetencí k podnikavosti především výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Gymnázia vychovávají k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání a umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy. VOŠ rovněž organizují konzultace, debaty a exkurze.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami souvisejícími s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (56 %) a nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (52 %). Na dalších místech žebříčku školy uvádějí nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (50 %) a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (42 %). Na SOU, SOŠ, gymnáziích i VOŠ patří k nejdůležitějším překážkám malý zájem žáků o ekonomické aktivity a nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. SOU dále uvádějí nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik. Na SOŠ a gymnáziích je pak podstatný i malý zájem zaměstnavatelů o spolupráci se školami.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (66 %) a dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (61 %). Dále školy uvádějí potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (61 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (48 %).

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni, tedy tak, jak je zadáno v RVP. V rámci této úrovně probíhá 48 % aktivit škol, ovšem školy v rámci této úrovně už nepředpokládají výrazný posun. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy realizují dílčí aktivity zaměřené na podporu kompetencí k podnikavosti, probíhá kolem 35 % aktivit a na pokročilé úrovni je realizováno přibližně 22 % aktivit škol. Naopak nejméně často školy realizují aktivity v rámci tzv. nejvyšší úrovně, kdy je systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti vnímán jako jedna z priorit školy – v rámci této úrovně probíhá jen 18 % aktivit škol.

Školy se dále chtějí zaměřit na aktivity mírně pokročilé, tedy na rozvoj dílčích aktivit. Zatímco předpokládaný posun v rámci aktivit základní úrovně činí již jen asi 3 %, aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně by měly narůst o přibližně o 16 %. Výrazný posun školy předpokládají i v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně, tedy zejména ve směru systematického a aktivního rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti (např. kdy škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF nebo se spoluúčastní na projektech na celostátní nebo krajské úrovni) a na systematický rozvoj, kdy se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy. V aktivitách na pokročilé úrovni je předpokládaný posun o 13 %, v aktivitách na nejvyšší úrovni dokonce o 17 %.

Graf 29: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci,

využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol a jejich úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (viz příloha 9), pak **střední odborná učiliště** realizují nejčastěji aktivity na základní (46 %) nebo mírně pokročilé úrovni (45 %), tedy aktivity vyplývající z RVP, nebo realizují dílčí projekty nad rámec RVP. Předpokládaný posun v rámci aktivit na mírně pokročilé úrovni činí 14 %. Školy dále předpokládají výraznější posun směrem k systematickým aktivitám, v rámci pokročilé úrovně je realizováno 23 % aktivit a předpokládaný posun činí 15 %, na tzv. nejvyšší úrovni pak 22 % a předpokládaný posun je nejvyšší (o 17 %).

Podobná situace je u **středních odborných škol**, kde podpora podnikavosti probíhá nejčastěji na základní úrovni (43 % aktivit škol) tedy pouze na základě RVP a 43 % aktivit je rovněž realizováno na mírně pokročilé úrovni. Očekávaný posun na základní úrovni je již jen o 1 %, na mírně pokročilé úrovni pak o 13 %. Naopak aktivity v rámci pokročilé úrovně činí jen 26 % a aktivity na nejvyšší úrovni pak 25 %. Školy ovšem opět očekávají největší rozvoj na vyšších úrovních, především směrem k systematickým aktivitám. Největší posun by měl proběhnout v rámci nejvyšší úrovně (o 20 %).

U **gymnází** s ohledem na jejich všeobecné zaměření probíhají v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě výrazně nejčastěji aktivity pouze na základní úrovni (53 %), relativně nižší je pak rozsah aktivit na mírně pokročilé úrovni (25 %), kde se ovšem očekává nejvýraznější posun (21 %). Na pokročilé úrovni je realizováno kolem 25 % aktivit a očekávaný přírůstek činí 14 %. Na tzv. nejvyšší úrovni realizují gymnázia jen 15 % aktivit a posun zde činí 18 %.

Vyšší odborné školy realizují častěji jen aktivity v rámci základní úrovně, tedy vyplývající z RVP (35 %) nebo další dílčí aktivity zahrnující zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci a podobně (37 %). V rámci pokročilé úrovně probíhá 22 % a v rámci nejvyšší úrovně 20 % aktivit. Největší posun VOŠ očekávají právě směrem ve zvýšení aktivit pokročilé a nejvyšší úrovně, tedy v oblasti systematického rozvoje podpory kompetencí. V rámci nejvyšší úrovně by měl posun činit 19 %.

Praktické školy realizují opět nejčastěji jen aktivity stanovené v rámci RVP (50 % aktivit).

4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti školy nejčastěji žáky vychovávají k podnikavosti v rámci odborného vzdělání (56 %). Dále žáky učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %). K dalším důležitým aktivitám v rámci podpory kompetencí k podnikavosti patří realizace projektového vyučování (50 %) a výchova k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání (47%).

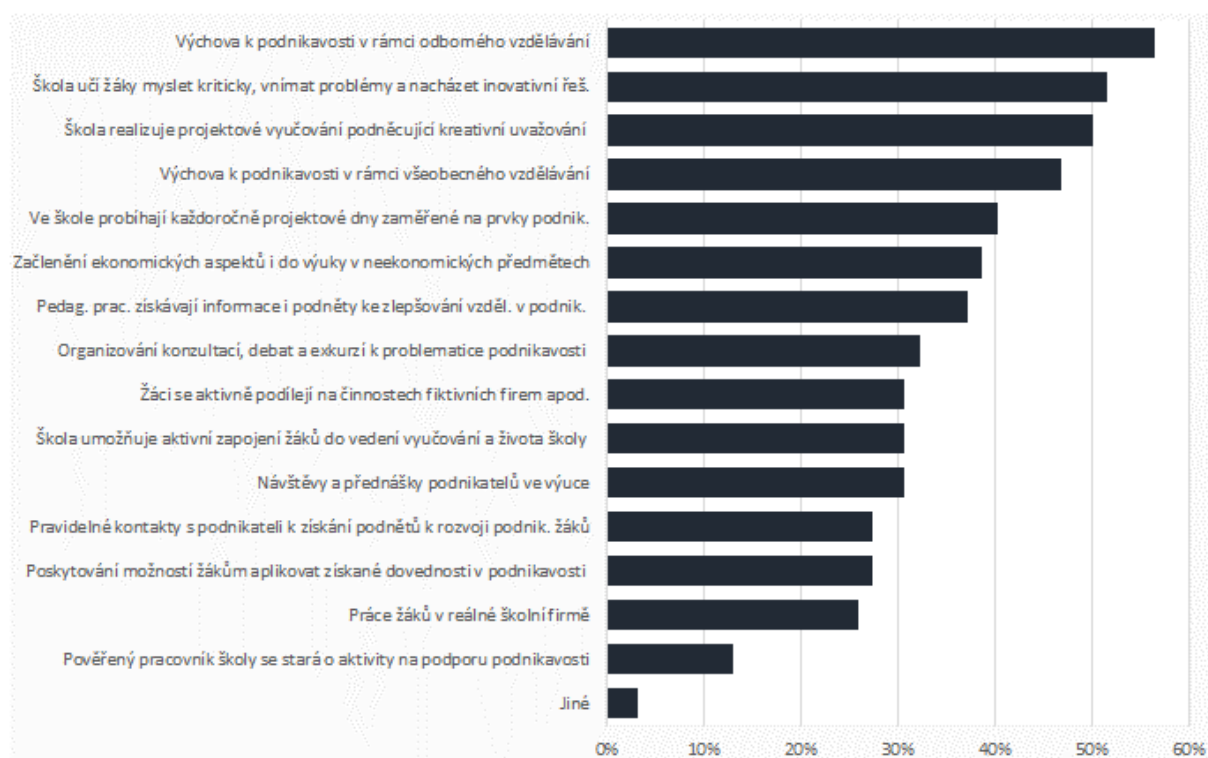
Ve školách dále probíhají každoročně projektové dny zaměřené na prvky podnikavosti (40 %). Řada škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (39 %) a pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti (37 %).

Necelá třetina škol se věnuje v rámci tématu podnikavosti organizování konzultací, debat a exkurzí (32 %) a realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (31 %). Více než čtvrtina škol dále realizuje pravidelné kontakty s podnikateli k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (27 %).

Důležitými aktivitami je účast žáků na různých činnostech, např. se žáci na školách aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem (31 %). Školy dále umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (31 %) a poskytují žákům možnost aplikovat získané dovednosti v oblasti podnikavosti (27 %) nebo umožňují práci žáků v reálné školní firmě (26 %).

Pouze okrajově je na některých školách pověřený pracovník, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti (13 %).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Podíváme-li se podrobněji na zastoupení uvedených aktivit v rozdělení podle jednotlivých typů škol (viz příloha 10), pak napříč všemi typy školy realizují v rámci podpory kompetencí k podnikavosti především výchovu k podnikavosti v rámci odborného či všeobecného vzdělávání.

Na **středních odborných učilištích** patří k nejdůležitějším aktivitám v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (75 %), dále školy realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (54 %) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení (50 %).

Na **středních odborných školách** je, podobně jako na SOU, rovněž nejčastější realizovanou aktivitou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (83 %) a realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování (58 %). Dále SOŠ učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení (56 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (56 %).

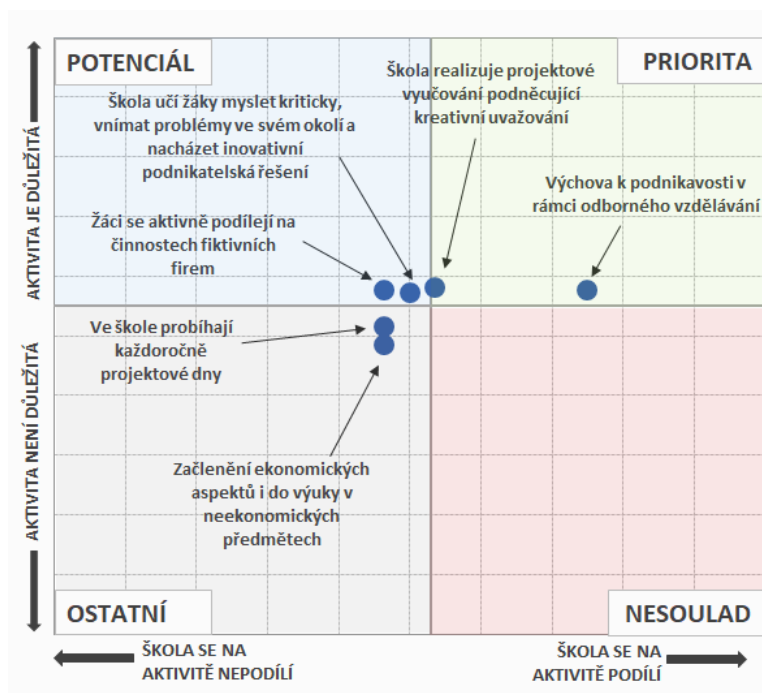
Gymnázia nejčastěji realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (61 %), začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (61 %). Dále vychovávají žáky k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (50 %) a umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (50 %).

Vyšší odborné školy jsou v této oblasti velmi aktivní, naprostá většina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (92 %). Vzhledem k terciární úrovni vzdělání, které VOŠ poskytují je častou aktivitou i výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (77 %). Významnou aktivitu představuje organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (69 %).

Praktické školy vzhledem ke svému zaměření a možnostem žáků, kteří je navštěvují, realizují činnosti zaměřené a podporu kompetencí k podnikavosti jen v omezené míře. Ve školách probíhají projektové dny zaměřené i na prvky podnikavosti, iniciativy a kreativity (38 %), vychovávají žáky k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (25 %), učí je myslet kriticky (25 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (25 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

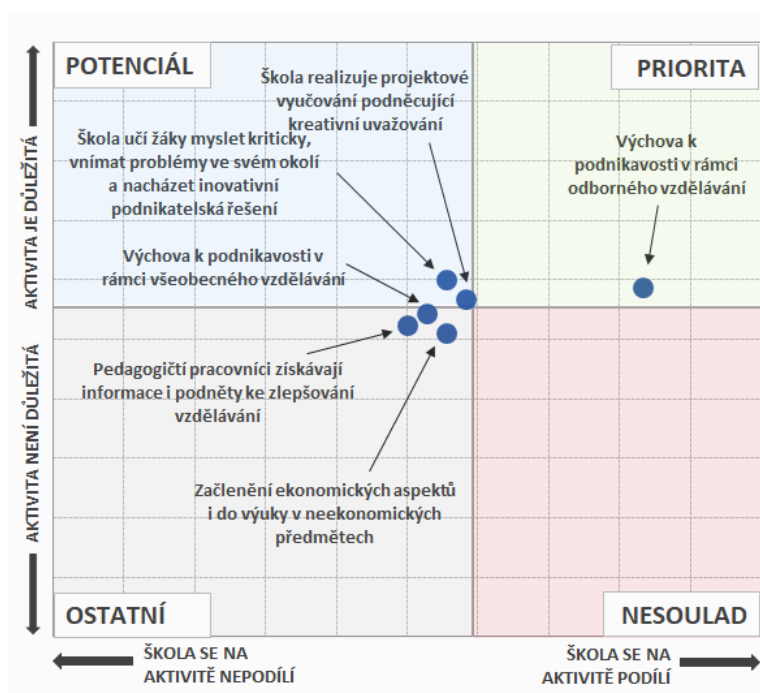

Z hlediska aktivit **středních odborných učilišť** v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje hlavní prioritu výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání; za další prioritu lze označit rovněž realizaci projektového vyučování.

Aktivitou, kterou školy považují za důležitou, ale příliš často ji nerealizují, je aktivní podíl žáků na činnostech fiktivních firem a snaha učit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. V této oblasti lze spatřovat určitý potenciál dalšího rozvoje.

K aktivitám, které jsou vzhledem k ostatním hodnoceny jako relativně méně podstatné a školy je rovněž realizují méně často, patří každoročně probíhající projektové dny a začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů.

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

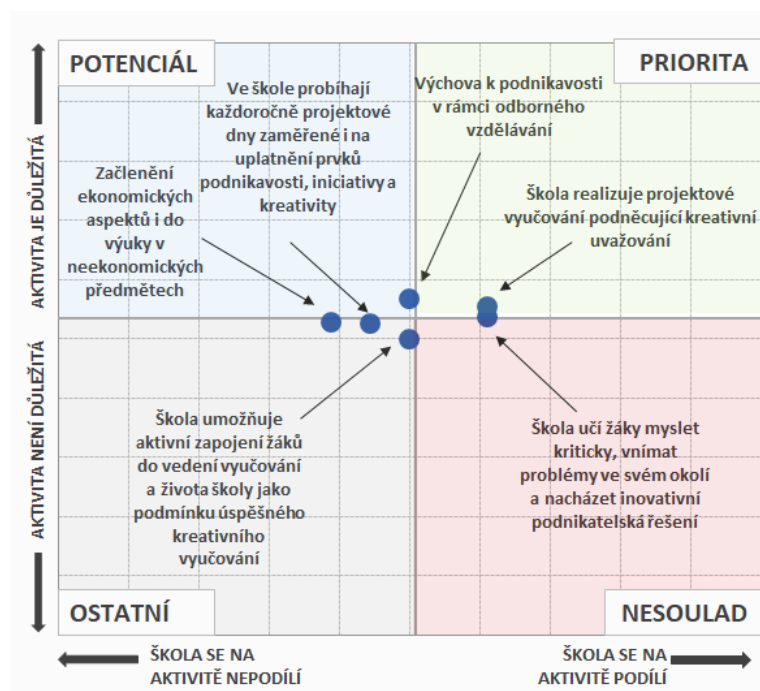
Z hlediska aktivit **středních odborných škol** v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a jejich důležitosti je hlavní prioritou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání.

Potenciálně rozvojovou aktivitou je projektové vyučování podněcující kreativní uvažování, které školy považují za důležité, ale zatím je často nerealizují, a také snaha učit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení.

Vzhledem k těmto uvedeným aktivitám jsou pak jako mírně

méně podstatné uváděny získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání pro pedagogické pracovníky a začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů a výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje největší prioritu **gymnází** realizace projektového vyučování.

Potenciál gymnázií z hlediska aktivit, které považují za relativně důležité, ale vykonávají je méně často, spočívá v oblasti výchovy k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Méně často pak školy realizují každoročně projektové dny zaměřené na uplatnění prvků iniciativy a kreativity a na začlenění ekonomických aspektů

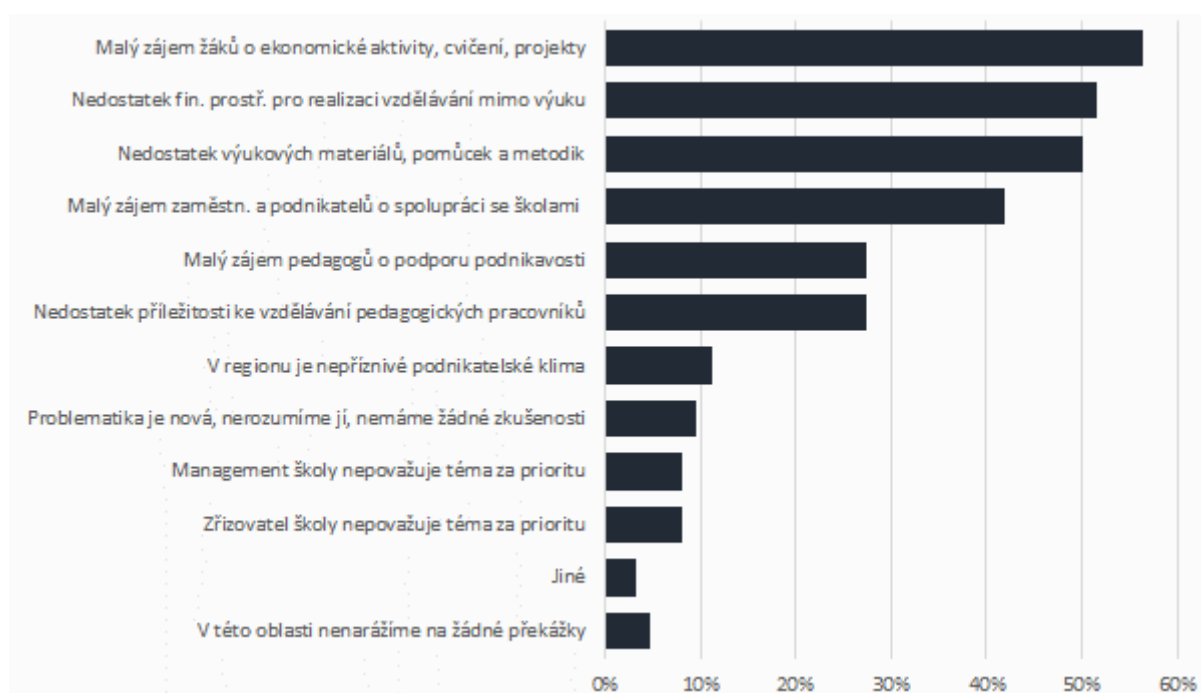
i do výuky v neekonomických předmětech. Relativně méně s předchozími je zapojení žáků do vedení vyučování a života školy.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Z hlediska překážek, v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy narážejí především na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (56 %), na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (52%) a rovněž nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (50 %). Na dalších místech žebříčku je pak malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (42 %).

S nižší frekvencí pak školy uvádějí malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (27 %) a nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (27 %). Přibližně desetina škol pak mezi překážky řadí nepříznivé podnikatelské klima v regionu (11 %), skutečnost, že problematika je nová a školy s ní nemají žádné zkušenosti (10 %). Poměrně málo často je důvodem, proč se školy nevěnují tématu více, skutečnost, že management školy (8 %) nebo zřizovatele školy (rovněž 8 %) nepovažuje téma za prioritu. Pouze asi 5 % škol v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Zaměříme-li se na podrobnější údaje podle jednotlivých typů škol (viz příloha 11), pak na **středních odborných učilištích** patří k nejčastěji uváděným překážkám malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (71 % škol), nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (57 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (57 %).

Střední odborné školy, podobně jako SOU, uvádějí na předních místech mezi překážkami, na které školy narážejí v oblasti rozvoje kompetencí podnikavosti, nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (67 %) a malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (67 %). Na třetím místě je pak malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (58 %).

Na **gymnáziích** jsou překážky v oblasti podpory podnikavosti uváděny méně často, než v případě odborných škol, nejčastěji školám vadí nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo

vlastní výuku (44 %). S ohledem na všeobecné zaměření se gymnázia setkávají s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity (39 %) a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci s gymnázii a (39 %) a rovněž i s malým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti (39 %).

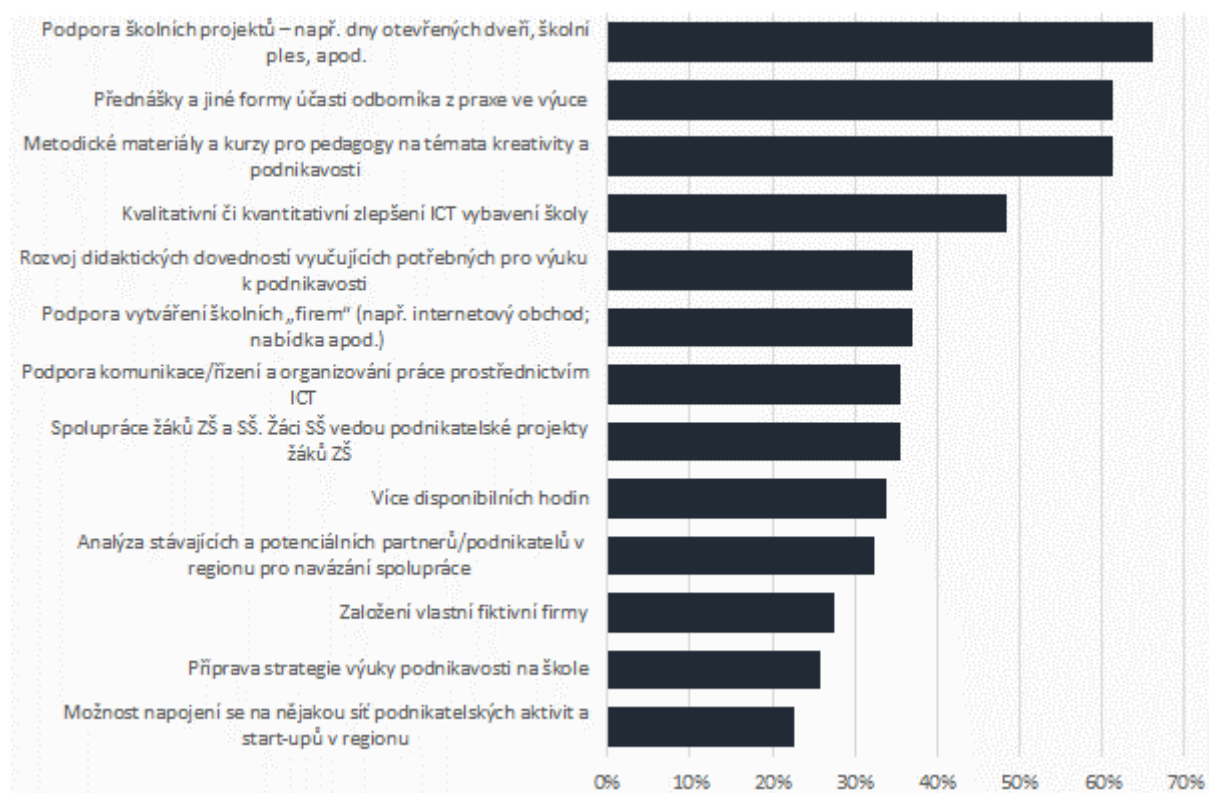
V kategorii **vyšších odborných škol** je vzhledem k podpoře kompetencí k podnikavosti největším problémem nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (69 %), dále malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (69 %) a rovněž nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (62 %).

Praktické školy mají z hlediska možnosti podpory kompetencí k podnikavosti určitá specifika, nejčastěji uvádějí jako překážku malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (50 %). Dále se praktické školy potýkají s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (38 %) a okrajově i s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (13 %).

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy nejčastěji potřebují podporu školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (66 %) a dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (61 %) a dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (61 %). Na stejné úrovni je z pohledu škol potřeba metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (61 %).

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Méně často školy uvádějí mezi opatřeními, která by jim pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (48 %). Více než třetina škol uvádí potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících

potřebných pro výuku k podnikavosti (37 %), podporu vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka apod.) (37 %), podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (35 %), spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy např. žáci středních škol vedou podnikatelské projekty žáků základních škol (35 %). Dále je uváděna potřeba většího počtu disponibilních hodin (34 %) a rovněž i analýzy stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro navázání spolupráce (32 %).

Nižší podíl škol uvádí jako vhodný nástroj zlepšení v této oblasti potřebu založení vlastní fiktivní firmy (27 %), přípravu strategie výuky podnikavosti na škole (26 %) a dále by přivítaly možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (23 %).

Zaměříme-li se podrobněji na jednotlivé typy škol (viz příloha 12), pak k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě **střední odborná učiliště** nejčastěji potřebují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (79 %), podporu školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod. (68 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (64 %).

Střední odborné školy pak k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě podobně jako SOU uvádějí nejčastěji potřebu podpory školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod. (69 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (58 %).

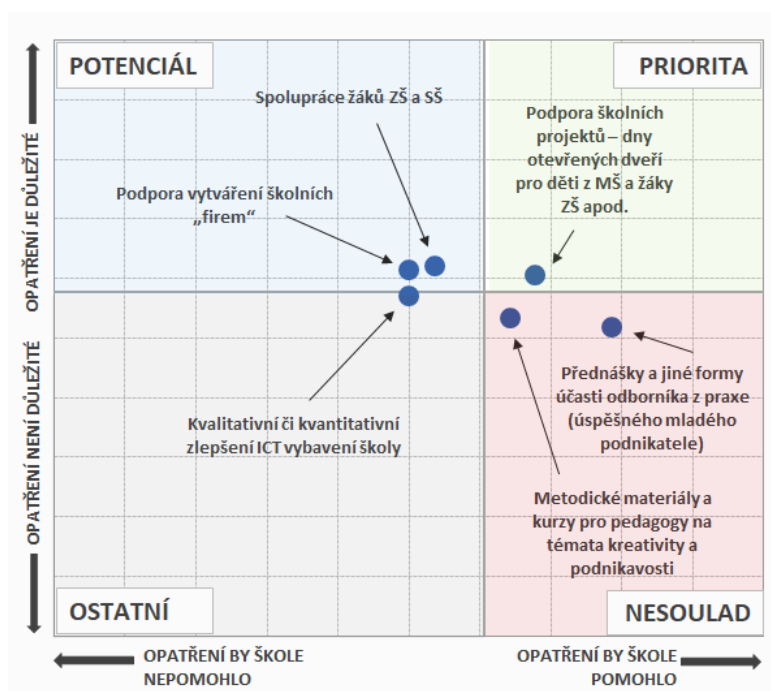
Gymnázia, podobně jako SOU i SOŠ, potřebují metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (67 %) a podporu školních projektů (56 %) a dále, podobně jako VOŠ, i zlepšení ICT vybavení školy (56 %).

Vyšší odborné školy uvádějí kromě podpory školních projektů a přednášek odborníků (85 %) i potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (62 %). Stejně procento pak zmiňuje potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (62 %).

Praktické školy uvádějí specificky i potřebu podpory školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod. (88 %), dále podobně jako ostatní typy škol, potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (63 %). Méně často uvádějí i potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (38 %) a potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (38 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

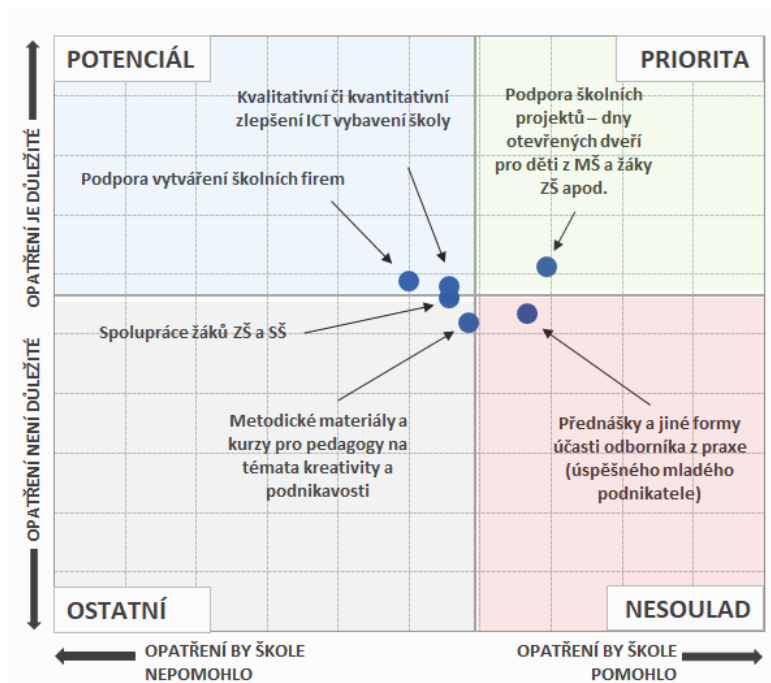
Z hlediska opatření a jejich důležitosti pro **střední odborná učiliště** v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje největší prioritu podpora školních projektů, např. dny otevřených dveří.

Potenciálně důležitou aktivitou, které se zatím SOU příliš nevěnují, je spolupráce ZŠ a SŠ a podpora vytváření školních „firem“.

SOU by pomohly metodické materiály a kurzy na téma podnikavosti pro pedagogy a přednášky odborníků z praxe, tyto aktivity ale považují za méně

podstatné než předchozí uvedené.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

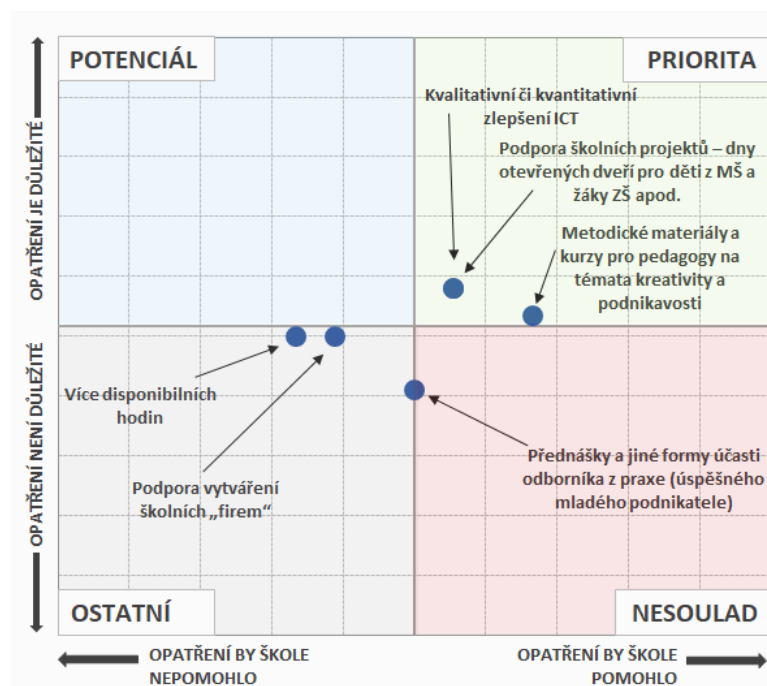
Z hlediska opatření a jejich důležitosti pro **střední odborné školy** v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě je největší prioritou podpora školních projektů, např. dnů otevřených dveří.

Školy považují za důležité kvalitativní a kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podporu vytváření školních „firem“. Tato opatření by ale školám pomohla spíše v menší míře.

Školám by dále pomohly přednášky odborníků z praxe, tyto aktivity ale považují za relativně

méně důležité.

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska opatření a jejich důležitosti pro **gymnázia** v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě patří mezi největší priority podpora školních projektů, kvalitativní i kvantitativní zlepšení vybavení ICT či metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma podnikavosti.

Dále by školám částečně pomohly i přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe, ale toto opatření školy považují za relativně méně podstatné.

Školy dále uvádí, i když ve srovnání s předchozími jako

relativně méně podstatné, větší počet disponibilních hodin a podporu vytváření školních „firem“.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (79 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (68 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (46 % škol)	Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (39 % škol)	
Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (39 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (36 % škol)	
	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (36 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (75 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (54 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (50 % škol) - Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (46 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonom. předmětech (46 % škol) - Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola) (46 % škol)	- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (71 % škol) - Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (57 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (57 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (43 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (32 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (29 % škol)	- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (79 % škol) - Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (68 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (64 % škol) - Spolupráce žáků ZŠ a SŠ. Žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (54 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (50 % škol) - Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (50 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (82 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (75 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (75 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (57 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (57 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (54 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (75 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (64 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (47 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (47 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (44 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (42 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (78 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (72 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (69 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (64 % škol)

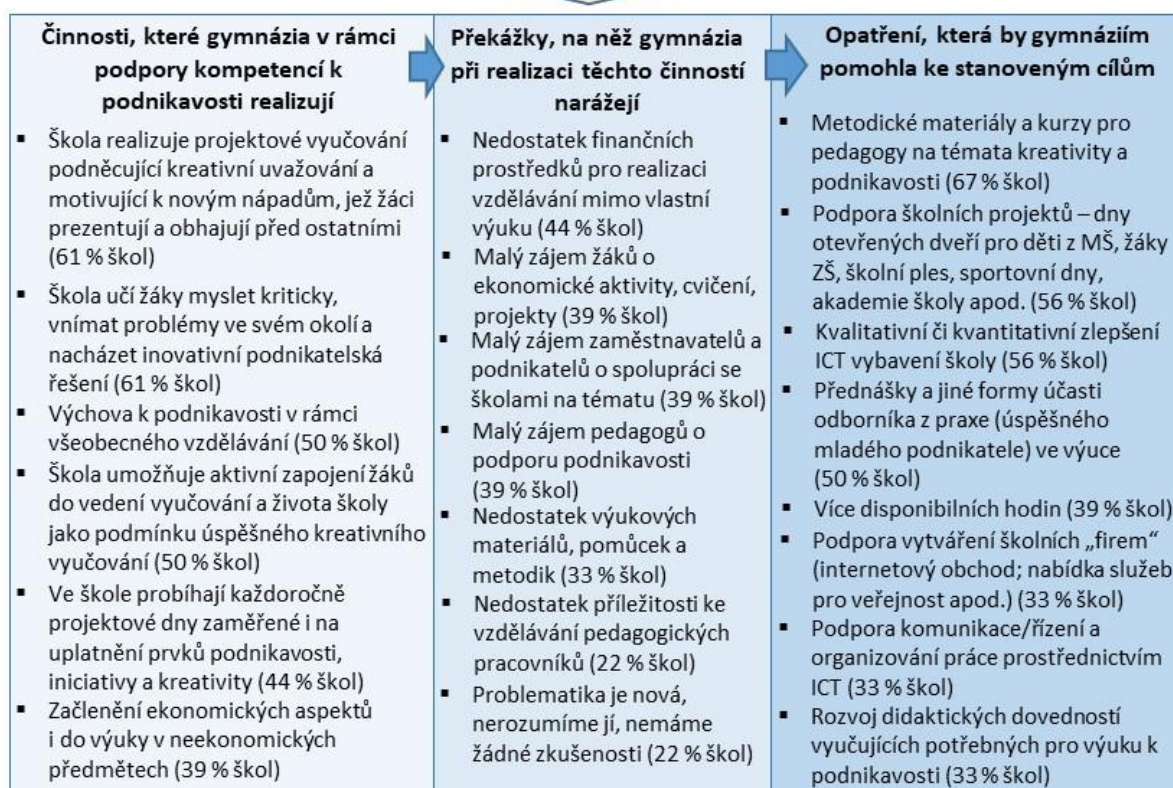
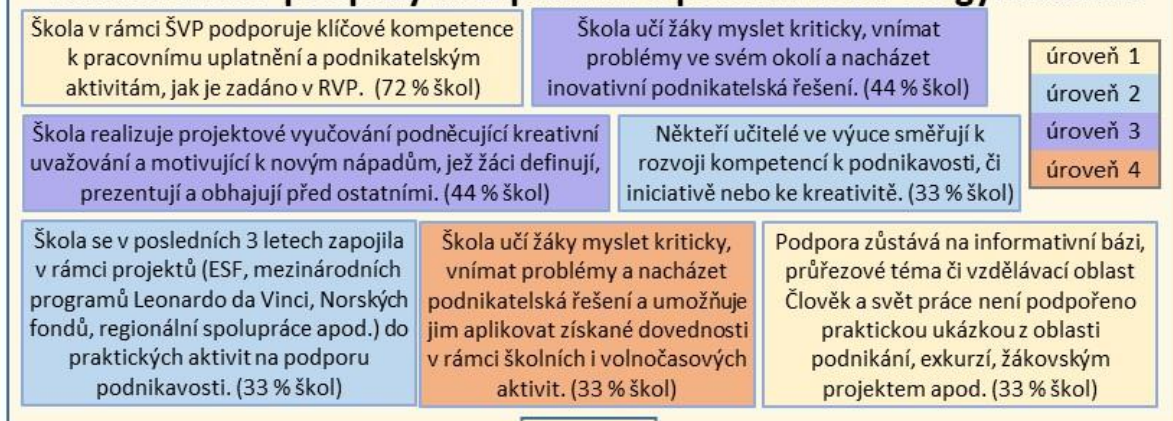
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (64 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (56 % škol)

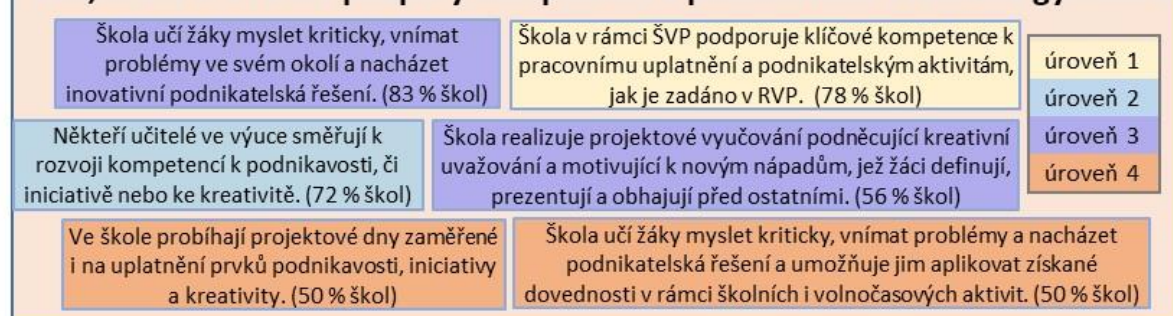
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 9: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=28)	Průměrná úroveň		26%		+ 16%
	Základní úroveň		46%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		45%		+ 14%
	Pokročilá úroveň		23%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		22%		+ 17%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		29%		+ 17%
	Základní úroveň		43%		+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň		43%		+ 13%
	Pokročilá úroveň		26%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		25%		+ 20%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň		20%		+ 17%
	Základní úroveň		53%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		25%		+ 21%
	Pokročilá úroveň		25%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 18%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň		23%		+ 16%
	Základní úroveň		35%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		37%		+ 12%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 19%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň		18%		+ 18%
	Základní úroveň		50%		+ 25%
	Mírně pokročilá úroveň		0%		+ 38%
	Pokročilá úroveň		33%		+ 8%
	Nejvyšší úroveň		13%		+ 19%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	21	75%	35	56%
	Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování	15	54%	31	50%
	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení	14	50%	32	52%
SOŠ (N=36)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	30	83%	35	56%
	Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování	21	58%	31	50%
	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení	20	56%	32	52%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	20	56%	24	39%
Gymnázium (N=18)	Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování	11	61%	31	50%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	11	61%	32	52%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	9	50%	29	47%
	Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy	9	50%	19	31%
VOŠ (N=13)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	12	92%	35	56%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	10	77%	29	47%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí pro žáky i učitele	9	69%	20	32%
Praktická škola (N=8)	Projektové dny zaměřené i na prvky podnikavosti, iniciativy a kreativity	3	38%	25	40%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	2	25%	29	47%
	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní řešení	2	25%	32	52%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	2	25%	24	39%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	20	71%	35	56%
	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	16	57%	32	52%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	16	57%	31	50%
SOŠ (N=36)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	24	67%	35	56%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	24	67%	32	52%
	Malý zájem zaměst. a podnik. o spolupráci se šk. na tématu	17	58%	31	50%
Gymnázium (N=18)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	8	44%	32	52%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	7	39%	35	56%
	Malý zájem zaměst. a podnik. o spolupráci se šk. na tématu	7	39%	26	42%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	7	39%	17	27%
VOŠ (N=13)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	9	69%	32	52%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	9	69%	35	56%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	8	62%	31	50%
Praktická škola (N=8)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	4	50%	35	56%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	3	38%	31	50%
	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	1	13%	32	52%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	22	79%	38	61%
	Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod.	19	68%	41	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	18	64%	38	61%
SOŠ (N=36)	Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod.	25	69%	41	66%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	24	67%	38	61%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	21	58%	38	61%
Gymnázium (N=18)	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	12	67%	38	61%
	Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod.	10	56%	41	66%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	10	56%	30	48%
VOŠ (N=13)	Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod.	11	85%	41	66%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	8	62%	30	48%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	8	62%	38	61%
Praktická škola (N=8)	Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří, školní ples, apod.	7	88%	41	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	5	63%	38	61%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	3	38%	38	61%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	3	38%	23	37%

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Kraji Vysočina

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

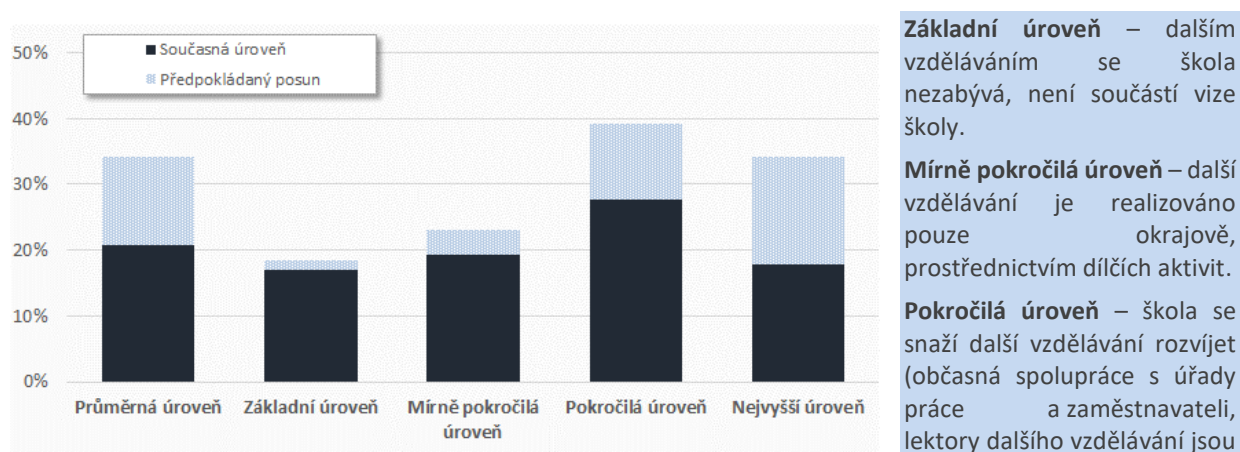
Hlavní zjištění

- Školy nejsou v oblasti celoživotního učení obecně příliš aktivní. 28 % škol se podílí na aktivitách spadajících do pokročilé úrovně, kdy se škola snaží další vzdělávání rozvíjet (například spolupracuje s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a podobně). Aktivitu na mírně pokročilé úrovni (další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit) realizuje 20 % škol. V rámci nejvyšší úrovně (další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno) se pohybuje pouze 18 % škol, očekávaný posun je v této oblasti ovšem nejvyšší (předpokládaný posun o 16 %).
- Nejčastějšími aktivitami v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU i SOŠ jsou rekvalifikace, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Na SOU je důležitou aktivitou v oblasti celoživotního vzdělávání i příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Gymnázia realizují nejčastěji rovněž vzdělávání v oblasti ICT.
- K důležitým aktivitám patří i další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání pro veřejnost. VOŠ se zaměřují kromě předchozích oblastí i na občanské vzdělávání.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (53 %) a nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání na škole zajišťoval (47 % škol). Dále se školy potýkají s náročnou administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (39 %) a malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání (35 %). Stejně procento škol si stěžuje na problémy při náročném zpracování dokumentace k účasti ve výběrových řízeních (35 %).
- Mezi opatření, která by školám nejvíce pomohla v rozvoji školy jako centra celoživotního učení, patří příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (55 % škol), poskytnutí financí na kvalitní materiál (47 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (45 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (45 % škol). Důležitým opatřením je podle názoru škol i možnost rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (45 %).

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy nejsou v oblasti celoživotního učení obecně příliš aktivní. Přibližně 17 % aktivit škol probíhá na základní úrovni a předpokládaný posun už je zde velmi malý (o 2 %), dále asi 19 % aktivit škol spadá do mírně pokročilé úrovně, kdy další vzdělávání je realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. V rámci této úrovně činí předpokládaný posun v rozsahu aktivit přibližně 4 %. Přibližně 28 % aktivit škol spadá do pokročilé úrovně, kdy se školy snaží další vzdělávání rozvíjet (například spolupracují s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, školy jsou autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a podobně). V rámci tzv. nejvyšší úrovně, kdy další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno, je realizováno pouze 18 % aktivit škol, očekávaný posun je v této oblasti ovšem nejvyšší (předpokládaný posun o 16 %).

Graf 39: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Zaměříme-li se na rozdíly z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 13), pak na úrovni **středních odborných učilišť** v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení jsou jen málo často realizovány aktivity na základní úrovni (5 %) a rovněž předpokládaný posun je nízký (o 2 %). Naopak nejčastěji jsou realizovány aktivity na pokročilé úrovni (42 %), kde předpokládaný posun dále činí 8 %. Na tzv. nejvyšší úrovni probíhá 29 % aktivit škol, přitom školy se chtějí nejvíce zaměřit právě na rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni, kdy se další vzdělávání má stát plnohodnotnou součástí práce školy (o 17 % aktivit).

Podobná situace je na **středních odborných školách**, kdy 38 % aktivit škol probíhá na pokročilé úrovni, která zahrnuje například občasnou spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli nebo např. skutečnost, že škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. Předpokládaný posun na této úrovni činí 7 %. Dále asi 28 % aktivit probíhá na nejvyšší úrovni, zde je přitom plánovaný posun nejvýraznější (o 20 %).

U **gymnázií** s ohledem na jejich všeobecné zaměření probíhají aktivity pokročilé úrovně (13 %) a tzv. nejvyšší úrovně (15 %) méně často a převažují aktivity na mírně pokročilé úrovni (30 %). Výraznější posun je předpokládán v zastoupení aktivit vyšších úrovní (o 17 %, resp. 16 %).

Vyšší odborné školy jsou naopak orientovány na rozvoj školy jako centra celoživotního učení výrazně, 33 % aktivit spadá do pokročilé úrovně a 32 % dokonce do nejvyšší úrovně. Zde školy zároveň očekávají největší posun (o 19 %).

U **praktických škol** vzhledem k jejich zaměření probíhají aktivity směřující k rozvoji školy jako centra celoživotního učení omezeně, nejčastěji školy realizují aktivity základní úrovně (38 %), dále pak 17 % probíhá na mírně pokročilé úrovni.

5.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci celoživotního učení školy poskytují nejčastěji další vzdělávání pedagogů (45 % škol), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (44 %) a rekvalifikace (40 %).

Kolem jedné třetiny škol pak realizuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (35 %), zájmové vzdělávání pro veřejnost (32 %) nebo se podílí na přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (29 %). Asi čtvrtina škol uvádí mezi aktivitami v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizaci zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (23 %) a občanské vzdělávání (23 %). K méně častým činnostem patří vzdělávání seniorů (19 %) a výuka češtiny pro cizince (13 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Zaměříme-li se podrobněji na aktivity v rozdělení podle typů škol (příloha 14), pak v rámci **středních odborných učilišť** školy nejčastěji realizují rekvalifikace (68 %), dále pak odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (57 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (54 %) a přípravy na vykonání zkoušky podle NSK (54 %).

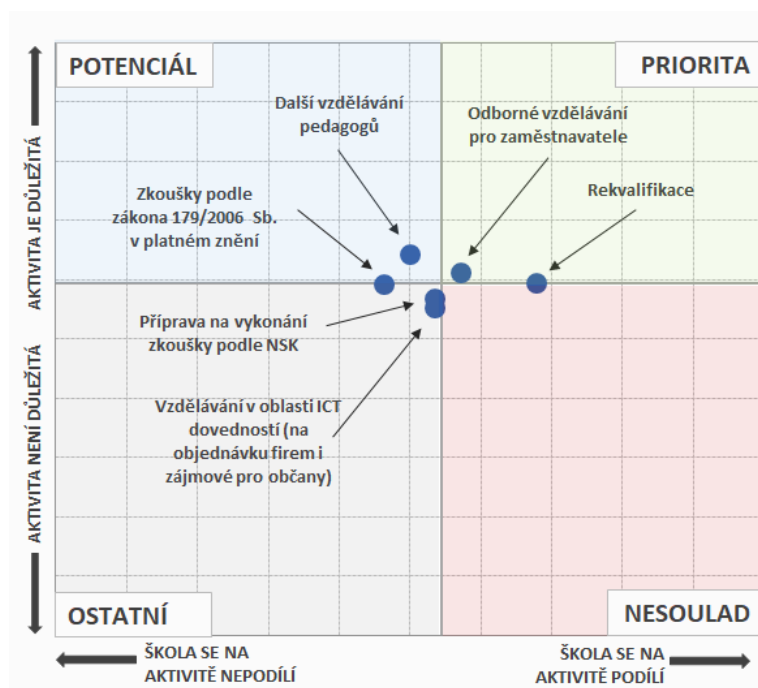
V rámci **středních odborných škol** je situace podobná, převažujícími aktivitami jsou rekvalifikace (53 %), dále se školy věnují odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele (47 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (33 %).

Na **gymnáziích** je vzhledem k všeobecnému zaměření situace odlišná. Gymnázia nejčastěji realizují vzdělávání v oblasti ICT dovedností (61 %), další vzdělávání pedagogů (61 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (56 %).

Naopak v rámci **vyšších odborných škol** je nejdůležitější aktivitou odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (69 %), pořádání rekvalifikací (62 %) a občanské vzdělávání (62 %). Na praktických školách jsou v rámci této intervence realizovány aktivity poměrně málo často, patří k nim zejména rekvalifikace (13 %), další vzdělávání pedagogů (13 %) a vzdělávání seniorů (13 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

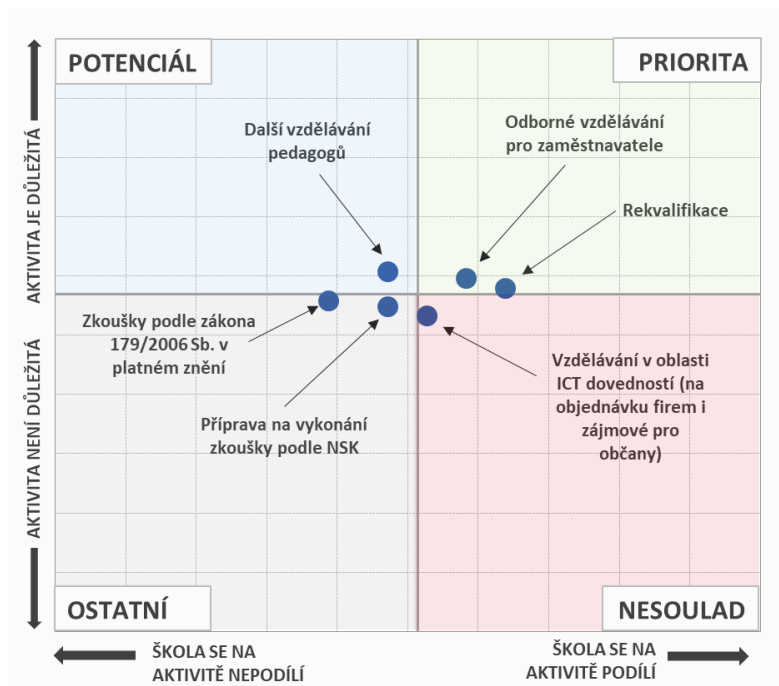

Z hlediska důležitosti a zapojení **středních odborných učilišť** do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení představují priority rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.

Potenciálně důležitými aktivitami, na kterých se školy zatím dostatečně nepodílejí, jsou další vzdělávání pedagogů a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb.

Aktivity, které SOU rovněž vykonávají, ale ve srovnání s předchozími je hodnotí jako méně podstatné, jsou příprava na vykonání zkoušky podle NSK a vzdělávání v oblasti ICT.

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

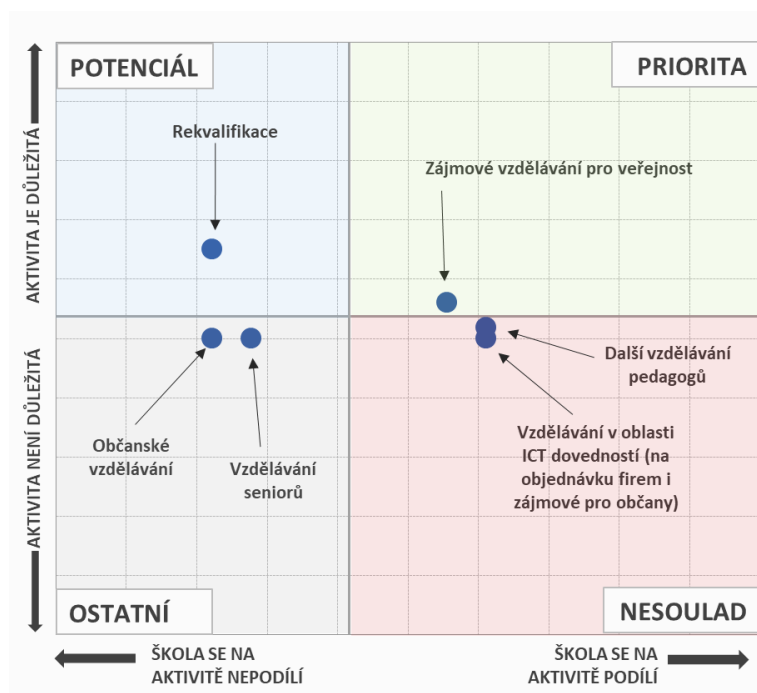

Z hlediska důležitosti a zapojení **středních odborných škol** do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání představují hlavní priority rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.

Důležitou aktivitou, na které se školy dosud příliš nepodílí, je další vzdělávání pedagogů.

SOŠ dále realizují vzdělávání v oblasti ICT dovedností, ovšem tuto aktivitu považují ve srovnání s předchozími za relativně méně podstatnou.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení **gymnází** do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje prioritu zájmové vzdělávání pro veřejnost.

Gymnázia se dále podílejí na dalším vzdělávání pedagogů a vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Tyto aktivity ale školy považují za relativně méně důležité.

Aktivitou, kterou považují školy za důležitou, ale příliš se na ní i s ohledem na všeobecné zaměření nepodílejí, jsou rekvalifikace.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení školy nejčastěji naráží na překážky, ke kterým patří malý zájem dospělých o další vzdělávání (53 %) a nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání zaštiťoval (47 % škol). Dále je pro školy problémem náročná administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (39 %) a malý zájem

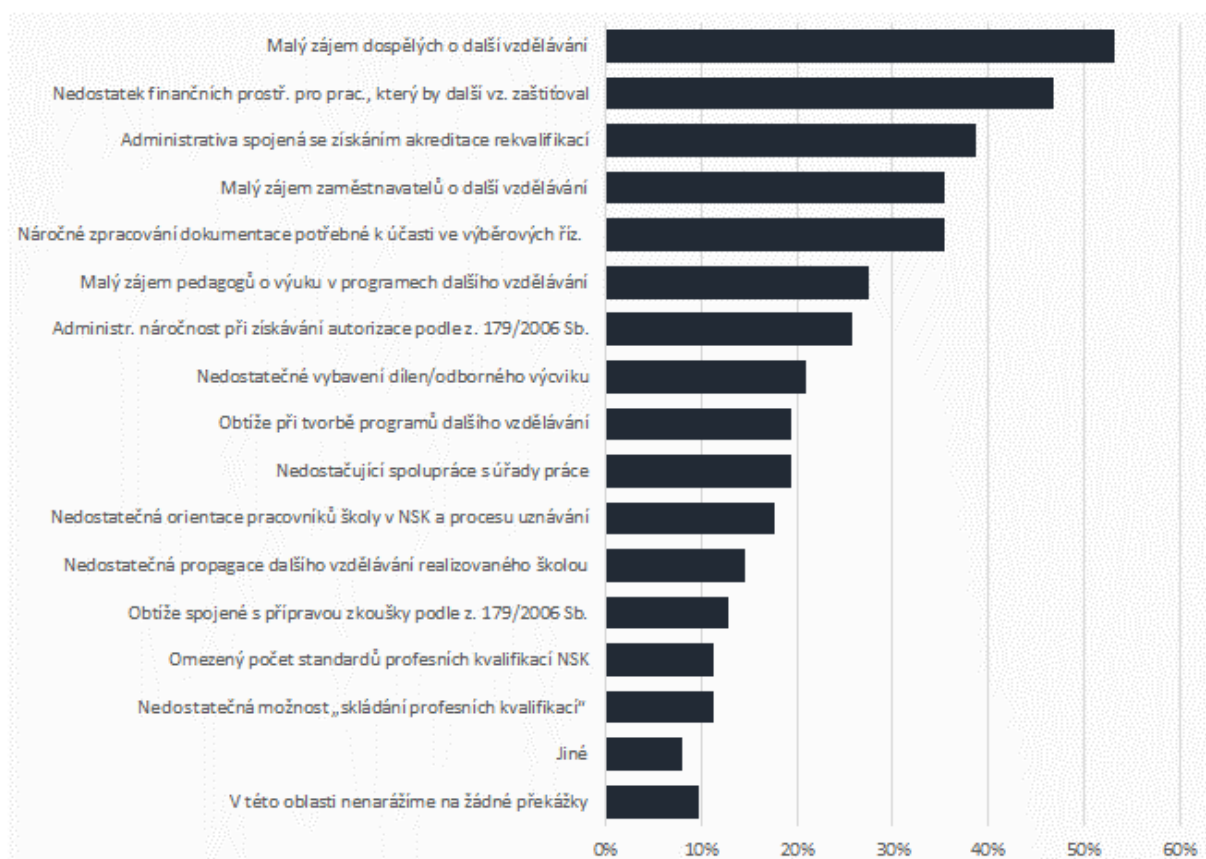
zaměstnavatelů o další vzdělávání (35 %). Stejné procento škol si stěžuje na problémy při náročném zpracování dokumentace k účasti ve výběrových řízeních (35 %).

S poněkud nižší frekvencí školy mezi překážkami uvádějí malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (27 %) a administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (26 %).

Asi pětina škol se potýká s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku (21 %), obtížemi při tvorbě programů dalšího vzdělávání (19 %) a nedostačující spoluprací s úřady práce (19 %) a rovněž i s nedostatečnou orientací pracovníků školy v NSK a procesu uznávání kvalifikací (18 %).

Méně často školy zmiňují mezi problémy i nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (15 %), obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. (13 %), omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK (11 %) a nedostatečnou možnost „skládání profesních kvalifikací“ (11 %). Asi 10 % škol naopak uvedlo, že nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 15) uvádějí **střední odborná učiliště** jako největší překážku nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzdělávání zaštiťoval (61 %), malý zájem dospělých o další vzdělávání (57 %), náročné zpracování dokumentace k účasti ve výběrových řízeních (54 %).

Pro **střední odborné školy** je v této oblasti největším problémem malý zájem dospělých o další vzdělávání (64 %), nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzdělávání zaštiťoval (61 %) a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (56 %).

Gymnázia se v rámci této intervence potýkají nejvíce s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (56 %), nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzdělávání zaštiťoval (44 %) a s administrativou spojenou se získáním akreditace pro rekvalifikace (39 %).

Vyšší odborné školy uvádějí v rámci tohoto tématu jako největší problém nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzdělávání zaštiťoval (69 %), malý zájem dospělých o další vzdělávání (62 %), administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (54 %) a nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (54 %).

Ve skupině **praktických škol** patří k největším překážkám v rozvoji této oblasti malý zájem dospělých o další vzdělávání (33 %) a nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzdělávání zaštiťoval (13 %). Školy tyto problémy uvádějí podstatně méně často než ostatní typy škol.

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

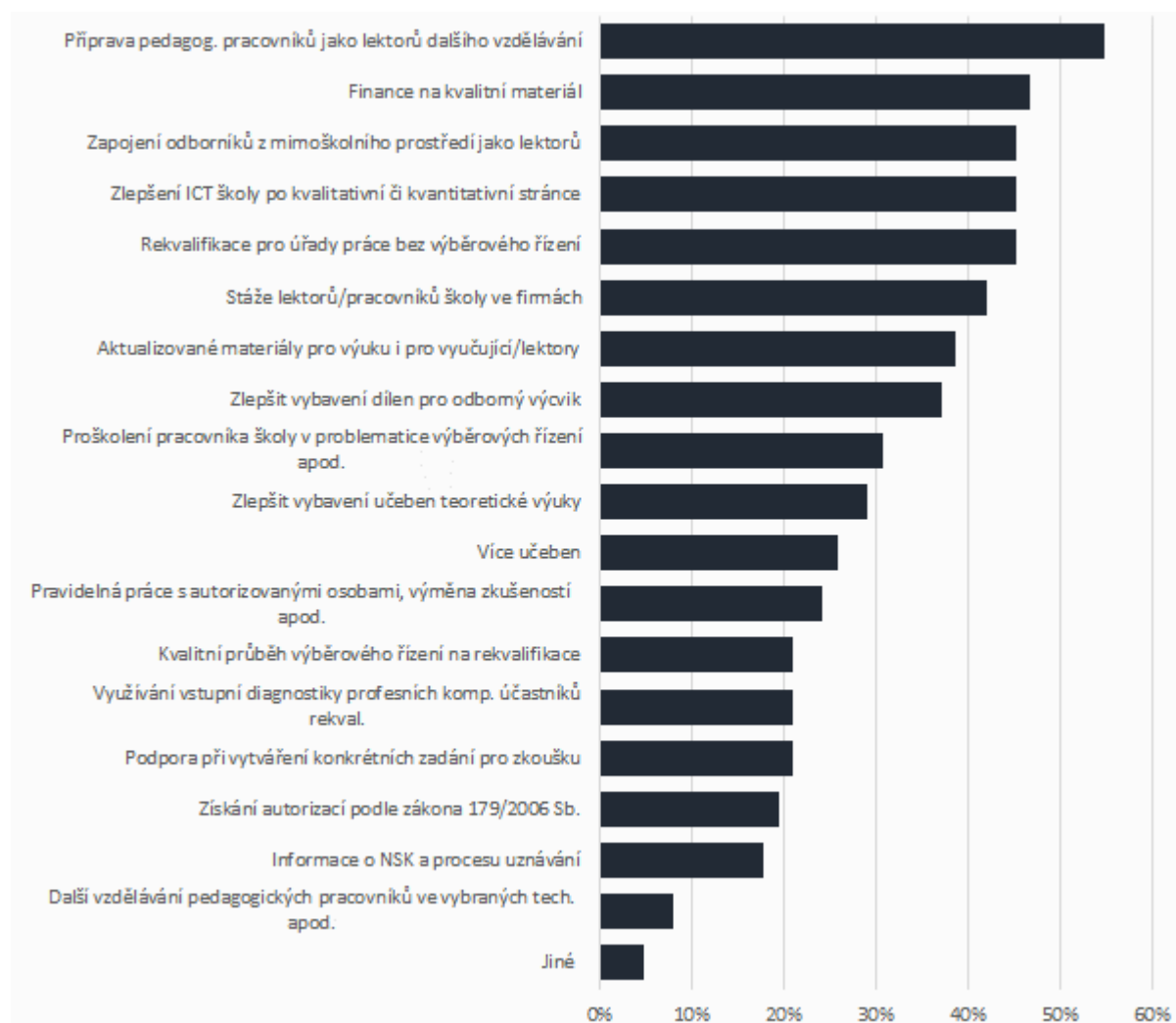
K dosažení zvoleného cíle v rozvoji školy jako centra celoživotního učení by školám nejčastěji pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (55 % škol), poskytnutí financí na kvalitní materiál (47 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (45 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (45 % škol). Stejně důležitým opatřením je podle názoru škol i možnost rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (45 %).

Poměrně často školy uváděly i potřebu stáží lektorů a pracovníků školy ve firmách (42 %), potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující a lektory (39 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (37 %).

Přibližně třetina škol mezi vhodnými opatřeními zmiňuje proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení (31 %) a pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností a podobně (24 %). Potřeba je pak dále jak zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (29 %), tak i většího počtu učeben (26 %).

Méně často jsou zmiňována i další opatření v této oblasti, např. kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (21 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (21 %) nebo podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (21 %), případně získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (19 %) a rovněž i informace o NSK a procesu uznávání (18 %).

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Zaměříme-li se na potřebná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 16), pak **střední odborná učiliště** potřebují především rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (68 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (64 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (61 %).

Pro **střední odborné školy** jsou, podobně jako v případě SOU, důležitými opatřeními především rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (75 %) či zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (56 %). Na rozdíl od SOU pak na třetím místě finance na kvalitní materiál (56 %).

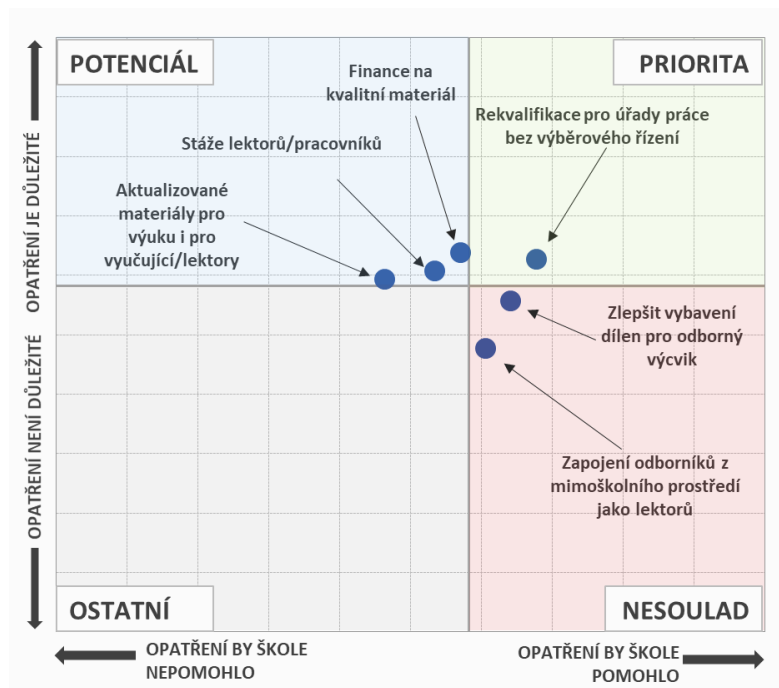
Gymnázia uvádějí jako nejčastější opatření, která by pomohla k rozvoji školy jako centra celoživotního učení, přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (72 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (61 %) a stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (50 %).

Vyšší odborné školy uvádějí jako nejpotřebnější opatření rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (77 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (62 %) a rovněž aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory (62 %) či zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (62 %).

Praktické školy uvádějí nejčastěji potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) či zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (38 %).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

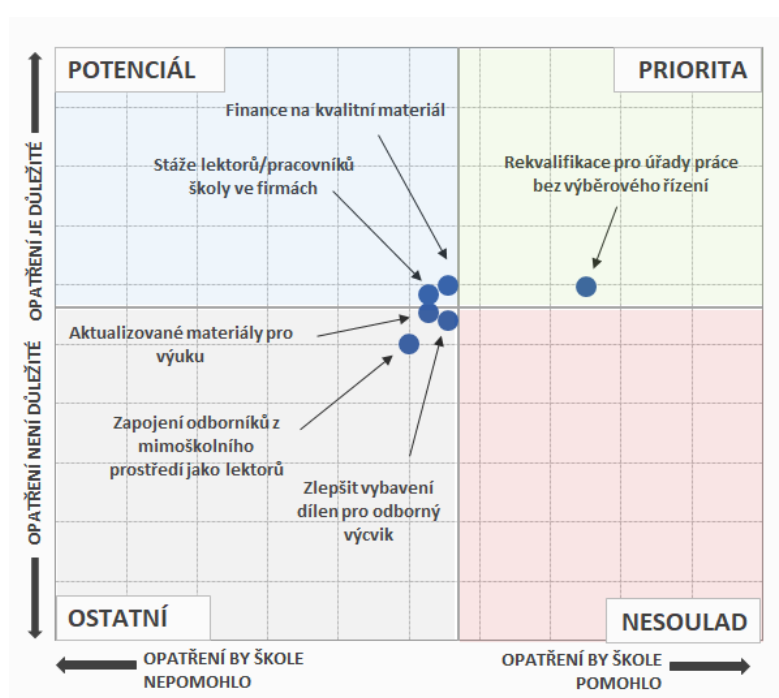

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje největší prioritu pro **střední odborná učiliště** rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení.

Opatřeními, která školy hodnotí jako relativně důležitá a která představují určitý potenciál, jsou získání financí na kvalitní materiál, stáže lektorů ve firmách a aktualizované materiály pro výuku.

Mezi opatření, která by školám pomohla, ale nejsou brána jako zásadní, patří zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů.

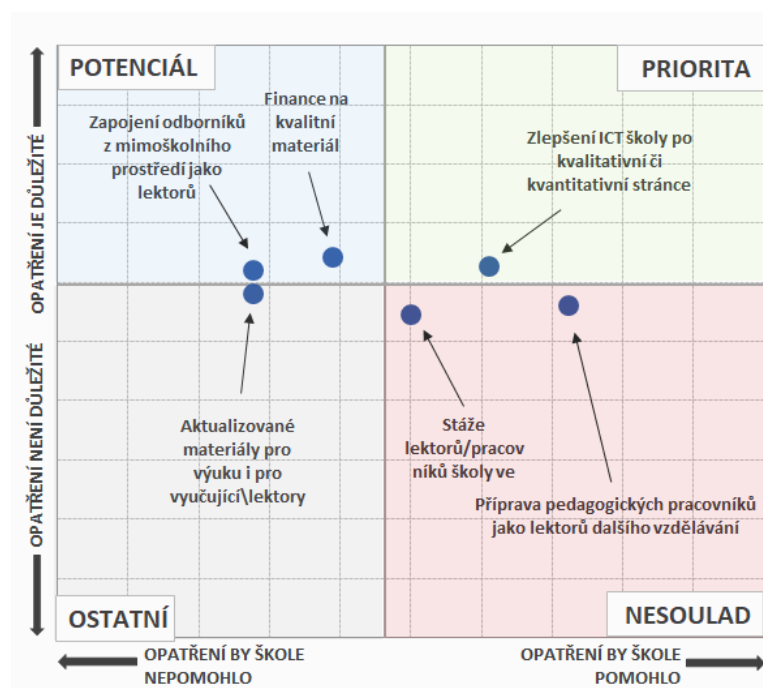
Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje největší prioritu pro **střední odborné školy** zajištění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrových řízení.

Mezi další opatření, která jsou pro školy důležitá, patří možnost stáží lektorů ve firmách a zajištění financí na kvalitní materiál. Tato opatření jsou podle škol obecně důležitá a představují z hlediska škol určitý potenciál.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje největší prioritu pro **gymnázia** zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce.

Důležitá opatření, která ovšem podle názoru škol nepředstavují zatím zásadní přínos, jsou finance na kvalitní materiál a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. V těchto oblastech je tedy určitý potenciál.

Méně podstatná opatření, která by školám pomohla, jsou stáže lektorů/pracovníků školy ve

firmách a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

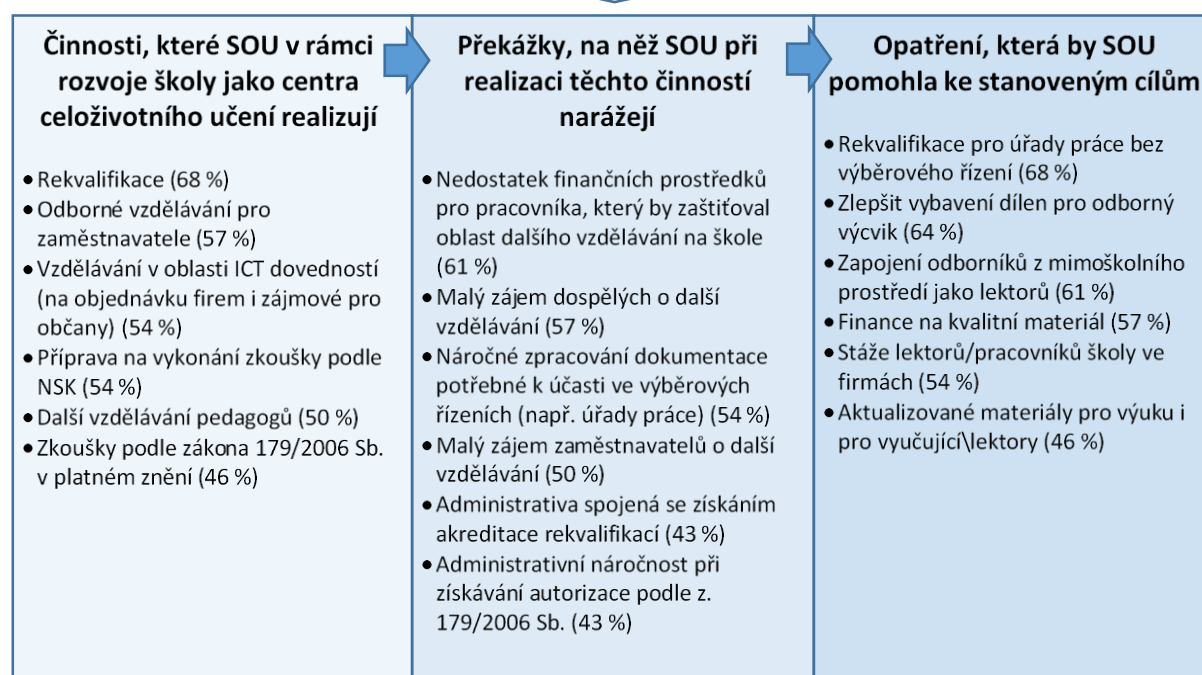
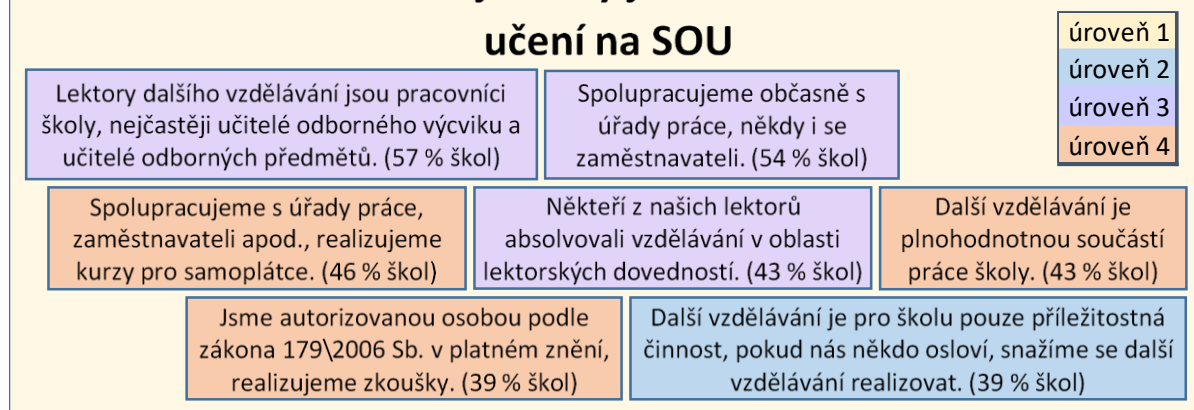
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

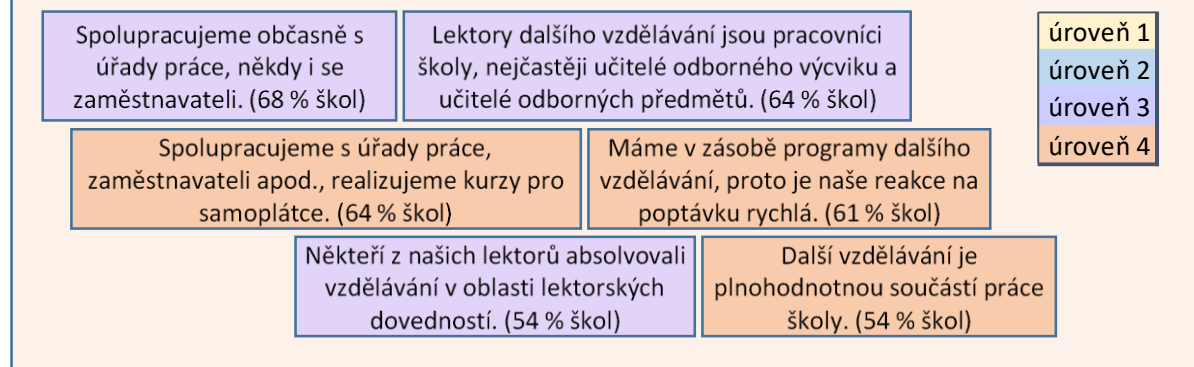
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

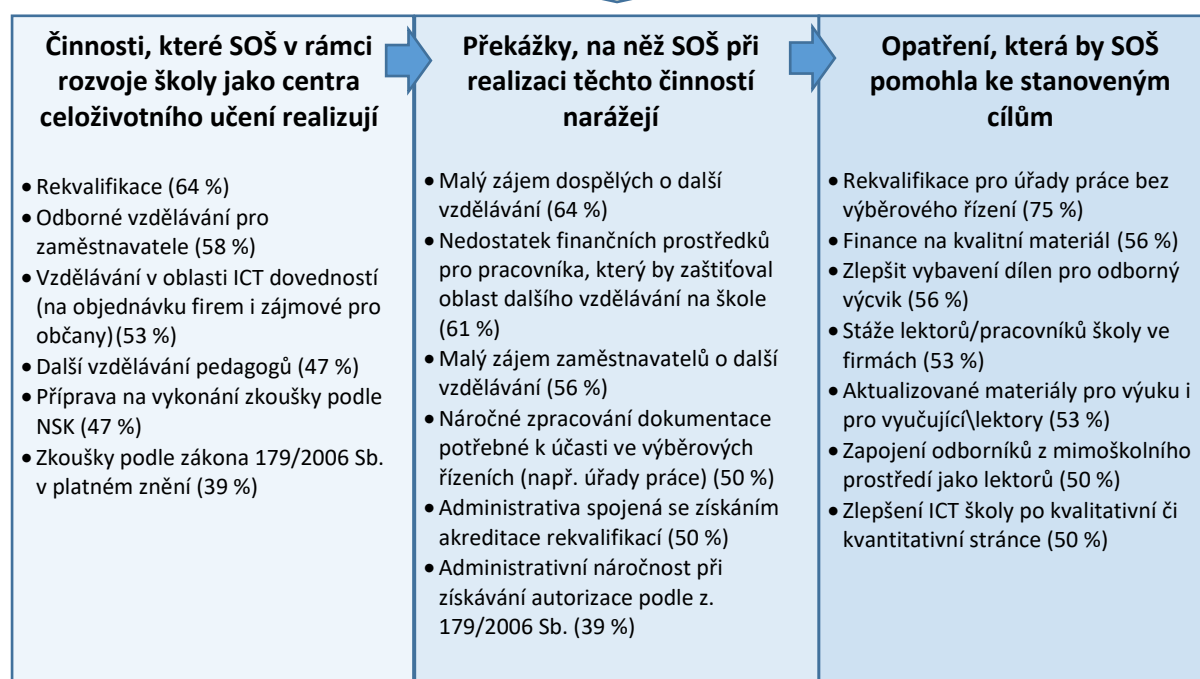
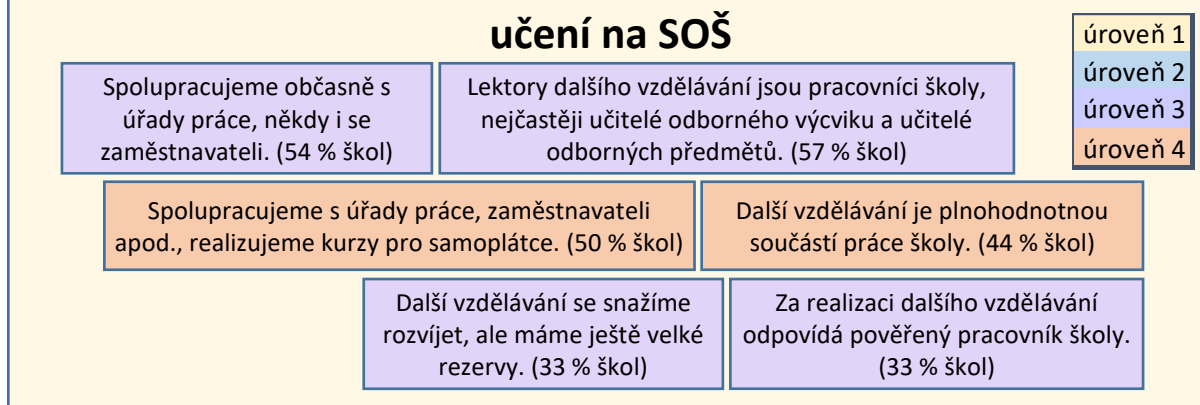

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

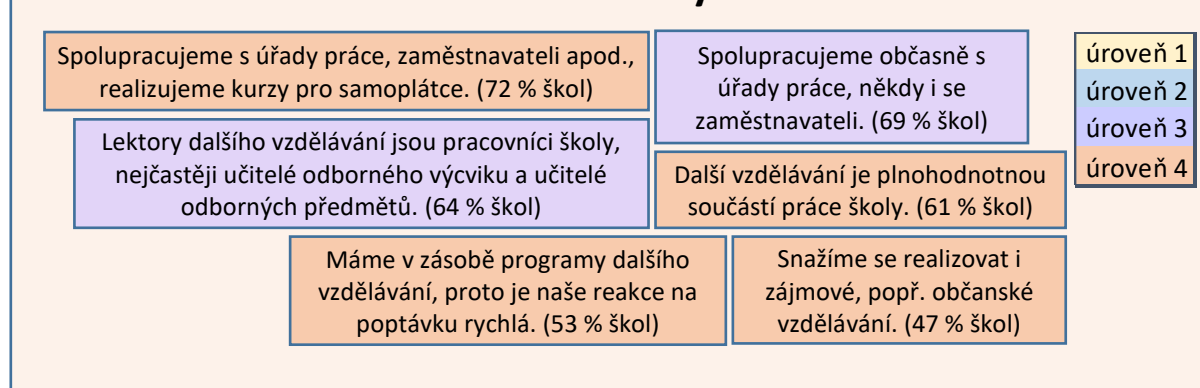

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (61 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (33 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (29 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (29 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (22 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (22 % škol)

Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (22 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (61 %)
- Další vzdělávání pedagogů (61 %)
- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (56 %)
- Vzdělávání seniorů (28 %)
- Rekvalifikace (22 %)
- Občanské vzdělávání (22 %)
- Čeština pro cizince (22 %)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (56 %)
- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (44 %)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (39 %)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (33 %)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (33 %)
- Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (22 %)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (72 %)
- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (61 %)
- Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (50 %)
- Finance na kvalitní materiál (39 %)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (28 %)
- Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (28 %)
- Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (28 %)
- Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (28 %)
- Více učeben (28 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (61 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (50 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (50 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (44 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (44 % škol)

Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (33 % škol)

Realizaci dalšího vzdělávání zajišťuje samostatný úsek/pracovník. (33 % škol)

Převaha našich lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností. (33 % škol)

Máme lektorský sbor, jehož členy jsou pracovníci školy, někteří z počátečního vzdělávání, jiní mají převahu činnosti v dalším vzdělávání. Podle potřeby najímáme i lektory zvenku. (33 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

			Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=28)	Průměrná úroveň		31%		+	13%
	Základní úroveň		5%		+	2%
	Mírně pokročilá úroveň		17%		+	2%
	Pokročilá úroveň		42%		+	8%
	Nejvyšší úroveň		29%		+	17%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		29%		+	14%
	Základní úroveň		8%		+	0%
	Mírně pokročilá úroveň		14%		+	5%
	Pokročilá úroveň		38%		+	7%
	Nejvyšší úroveň		28%		+	20%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň		16%		+	14%
	Základní úroveň		19%		+	3%
	Mírně pokročilá úroveň		30%		+	2%
	Pokročilá úroveň		13%		+	17%
	Nejvyšší úroveň		15%		+	16%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň		29%		+	11%
	Základní úroveň		8%		+	0%
	Mírně pokročilá úroveň		10%		+	0%
	Pokročilá úroveň		33%		+	0%
	Nejvyšší úroveň		32%		+	19%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň		3%		+	6%
	Základní úroveň		38%		+	0%
	Mírně pokročilá úroveň		17%		+	4%
	Pokročilá úroveň		0%		+	13%
	Nejvyšší úroveň		0%		+	3%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Rekvalifikace	19		25	
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	16		22	
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	15		27	
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	15		18	
SOŠ (N=36)	Rekvalifikace	19		27	
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	17		28	
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	12		20	
Gymnázium (N=18)	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	11		27	
	Další vzdělávání pedagogů	11		28	
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	10		20	
VOŠ (N=13)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	9		22	
	Rekvalifikace	8		25	
	Občanské vzdělávání	8		14	
Praktická škola (N=8)	Rekvalifikace	1		25	
	Další vzdělávání pedagogů	1		28	
	Vzdělávání seniorů	1		12	

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzděl. zaštiťoval	17	61%	29	47%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	16	57%	33	53%
	Náročné zpracování dokumentace k účasti ve výběr. říz.	15	54%	22	35%
SOŠ (N=36)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	23	64%	33	53%
	Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzděl. zaštiťoval	22	61%	29	47%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	20	56%	22	35%
Gymnázium (N=18)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	10	56%	33	53%
	Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzděl. zaštiťoval	8	44%	29	47%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	7	39%	24	39%
VOŠ (N=13)	Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzděl. zaštiťoval	9	69%	29	47%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	8	62%	33	53%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	7	54%	24	39%
	Nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku	7	54%	13	21%
Praktická škola (N=8)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	3	33%	33	53%
	Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by další vzděl. zaštiťoval	1	13%	29	47%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	19	68%	28	56%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	18	64%	23	58%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	17	61%	28	42%
SOŠ (N=36)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	27	75%	28	45%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	20	56%	23	37%
	Finance na kvalitní materiál	20	56%	29	47%
Gymnázium (N=18)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzděl.	13	72%	34	55%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	11	61%	28	45%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	9	50%	26	42%
VOŠ (N=13)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	10	77%	28	45%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	8	62%	28	45%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	8	62%	24	39%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	8	62%	23	37%
Praktická škola (N=8)	Příprava pedagog. prac. jako lektorů dalšího vzdělávání	4	50%	27	55%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	3	38%	25	45%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	2	25%	31	37%
	Finance na kvalitní materiál	2	25%	36	47%
	Více učeben	2	25%	30	26%

6 Rozvoj kariérového poradenství v kraji Vysočina

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

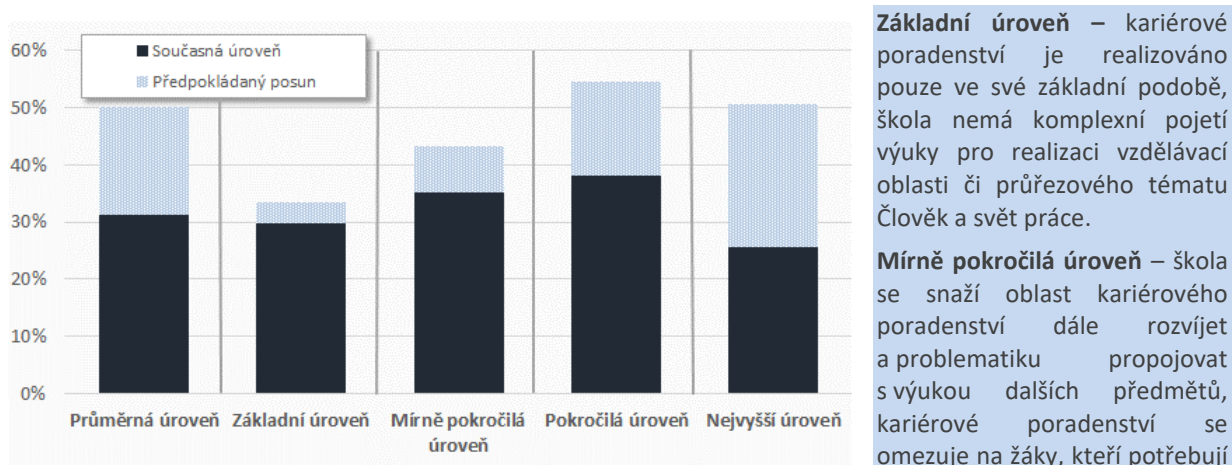
- V oblasti podpory kariérového poradenství realizuje 32 % škol kariérové poradenství v základní podobě, 33 % škol vykonává i aktivity na mírně pokročilé úrovni a snaží se oblast kariérového poradenství více rozvíjet. 36 % škol se pohybuje na pokročilé úrovni, která zahrnuje např. zpracování komplexního pojetí kariérového poradenství. Aktivity na nejvyšší úrovni (škola má zpracován interní systém kariérového poradenství, zapojuje externí pracovníky a podobně) realizuje 28 % škol - v rámci této úrovně nicméně můžeme očekávat nejvýraznější posun (předpokládaný posun o 18 %).
- Školy nejčastěji organizují exkurze nebo besedy pro kariérovou orientaci žáků (87 %). Asi 76 % škol podporuje v rámci kariérového poradenství rozhodování žáků se zdravotním, případně sociálním znevýhodněním. 74 % škol v rámci kariérového poradenství uvádí spolupráci s rodiči, kdy jim škola poskytuje informace o oborech a profesích, případně řeší problémy předčasných odchodů ze školy. Přibližně 69 % škol poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství (48 %) a malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (rovněž 48 %). Podstatným problémem jsou i absence pozice samostatného kariérového poradce (40 %) a nízká časová dotace pro poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (39 %).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství, jsou poskytnutí finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., tedy na seznámení žáků s pracovním prostředím a charakterem práce (74 %). Toto opatření patří k prioritám na všech typech škol. Dále školy uvádějí potřebu exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (58 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 %) a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (53 %). Na odborných školách patří k prioritním opatřením zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V oblasti podpory kariérového poradenství probíhá kolem 32 % aktivit na základní úrovni, tedy kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě. Očekávaný posun v rámci této úrovně je už poměrně nízký, kolem 6 %. Přibližně třetina aktivit škol se pak odehrává na mírně pokročilé úrovni, kdy se školy v rámci těchto aktivit snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů. Školy očekávají, že aktivity na této úrovni se

navýší přibližně o 10 %. Nejvíce aktivit probíhá na tzv. pokročilé úrovni (36 %), kdy školy v rámci této úrovně zpracovávají komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů a školy případně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery. Očekávaný posun je 13 %. Aktivity na tzv. nejvyšší úrovni, kdy školy usilují o vybudování interního systému pro kariérové poradenství, jsou realizovány relativně nejméně často. V rámci této úrovně probíhá 28 % aktivit, ovšem očekávaný posun je zde nejvýraznější (o 18 %).

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují

změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Zaměříme-li se na současnou úroveň kariérového poradenství a předpokládaný posun v rozdělení podle jednotlivých typů škol (viz příloha 17), pak **střední odborná učiliště** realizují v oblasti rozvoje kariérového poradenství nejčastěji aktivity na základní (39 %) úrovni a zde už je očekáván jen malý posun (o 5 %). Na mírně pokročilé úrovni, kdy se školy snaží výuku propojovat s kariérovým poradenstvím je realizováno 35 % aktivit a na pokročilé úrovni, kdy školy usilují o komplexní pojetí kariérového poradenství, probíhá 33 % aktivit. Očekávaný posun je 13 %, resp. 15 %. Aktivity na nejvyšší úrovni, které směřují k vybudování interního systému kariérového poradenství, příp. zapojení externích pracovníků, tvoří v současnosti 27 % aktivit SOU. V této oblasti SOU ovšem očekávají nejvýraznější posun (+22 %).

V případě **středních odborných škol** je, na rozdíl od SOU, nižší podíl aktivit na základní úrovni (26 %), ovšem podobně jako u SOU se už neočekává velký posun v realizaci těchto aktivit (o 6 %). Aktivity na mírně pokročilé úrovni tvoří v současnosti 38 % aktivit SOŠ. V rámci pokročilé úrovně SOŠ realizují rovněž kolem 38 % aktivit. Očekávaný posun je o 11 %, resp. o 15 %. Ve srovnání se SOU je zde mírně vyšší procento aktivit, které probíhají na nejvyšší úrovni (31 %). I tak ovšem očekávají největší posun právě v rámci této úrovně (o 22 %).

U **gymnází** je procento aktivit, které probíhají na základní úrovni vyšší, než v případě SOŠ (31 %), ovšem očekávaný posun je stejný (o 6 %). Na mírně pokročilé úrovni probíhá kolem 29 % aktivit, přitom očekávaný posun je již velmi nízký (o 3). Na pokročilé úrovni pak gymnázia realizují asi třetinu aktivit (33 %) a očekávaný posun je zde nejvýraznější (o 19 %). Na nejvyšší úrovni je realizováno kolem 26 % aktivit gymnází, přičemž i v rámci této úrovně je očekáván poměrně výrazný nárůst aktivit (o 13 %). Největší posun se tedy očekává směrem k aktivitám směřujícím k vypracování komplexního pojetí kariérového poradenství na školách.

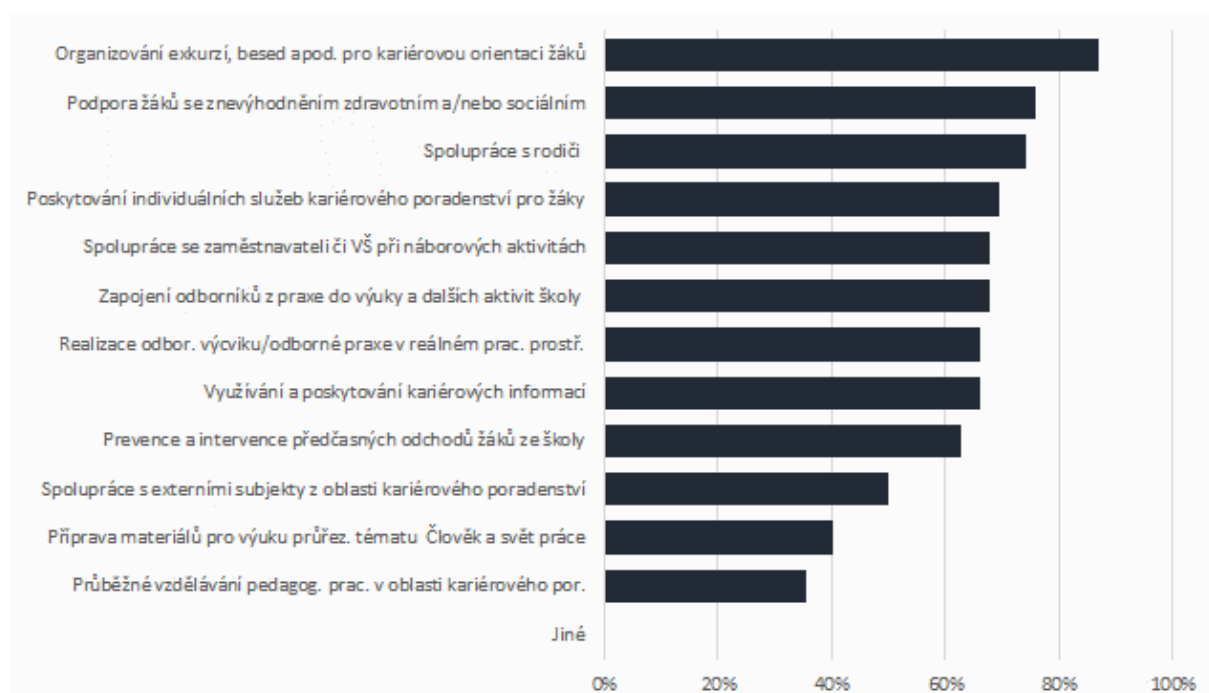
Vyšší odborné školy realizují aktivity základní úrovně poměrně málo často; jen asi 19 % aktivit probíhá na této úrovni a posun se zde již neočekává. Na mírně pokročilé úrovni probíhá v rámci VOŠ kolem 32 % aktivit a zhruba stejné procento (33 %) je pak realizováno na pokročilé úrovni. Nejčastěji VOŠ realizují aktivity nejvyšší úrovně, kam patří vytvoření interního systému kariérového poradenství, včetně zapojení externích pracovníků (35 % aktivit). V této oblasti zároveň očekávají největší posun (o 23 % aktivit škol).

Praktické školy realizují nejčastěji aktivity na základní úrovni (31 %) nebo na mírně pokročilé úrovni (30 %). Na nejvyšší úrovni je realizováno kolem 29 % aktivit praktických škol v této oblasti a očekávaný posun je poměrně značný (o 14 %).

6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci aktivit zaměřených na kariérové poradenství školy realizují celou řadu činností. Většina škol organizuje exkurze nebo besedy pro kariérovou orientaci žáků (87 %). Asi 76 % škol podporuje v rámci kariérového poradenství rozhodování žáků se zdravotním, případně sociálním znevýhodněním a 74 % škol v rámci kariérového poradenství uvádí spolupráci s rodiči, kdy jim škola poskytuje informace o oborech a profesích, případně řeší problémy předčasných odchodů ze školy.

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Přibližně 69 % škol poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky. Téměř stejné procento škol (68 %) spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách nebo zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (68 %).

Více než 60 % škol dále v rámci kariérového poradenství realizuje odborný výcvik nebo odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (66 %), využívá a poskytuje kariérové informace (66 %), věnuje se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (63 %). Asi polovina škol spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (50 %).

S nižší frekvencí se školy věnují přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu Člověk a svět práce (40 %) a průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (35 %).

Zaměříme-li se na aktivity realizované v oblasti kariérového poradenství z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 18), pak u odborných škol SOU, SOŠ a VOŠ patří k podstatným aktivitám v rámci rozvoje kariérového poradenství realizace odborného výcviku nebo odborné praxe v reálném pracovním prostředí a dále organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (tuto aktivitu realizují i gymnázia).

V rámci **středních odborných učilišť** realizuje odborný výcvik nebo praxi v reálném pracovním prostředí 96 % škol, 89 % škol pak organizuje exkurze nebo besedy pro kariérovou orientaci žáků. Dále se SOU v rámci této intervence věnují podpoře žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (82 %) a spolupracují s rodiči (představení profese, řešení předčasných odchodů) (82 %).

V rámci kategorie **středních odborných škol** rovněž převážná většina škol realizuje odborný výcvik nebo praxi v reálném pracovním prostředí (92 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 %) a rovněž spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (89 %).

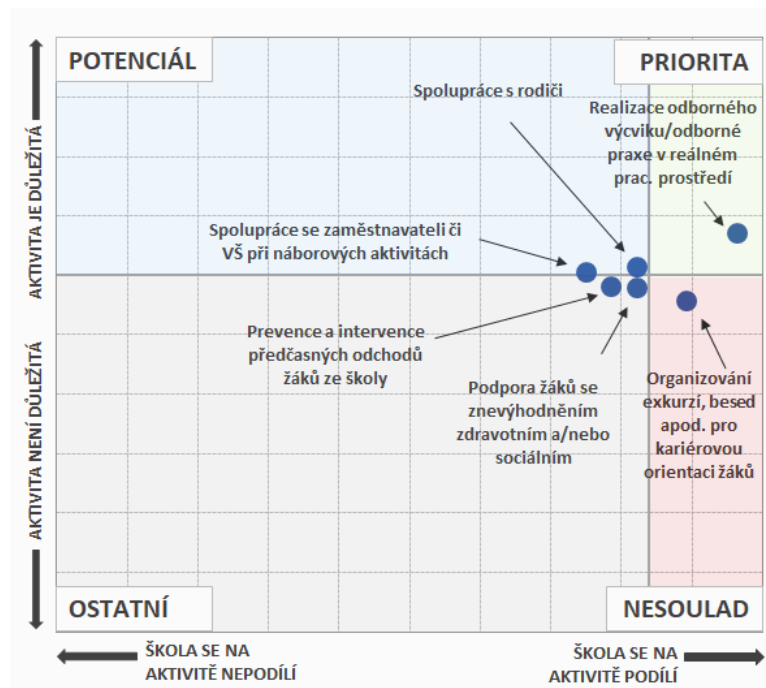
Na **gymnáziích** se ke stěžejním aktivitám řadí organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (89 %) a využívání a poskytování kariérových informací (78 %). Dále patří k důležitým aktivitám i oblast spolupráce s rodiči (67 %) a podpora žáků se znevýhodněním (67 %). Gymnázia se také zaměřují na využívání a poskytování kariérových informací a individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (67 %).

Vyšší odborné školy realizují v rámci kariérového poradenství především spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (92 % škol) a odborný výcvik nebo praxi v reálném pracovním prostředí (92 %). Dále zde probíhá organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (85 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (85 %).

Na **praktických školách** se ke stěžejním aktivitám řadí podpora žáků se znevýhodněním (100 %), organizování exkurzí a besed (88 %) a spolupráce s rodiči (88 %).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

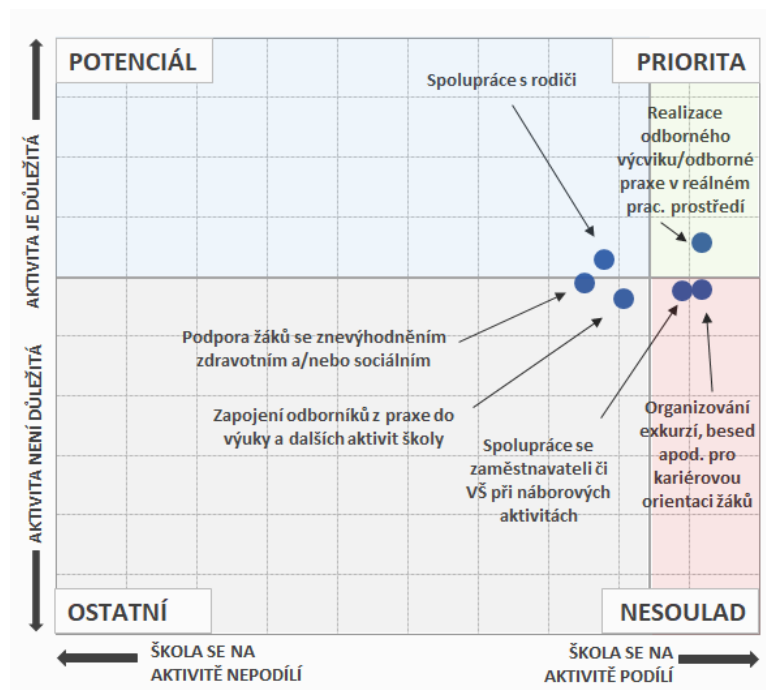

Z hlediska aktivit a zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí.

Aktivitami, které představují pro SOU určitý potenciál, jsou spolupráce s rodiči a spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách.

Aktivitou, na které se školy aktivně podílí, ale považují ji za relativně méně důležitou, je organizování exkurzí, besed apod.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

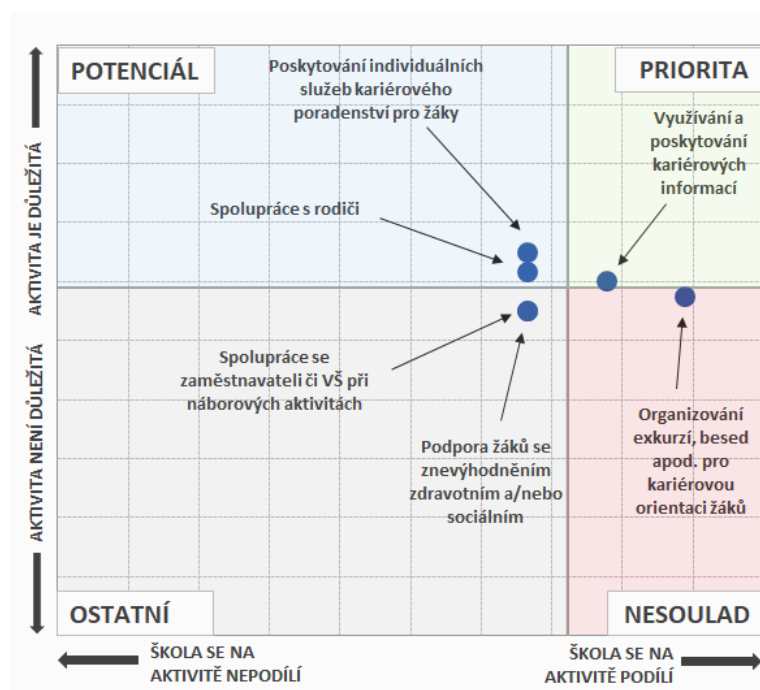
Z hlediska důležitosti a zapojení **středních odborných škol** do jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí.

Důležitou aktivitou, na které se školy ale podílí v relativně menší míře, je spolupráce s rodiči v rámci kariérového poradenství.

Školy se aktivně podílejí na organizování besed a exkurzí a na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, tyto aktivity však považují v rámci

rozvoje kariérového poradenství za relativně méně podstatné.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

méně důležitou.

Z hlediska důležitosti a zapojení **gymnází** do jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu využívání a poskytování kariérových informací.

Důležitými aktivitami, které představují rozvojový potenciál v oblasti kariérového poradenství, jsou spolupráce s rodiči a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.

Gymnázia také v hojné míře organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, ale tuto aktivitu považují za spíše

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství školy narážejí na některé překážky nebo nedostatky. Nejčastěji uvádějí nedostatek finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství (48 %) a malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (rovněž 48 %). Podstatným problémem jsou i absence pozice samostatného kariérového poradce (40 %) a nízká časová dotace pro poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (39 %). Asi třetina škol uvádí mezi problémy v oblasti podpory kariérového poradenství nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradce (34 %) a nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových poradců (31 %) a rovněž malý zájem ze strany zaměstnavatelů (31 %) a nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (29 %).

S menší frekvencí školy uvádějí nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (23 %), nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (16 %), nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (11 %). Naopak asi 16 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Podíváme-li se na překážky v oblasti kariérového poradenství podle jednotlivých typů škol (viz příloha 19), pak jednou z nejčastějších překážek při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství na SOU, SOŠ i gymnáziích jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole.

Na **středních odborných učilištích** je nejčastěji zmiňovanou překážkou malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (64 %), dále již zmíněné nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradce ve škole (50 %) a nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradce (50 %).

Na **středních odborných školách** jsou nejčastějšími překážkami opět nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (61 %), příliš velký počet žáků ve třídě (50 %) a skutečnost, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (47 %).

Gymnázia si stěžují především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradce ve škole (56 %), absenci pozice samostatného kariérového poradce (39 %) a malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (33 %) a rovněž i na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérového poradce (33 %).

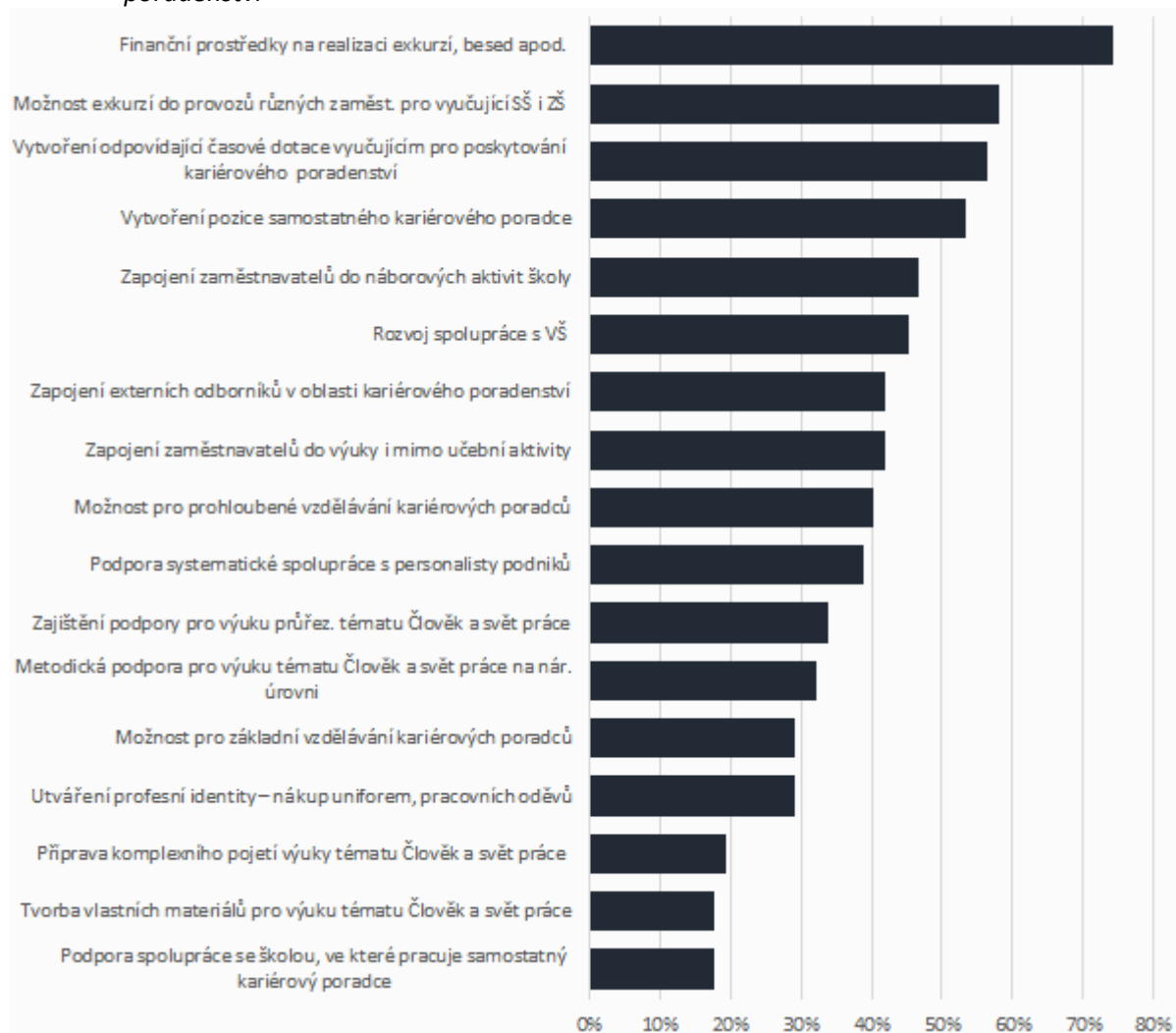
Vyšší odborné školy uvádějí jako jednu z hlavních překážek absenci pozice samostatného kariérového poradce (46 %), malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (46 %) a nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (46 %).

Praktické školy naráží rovněž na absenci pozice samostatného kariérového poradce, malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů a nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Tyto překážky ovšem uvádí jen asi 38 % škol.

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství školy nejčastěji potřebují finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., tedy na seznámení žáků s pracovním prostředím a charakterem práce (74 %). Dále uvádějí potřebu exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (58 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 %) a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (53 %). Na dalším místě je pak zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (47 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

K dalším důležitým opatřením, která školy potřebují k rozvoji kariérového poradenství, patří rozvoj spolupráce s VŠ (45 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (42 %), zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (42 %), možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (40 %) a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (39 %).

Asi třetina škol uvádí potřebu zajištění podpory pro výuku průřezového tématu Člověk a svět práce na škole (34 %) a metodickou podporu pro výuku tématu Člověk a svět práce na národní úrovni (32 %), potřebu lepších možností pro základní vzdělávání kariérových poradců (29 %) a utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem a podobně (29 %).

S nižší frekvencí pak školy mezi opatření pro zlepšení realizace této intervence uvádí přípravu komplexního pojetí výuky tématu Člověk a svět práce (19 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku tématu Člověk a svět práce (18 %), podporu spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (18 %).

Zaměříme-li se podrobněji na opatření potřebná ke zlepšení situace v oblasti kariérového poradenství podle jednotlivých typů škol (viz příloha 20), pak na všech typech škol patří k nejdůležitějším opatřením k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod.

Na **středních odborných učilištích** je potřebné především zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (71 %), zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (68 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (68 %).

Pro **střední odborné školy** jsou potřebné zejména finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (69 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (67 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (64 %).

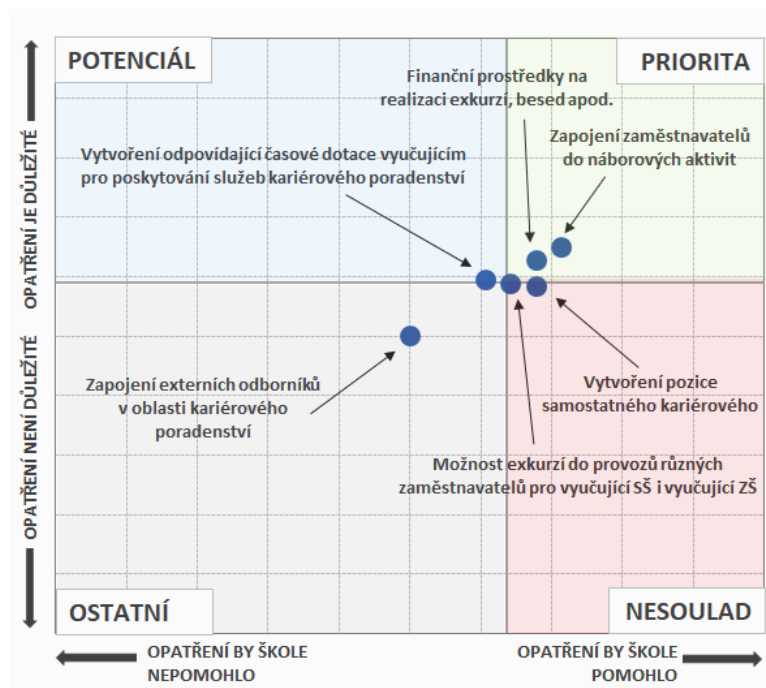
Gymnázia uvádějí, že potřebují nejčastěji finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (83 %), dále rozvoj spolupráce s VŠ (67 %) či vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (56 %).

Vyšší odborné školy mezi opatřeními, která by jim pomohla, uvádějí zejména zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (85 %), zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (69 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (69 %).

Praktické školy mezi opatřeními uvádějí možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (63 %), finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (50 %) a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (50 %).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

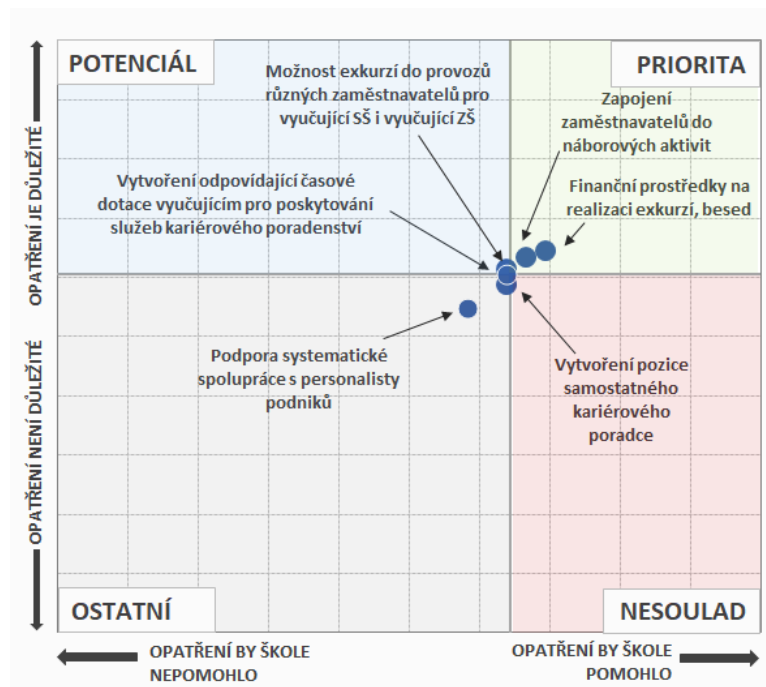
Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu pro **střední odborná učiliště** jednak získání finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed, jednak zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy.

Určitý potenciál představuje vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Relativně důležitá opatření, i když ve srovnání s předchozími o něco méně, jsou vytvoření pozice samostatného kariérového

poradce a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující na ZŠ i SŠ.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

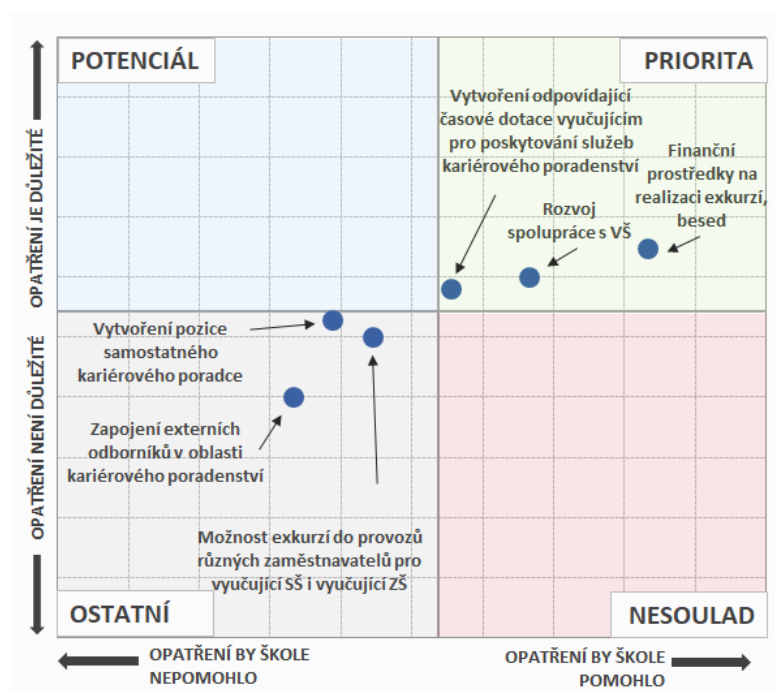

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu pro **střední odborné školy** zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí vyučujících do provozů.

Dalšími opatřeními, která by školám pomohla, je vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce; tato

opatření jsou ale v porovnání s jinými relativně méně důležitá.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představují největší prioritu pro **gymnázia** zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., rozvoj spolupráce s VŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost exkurzí do provozů patří k méně podstatným opatřením.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

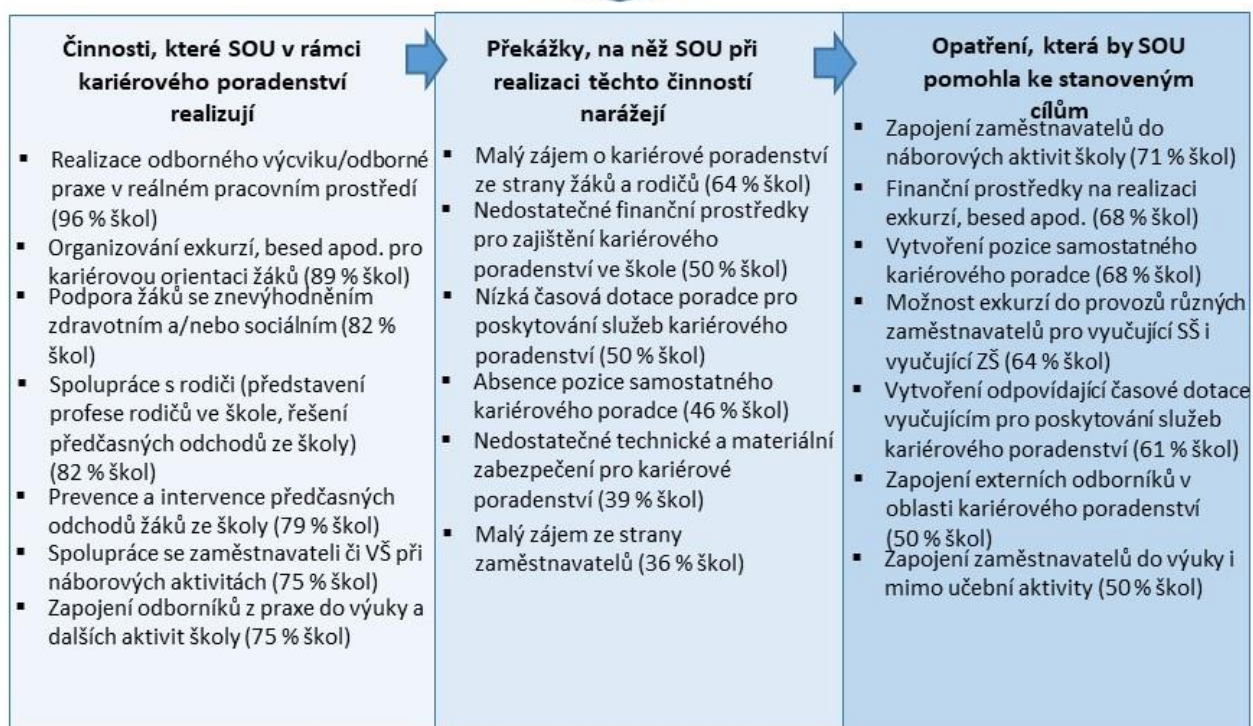
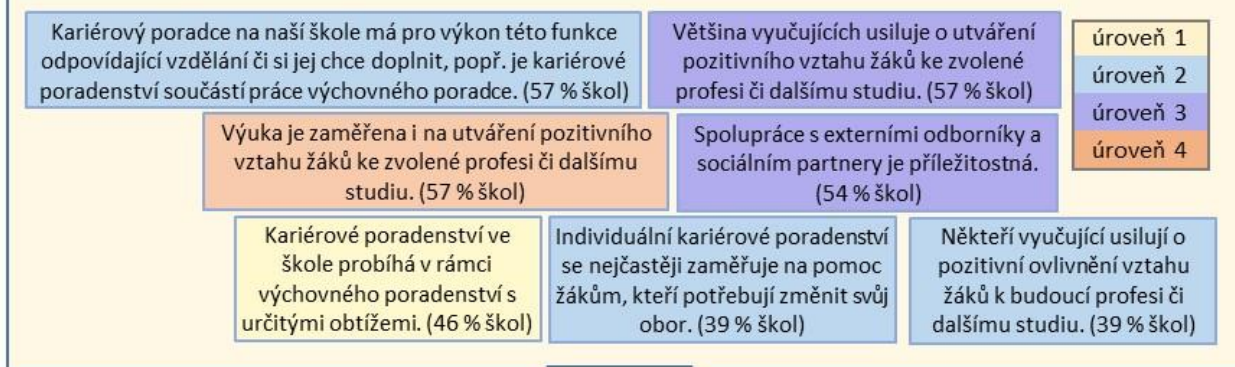
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

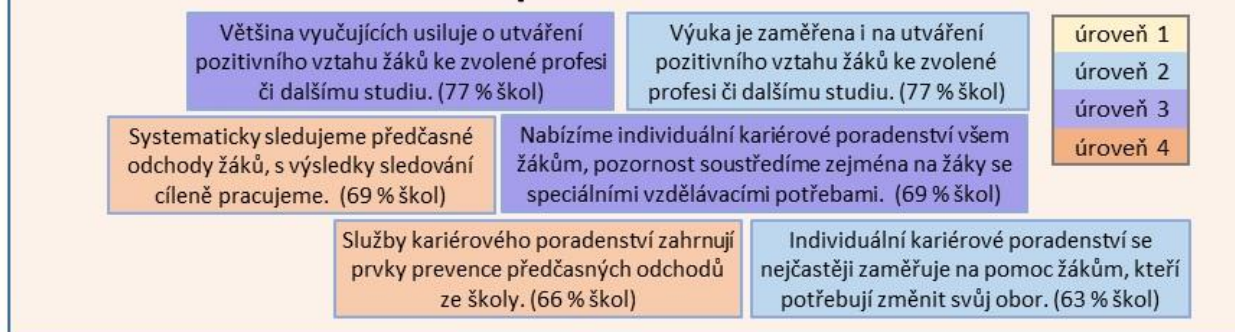
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (61 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (58 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

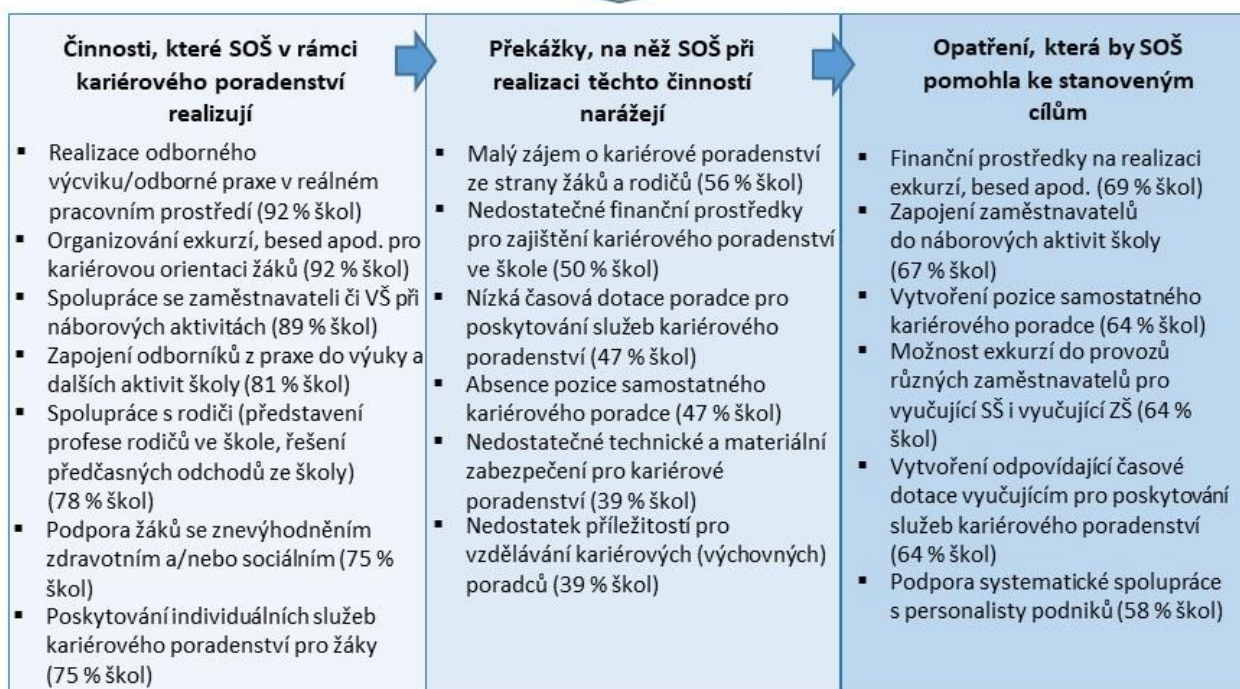
úroveň 4

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (58 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (53 % škol)

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (47 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (44 % škol)

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (75 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

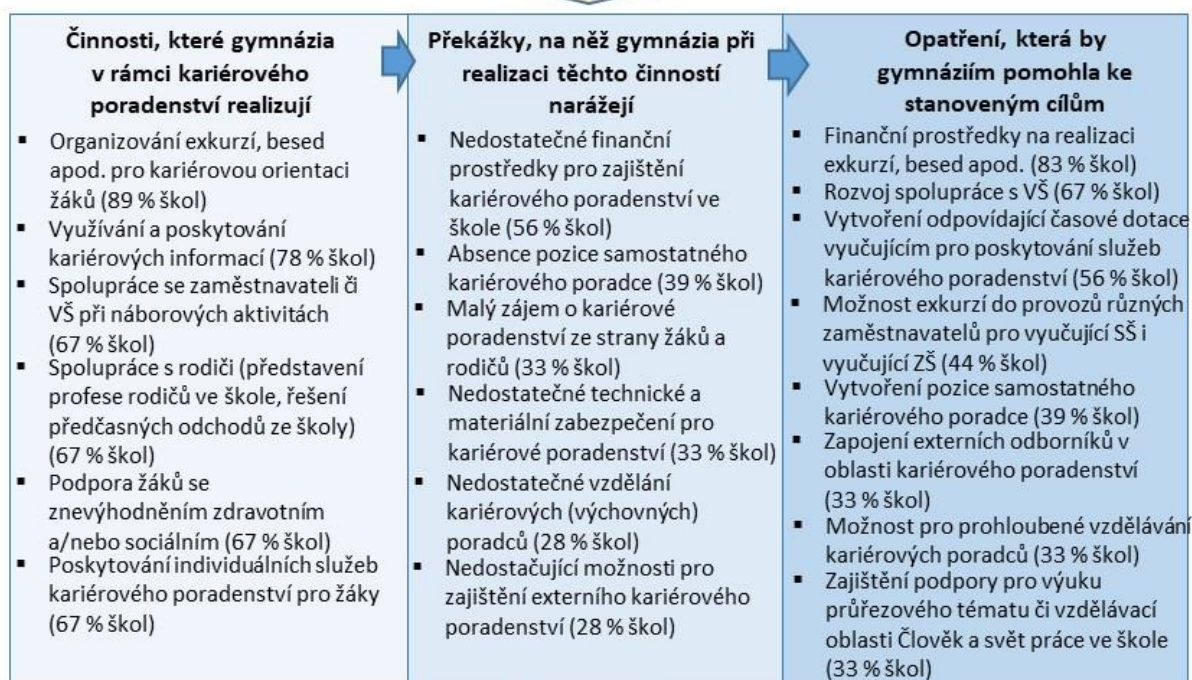
Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (69 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (64 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (61 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (61 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=28)	Průměrná úroveň	 31%	 + 18%
	Základní úroveň	 39%	 + 5%
	Mírně pokročilá úroveň	 35%	 + 13%
	Pokročilá úroveň	 33%	 + 15%
	Nejvyšší úroveň	 27%	 + 22%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň	 34%	 + 18%
	Základní úroveň	 26%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 38%	 + 11%
	Pokročilá úroveň	 38%	 + 15%
	Nejvyšší úroveň	 31%	 + 22%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň	 29%	 + 13%
	Základní úroveň	 31%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 29%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 33%	 + 19%
	Nejvyšší úroveň	 26%	 + 13%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň	 34%	 + 16%
	Základní úroveň	 19%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 32%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 33%	 + 13%
	Nejvyšší úroveň	 35%	 + 23%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň	 29%	 + 10%
	Základní úroveň	 31%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 30%	 + 10%
	Pokročilá úroveň	 29%	 + 4%
	Nejvyšší úroveň	 29%	 + 14%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Realizace odborného výcviku/praxe v reálném prac. prostř.	27		41	
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	25		54	
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	23		47	
	Spolupráce s rodiči (představení profese, řešení předč. odchodů)	23		46	
SOŠ (N=36)	Realizace odborného výcviku/praxe v reálném prac. prostř.	33		41	
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	33		54	
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	32		42	
Gymnázium (N=18)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	16		54	
	Využívání a poskytování kariérových informací	14		41	
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	12		47	
	Spolupráce s rodiči (představení profese, řešení předč. odchodů)	12		46	
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	12		43	
VOŠ (N=13)	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	12		42	
	Realizace odborného výcviku/praxe v reálném prac. prostř.	12		41	
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	11		54	
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	11		42	
Praktická škola (N=8)	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	8		47	
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	7		54	
	Spolupráce s rodiči (představení profese, řešení předč. odchodů)	7		46	

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	18	64%	30	48%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kariér. porad. ve škole	14	50%	30	40%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariér. porad.	14	50%	24	37%
SOŠ (N=36)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluz. vzděl.	22	61%	30	48%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	18	50%	25	48%
	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	17	47%	23	39%
Gymnázium (N=18)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariér. porad. ve škole	10	56%	30	48%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	7	39%	25	40%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	6	33%	30	48%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariér.porad.	6	33%	21	34%
VOŠ (N=13)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	6	46%	25	40%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	6	46%	30	48%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariér. porad.	6	46%	24	39%
Praktická škola (N=8)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	3	38%	25	37%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	3	38%	30	29%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariér. porad.	3	38%	24	32%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	20	71%	29	47%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	19	68%	46	74%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	19	68%	33	53%
SOŠ (N=36)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	25	69%	46	74%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	24	67%	29	47%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	23	64%	36	58%
Gymnázium (N=18)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	15	83%	46	47%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	12	67%	28	74%
	Vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového porad.	10	56%	35	42%
VOŠ (N=13)	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	11	85%	29	39%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	9	69%	46	40%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	9	69%	26	29%
Praktická škola (N=8)	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	6	63%	36	58%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	5	50%	46	74%
	Zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole	5	50%	21	34%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Kraji Vysočina

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

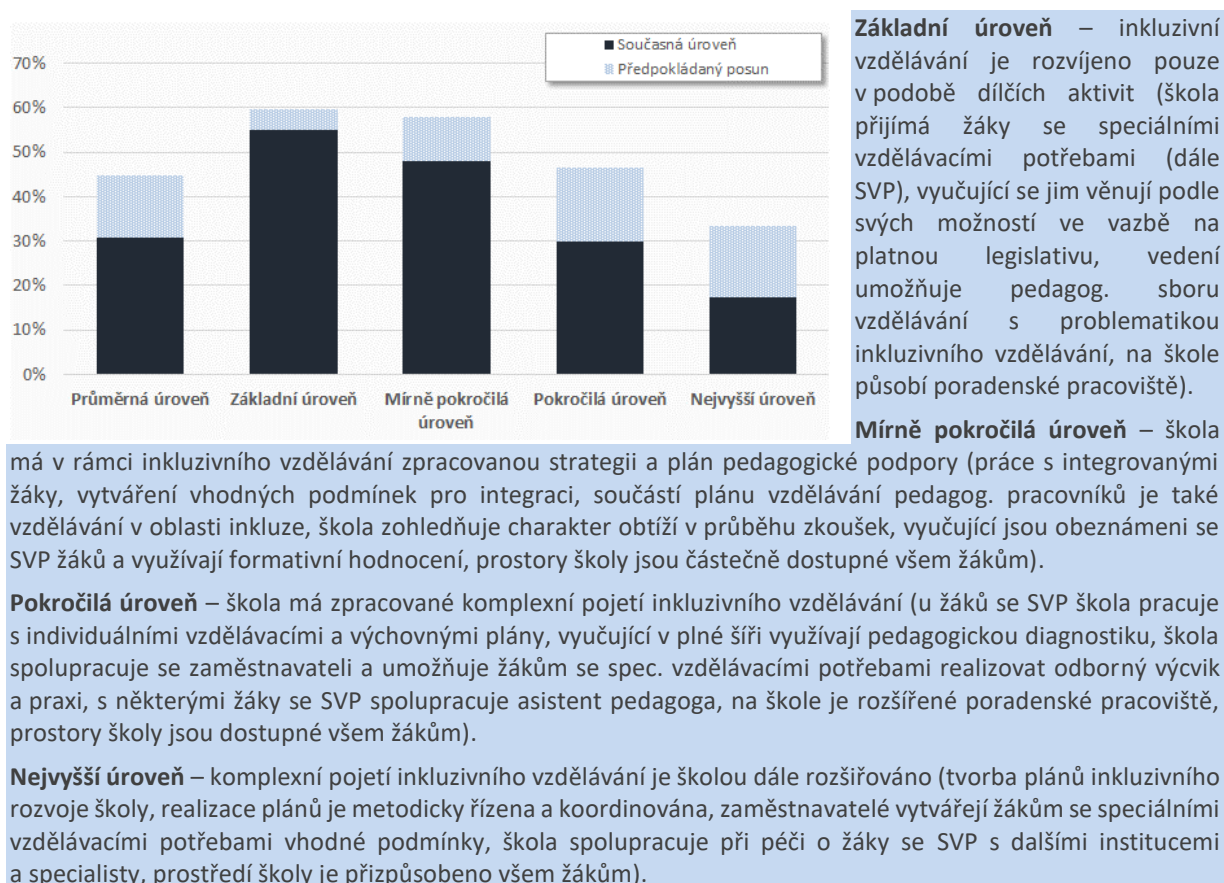
- Školy v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni (55 % škol), tedy přijímají žáky se SVP a věnují se jim podle platné legislativy. Necelá polovina aktivit škol (48 %) probíhá i na mírně pokročilé úrovni, kdy mají školy například zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory práce s integrovanými žáky. Přibližně třetina škol (30 %) se pohybuje na pokročilé úrovni (zejména má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání). Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na pokročilé (předpokládaný posun o 16 %) a nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 16 %), tedy směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, vytváření plánů inkluzivního rozvoje školy, přizpůsobení prostředí školy apod.
- Většina škol v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání eviduje žáky se SVP (89 %). Přibližně 85 % škol uvádí, že volí vhodné formy a metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, a 82 % se zaměřuje na vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Přibližně tři čtvrtiny škol zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování školy a při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, které patří k nejpodstatnějším překážkám v oblasti inkluzivního vzdělávání na všech školách (s výjimkou praktických). Častou překážkou inkluzivního vzdělávání na SOU, SOŠ i VOŠ je skutečnost, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě.
- K dosažení cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání SOU, SOŠ, gymnázia i VOŠ potřebují nejčastěji vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. SOU, SOŠ, gymnázia i VOŠ dále potřebují další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce se žáky se SVP. Pro VOŠ je podstatné zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského zařízení.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni (55 % aktivit škol), tedy rozvíjejí tuto oblast pouze v podobě dílčích aktivit. Na základní úrovni už se přitom nepředpokládá výraznější posun (5 %). Necelá polovina aktivit škol (48 %) probíhá i na mírně pokročilé úrovni, kdy školy mají například zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory práce s integrovanými žáky. Zde se předpokládá posun asi o 10 %. Přibližně třetina aktivit škol (30 %) se pohybuje na pokročilé úrovni, kdy školy usilují o zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy v rámci této úrovně plánují největší posun (o 16 %). Na nejvyšší úrovni, tedy směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, vytváření plánů inkluzivního rozvoje školy a přizpůsobení prostředí školy apod. v současnosti probíhá 17 % aktivit, a předpokládaný posun je rovněž poměrně výrazný o 16 %.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Zaměříme-li se podrobněji na současnou úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun (viz příloha 21), pak s výjimkou gymnázií všechny typy škol realizují v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji aktivity na základní úrovni, tedy přijímají žáky se SVP a věnují se jim na základě platné legislativy.

V kategorii **středních odborných učilišť** probíhá v rámci základní úrovně 57 % aktivit a očekávaný posun je zde už minimální o 3 %. Aktivity mírně pokročilé úrovně, kdy školy v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovávají strategii a plán pedagogické podpory činí 45 % a očekávaný posun je kolem 9 %. Aktivity pokročilé úrovně, kdy škola pracuje na komplexním pojetí inkluzivního vzdělávání, tvoří 28 % a očekávaný posun je zde poměrně výrazný (o 18 %). Na tzv. nejvyšší úrovni probíhá jen kolem 17 % aktivit, přitom posun je zde nejvýraznější (o 20 %).

V rámci **středních odborných škol** probíhá na základní úrovni 60 % aktivit škol a očekávaný posun je již minimální (o 4 %). Na mírně pokročilé úrovni je realizováno 48 % aktivit a očekává se posun o 10 %. Podíl aktivit, které probíhají na pokročilé úrovni je nižší, jen 29 %, přičemž se očekává poměrně výrazný posun (o 17 %). V rámci tzv. nejvyšší úrovně probíhá v současnosti jen 16 % aktivit a očekávaný posun je, podobně jako v případě SOU, nejvýraznější (o 20 %).

V rámci **gymnází** probíhají aktivity především na základní úrovni (42 % aktivit) a mírně pokročilé úrovni (48 % aktivit), kdy očekávaný posun je v rámci obou úrovní již poměrně malý, 7 %, resp. 9 %. Na tzv. pokročilé úrovni je realizováno 22 % aktivit škol a očekávaný posun v této úrovni je rovněž 22 %. Na nejvyšší úrovni je pak realizováno 13 % aktivit škol a očekávaný posun je nižší - kolem 11 %.

V případě **vyšších odborných škol** probíhá, podobně jako u SOŠ, 60 % aktivit na základní úrovni a očekávaný posun je již nepříliš výrazný o 8 %. Na mírně pokročilé úrovni je pak realizováno 44 %, kdy očekávaný posun činí 15 %. Na pokročilé úrovni pak probíhá 31 % a posun se předpokládá ve výši asi 12 %. V rámci tzv. nejvyšší úrovně je realizováno jen 13 % aktivit a očekává se posun o 21 %.

V kategorii **praktických škol** probíhá v rámci základní úrovně 66 % a další posílení aktivit této úrovně se již nepředpokládá. Na mírně pokročilé úrovni je realizováno asi 55 % aktivit a předpokládaný posun je jen velmi malý (o 6 %). Vzhledem ke specifickému charakteru a zaměření praktických škol na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá poměrně vysoké procento aktivit těchto škol i na vyšších úrovních – na pokročilé úrovni 60 % a na nejvyšší úrovni 44 %. Naopak posun se na rozdíl od ostatních typů škol předpokládá jen malý.

7.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Z pohledu aktivit, které školy realizují v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání v Kraji Vysočina, můžeme konstatovat, že většina škol eviduje žáky se SVP (89 %). Přibližně 85 % škol uvádí, že volí vhodné formy a metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a 82 % škol se zaměřuje na vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.

Asi tři čtvrtiny škol zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování školy (76 %) nebo spolupracují se školskými poradenskými zařízeními škol při péči o žáky se SVP (74 %).

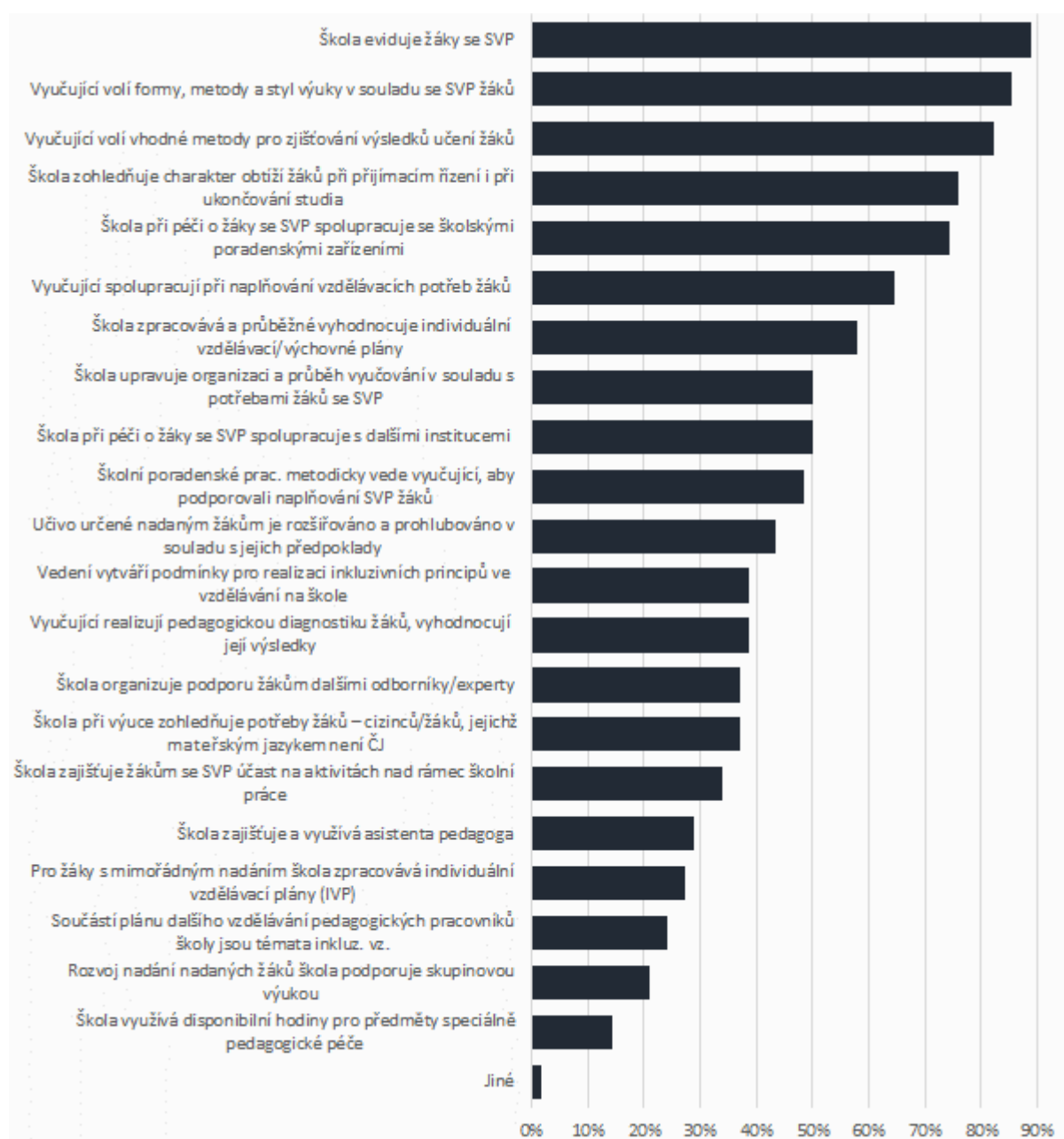
Nadpoloviční většina škol uvádí, že v rámci této intervence vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (65 %) a školy dále rovněž zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (58 %). Přibližně polovina škol upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP (50 %) nebo spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi (50 %) a dále ve školách vede školní poradenské pracovníky vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (48 %).

Méně často školy uvádějí, že učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (44 %) a dále že vedení škol vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů vzdělávání na škole (39 %). Vyučující rovněž realizují pedagogickou diagnostiku žáků a vyhodnocují její výsledky (39 %) nebo školy organizují podporu žákům dalšími odborníky nebo experty (37 %), případně zohledňují potřeby žáků – cizinců, resp. těch žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (37 %).

Přibližně třetina škol zajišťuje žákům se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce (34 %), dále zajišťují a využívají asistenta pedagoga (29 %) nebo pro žáky s mimořádným nadáním školy zpracovávají individuální vzdělávací plány (27 %).

Asi čtvrtina škol uvádí, že součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání (24 %) a rozvoj nadání nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky podporuje asi 21 % škol.

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

Zaměříme-li se podrobněji na činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí podle typu školy (viz příloha 22), pak napříč všemi typy patří v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání k nejčastějším činnostem evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Na **středních odborných učilištích** patří ke stěžejním aktivitám v rámci inkluzivního vzdělávání evidence žáků se SVP (96 %), dále vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (86 %) a školy při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (86 %).

V rámci **středních odborných škol** patří k nejčastěji uváděným činnostem evidence žáků se SVP (89 %), dále vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (89 %) nebo volí vyučující vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 %).

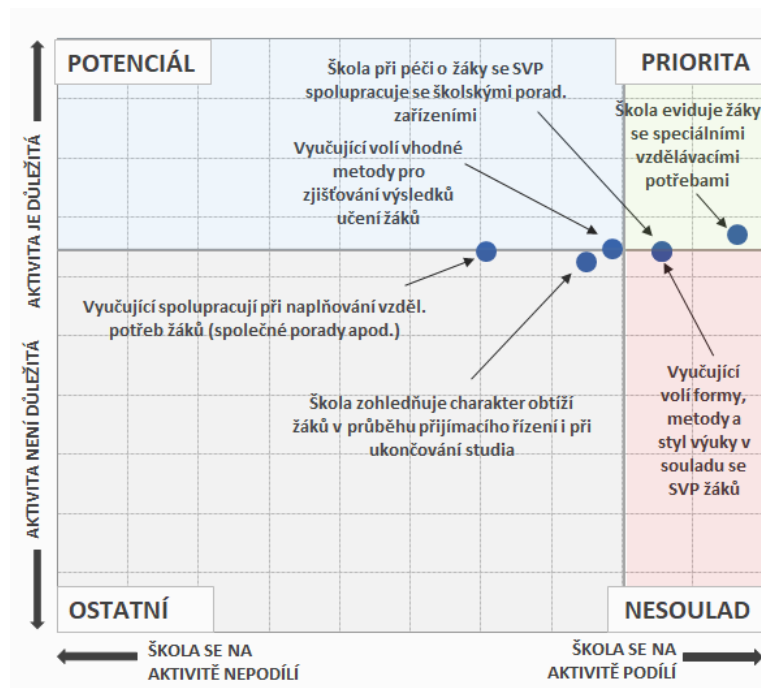
Gymnázia uvádějí mezi nejčastěji realizovanými aktivitami inkluzivního vzdělávání skutečnost, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (89 %), dále naprostá většina škol eviduje žáky se SVP (83 %) a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 %). Stejně procento škol zohledňuje charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i ukončení studia (83 %).

Naprostá většina **vyšších odborných škol**, podobně jako v případě ostatních typů škol, eviduje žáky se SVP (85 %). Dále uvádí, že vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (85 %) nebo že škola zohledňuje charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i ukončování studia (77 %).

Na **praktických školách** patří ke stěžejním aktivitám v rámci inkluzivního vzdělávání evidence žáků se SVP (100 %), dále vyučující v praktických školách volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (88 %), formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (88 %) a rovněž školy při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (88 %). Stejně procento praktických škol pak zpracovává a vyhodnocuje individuální vzdělávací a výchovné plány (88 %).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

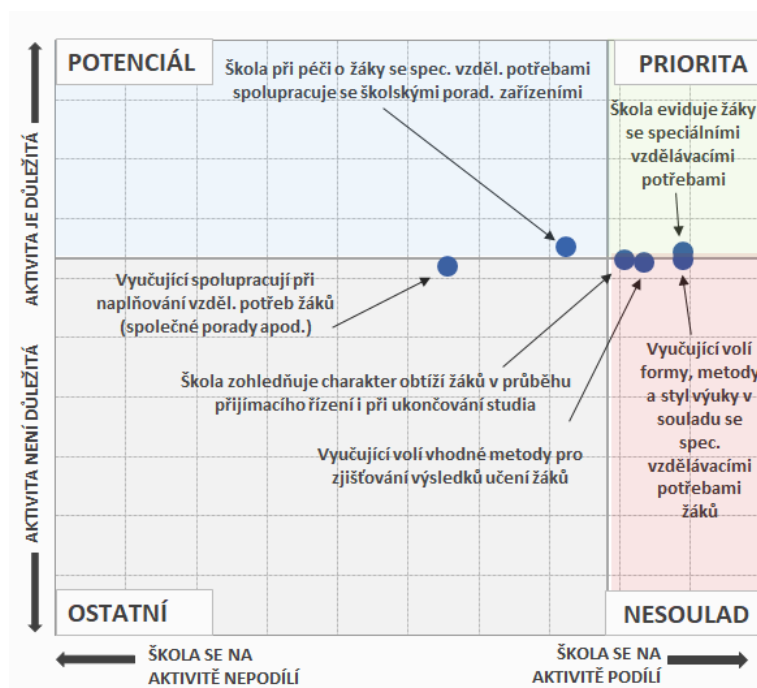

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje priority **středních odborných učilišť** evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, spolupráce škol při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, rovněž volba metod a stylu výuky v souladu se SVP žáků ze strany vyučujících.

Potenciálně rozvojovými aktivitami, které školy hodnotí jako důležité, ale příliš se na nich nepodílí, je volba vhodných metod zjišťování výsledků učení

žáků a spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

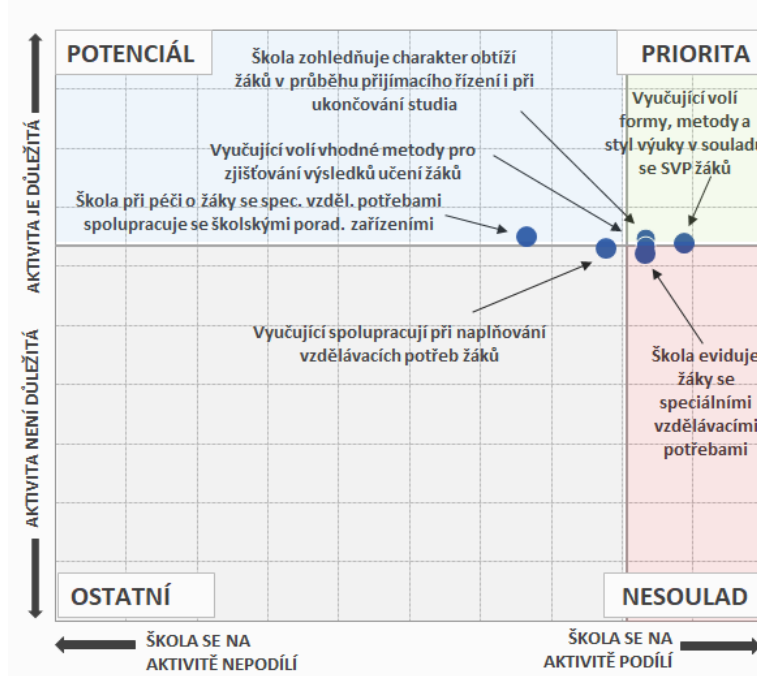
poradenskými zařízeními.

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje priority **středních odborných škol** evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a volba metod a výuky v souladu se SVP.

Podstatná je i volba vhodných metod pro zjišťování výsledků žáků a zohlednění charakteru obtíží žáků při vstupu i ukončování studia.

Důležitou aktivitou, která představuje potenciál dalšího rozvoje, je spolupráce škol při péči o žáky se SVP se školskými

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje prioritu pro **gymnázia** volba vhodných metod, forem a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Dalšími prioritami je zohlednění charakteru obtíží žáků jak při přijímání, tak i při ukončování studia a rovněž i volba vhodných metod pro zjišťování výsledků žáků.

Školy rovněž zpravidla evidují žáky se SVP, nepovažují tuto aktivitu ale za tak důležitou.

Potenciálně zajímavou aktivitou je rozvoj spolupráce škol při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

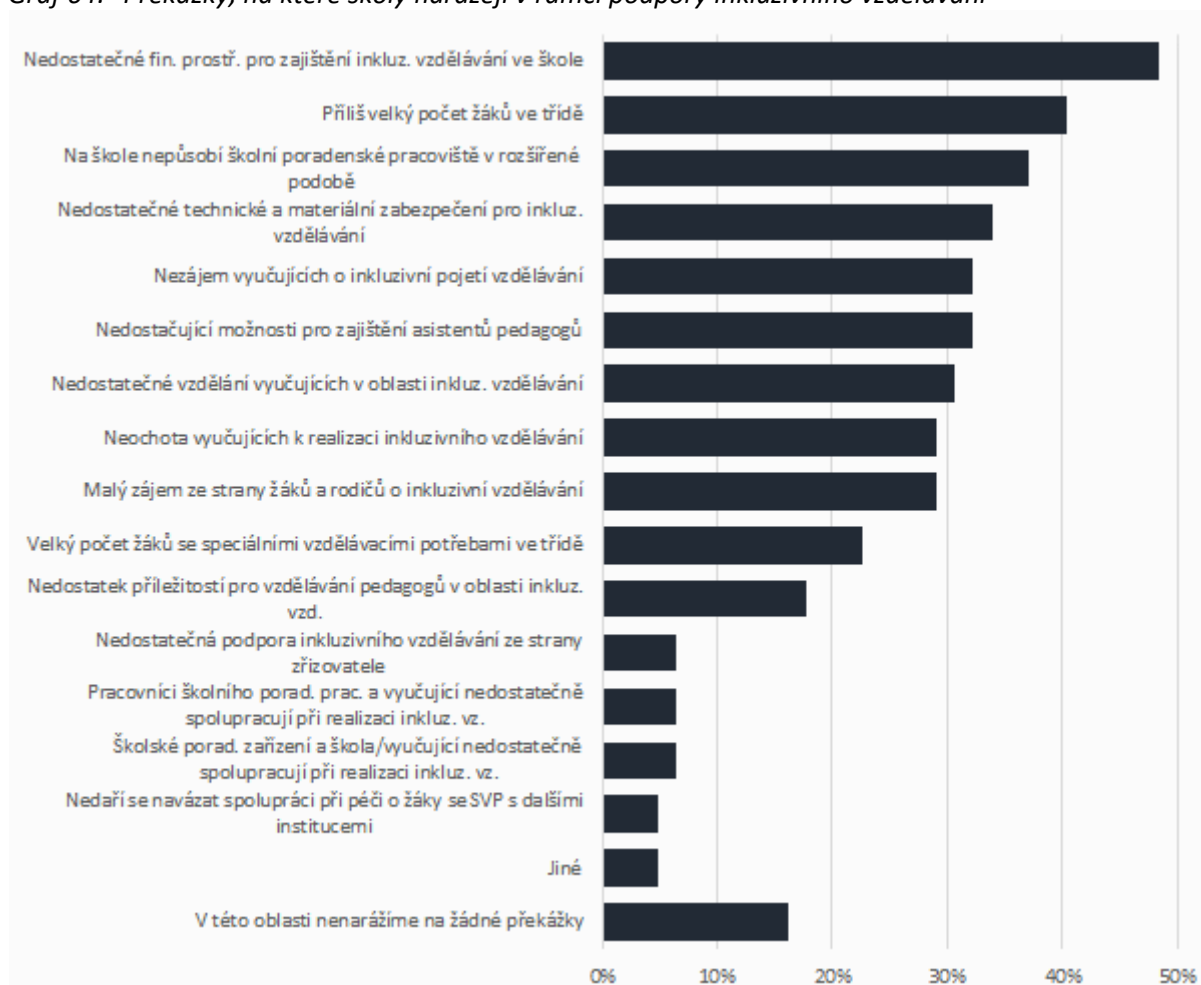
Školy při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání naráží především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (48 % škol).

Dále je problémem příliš velký počet žáků ve třídě (40 % škol). K hlavním překážkám dále patří, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (37 %), a rovněž nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (34 %).

Asi třetina škol považuje za problém nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (32 %), nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (32 %) i nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (31 %). Obdobné procento pak uvádí neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (29 %) a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (29 %).

S nižší frekvencí školy uvádějí jako problém velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (23 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (18 %), nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (6 %). Méně častým důvodem problémů je nedostatečná spolupráce různých subjektů, například poradenských zařízení a školy, resp. vyučujících.

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Zaměříme-li se na překážky v realizaci inkluzivního vzdělávání z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 23), pak na **středních odborných učilištích** patří k největším překážkám nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (61 %) či příliš velký počet žáků ve třídě (57 %). Problémem pro necelou polovinu SOU je i skutečnost, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (46 %).

V rámci **středních odborných škol** jsou největšími překážkami rovněž nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (61 %), příliš velký počet žáků ve třídě (50 %) i skutečnost, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (47 %).

Gymnázia uvádějí jako nejčastější překážku opět nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, ovšem s nižší frekvencí než předchozí typy škol (44 %). Dále je problémem opět příliš velký počet žáků ve třídě (39 %) a specificky vzhledem k výběrovému typu škol i nezáměr vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (33 %).

Vyšší odborné školy uvádí jako hlavní překážku rozvoje inkluzivního vzdělávání na škole opět nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (62 %), skutečnost, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (46 %), a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (46 %).

Praktické školy se podobně jako předchozí typy škol potýkají s tím, že na školách nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (38 %), dále mezi specifické překážky pro tento typ škol patří malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (25 %) a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (25 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K dosažení cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání by školy nejčastěji potřebovaly vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (66 %). Tato odpověď je dominantní.

K dalším důležitým opatřením patří oblast lepšího personálního zajištění, zejména další vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti metod a forem práce (50 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (47 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (42 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (40 %).

Přibližně třetina škol uvádí mezi potřebnými opatřeními vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (34 %).

Potřebné je dále i vzdělávání v celé řadě oblastí, zejména další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující se zaměřením na formy hodnocení žáků (34 %) a zajištění možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (32 %). Mezi potřebná opatření řadí část škol i potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy se zaměřením na úpravu vzdělávacích obsahů (27 %) a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze ve škole (24 %).

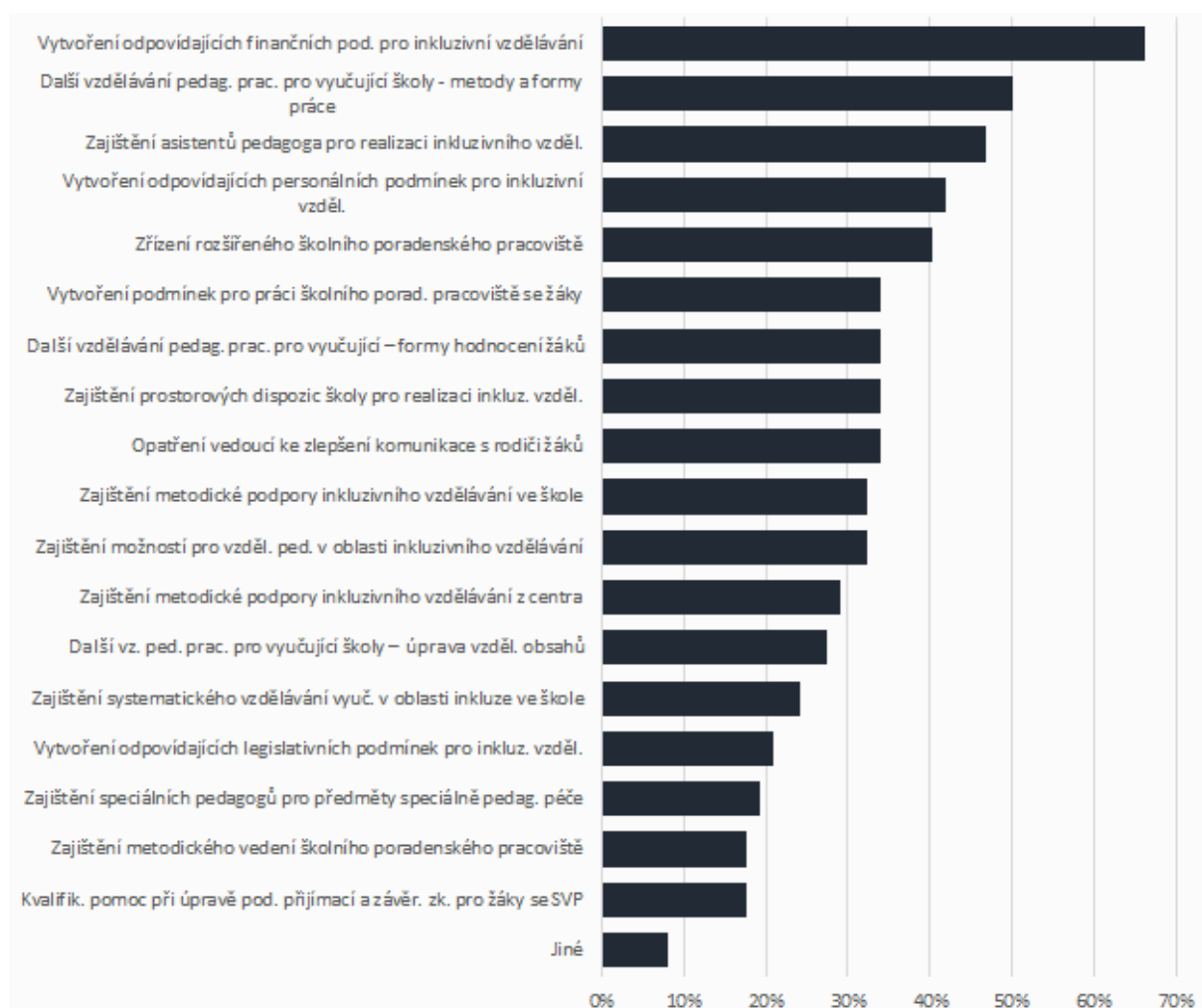
Důležité je i zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (34 %). Dále je pak uváděno zavedení opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (34 %).

Potřebná je i metodická podpora v různých formách, zejména zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (32 %) a rovněž i zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra

(29 %) a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (18 %). Školy rovněž uvádějí potřebu vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (21 %).

Méně často školy zmiňují potřebu zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (19 %) a kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěrečné zkoušky pro žáky se SVP (18 %).

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol (viz příloha 24), pak k dosažení cíle v rozvoji inkluzivního vzdělávání **střední odborná učiliště** potřebují nejčastěji vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (75 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (68 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (57 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (57 %).

Střední odborné školy uvádějí, že potřebují k dosažení cílů v rozvoji inkluzivního vzdělávání nejčastěji vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (75 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (53 %) a rovněž další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (53 %).

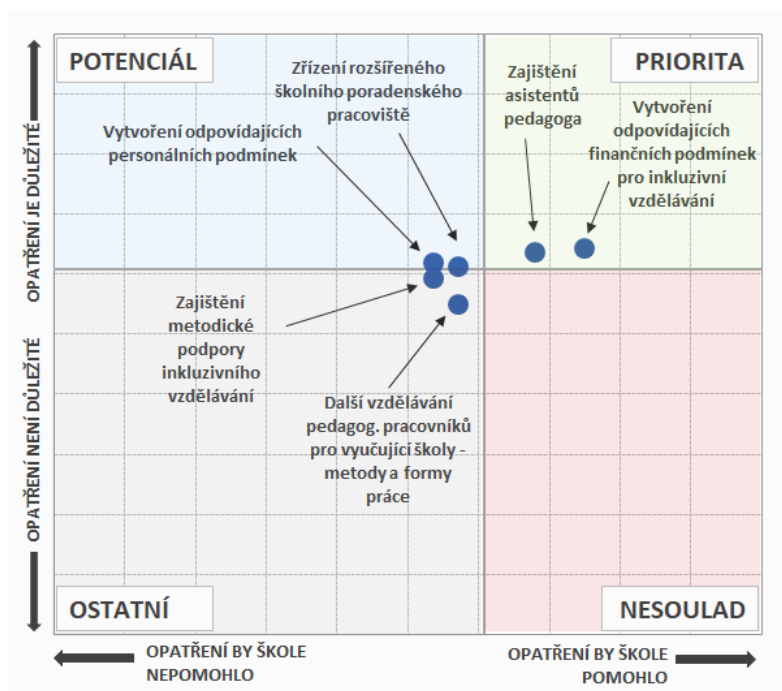
Gymnázia potřebují nejčastěji vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (78 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (50 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků – formy hodnocení žáků (44 %) a opatření, která by vedla ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (44 %).

Pro **vyšší odborné školy** je podstatné vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (46 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (46 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (46 %).

Praktické školy uvádějí, že pro rozvoj v rámci této intervence potřebují zejména další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (38 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (38 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (25 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (25 %) a rovněž vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (25 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

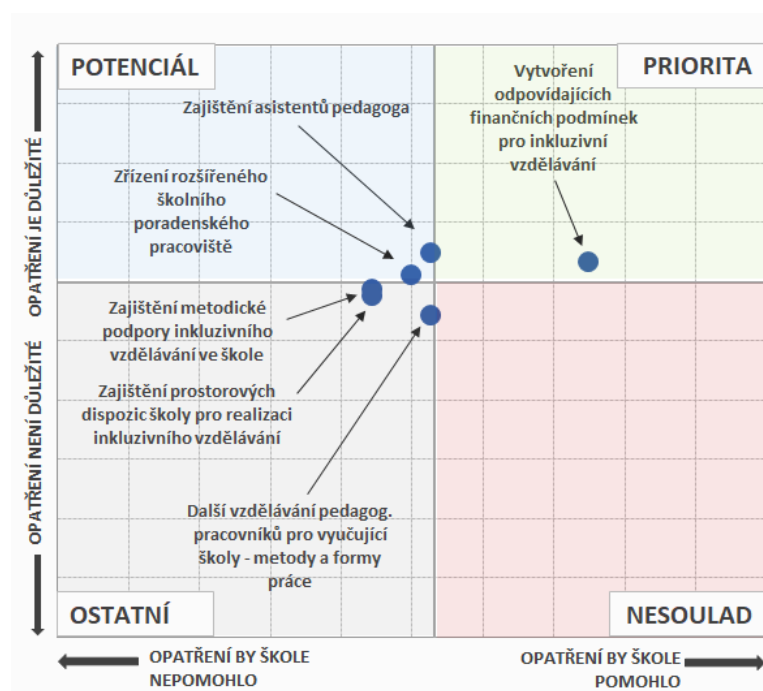
Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší priority **středních odborných učilišť** jednak vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, jednak zajištění asistentů pedagoga.

Potenciálně důležitými opatřeními jsou jak zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, tak vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro zajištění inkluzivního vzdělávání.

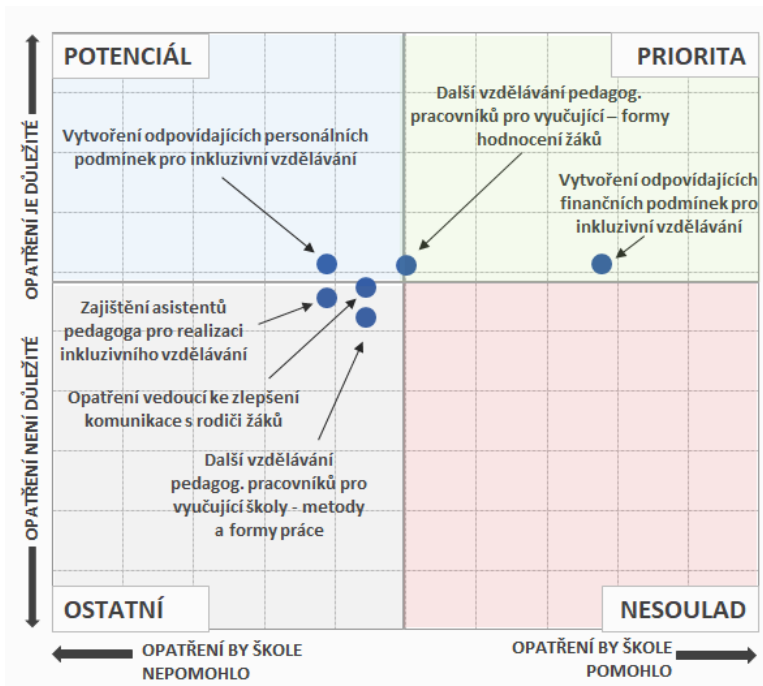
Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší prioritu **středních odborných škol** vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání – toto opatření by školám pomohlo v největší míře a také je považováno za důležité.

Důležitými rozvojovými opatřeními jsou zajištění asistentů pedagoga a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště – tato opatření by školám pomohla relativně v menší míře, jsou ale považována za důležitá.

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší prioritu **gymnázií** vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – metody a formy práce.

Potenciálně důležitým opatřením je dále vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, případně opatření pro zlepšení komunikace s rodiči žáků.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (79 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (75 % škol)

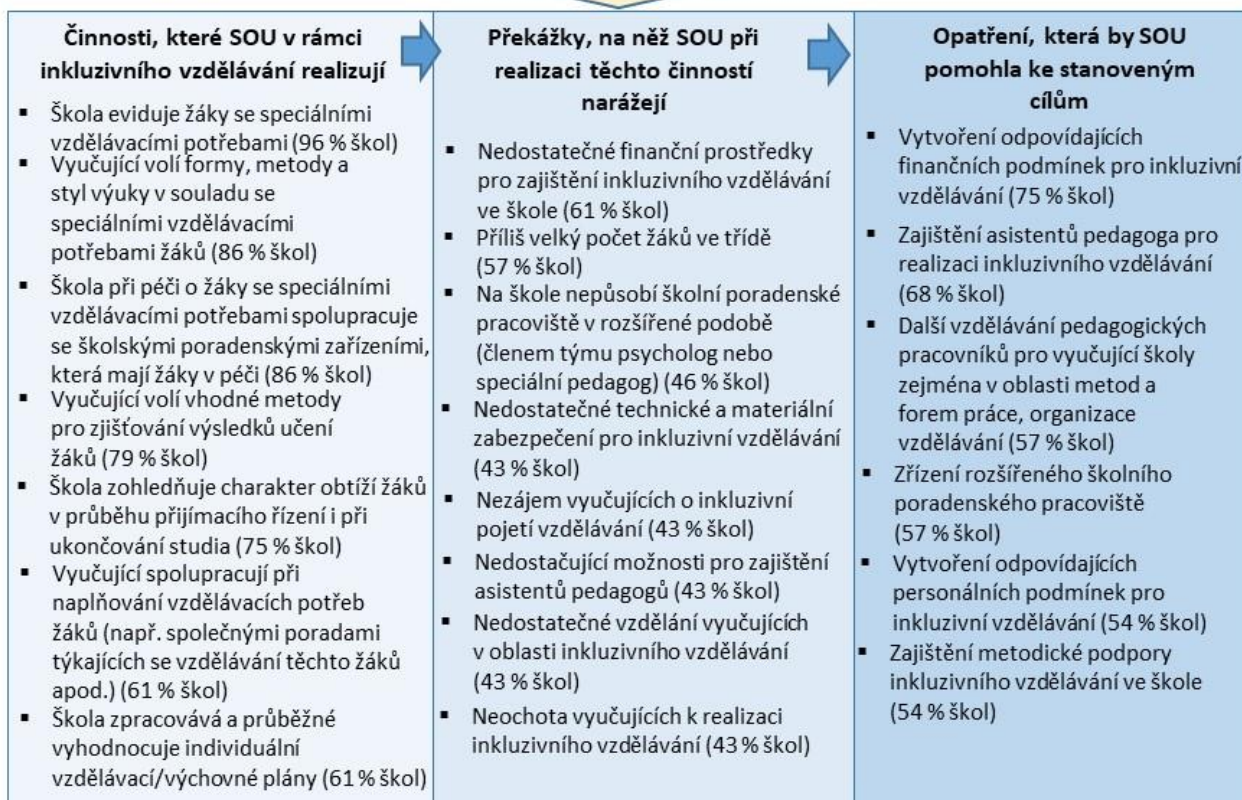
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (64 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (64 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (61 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (54 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (82 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (75 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (75 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (71 % škol)

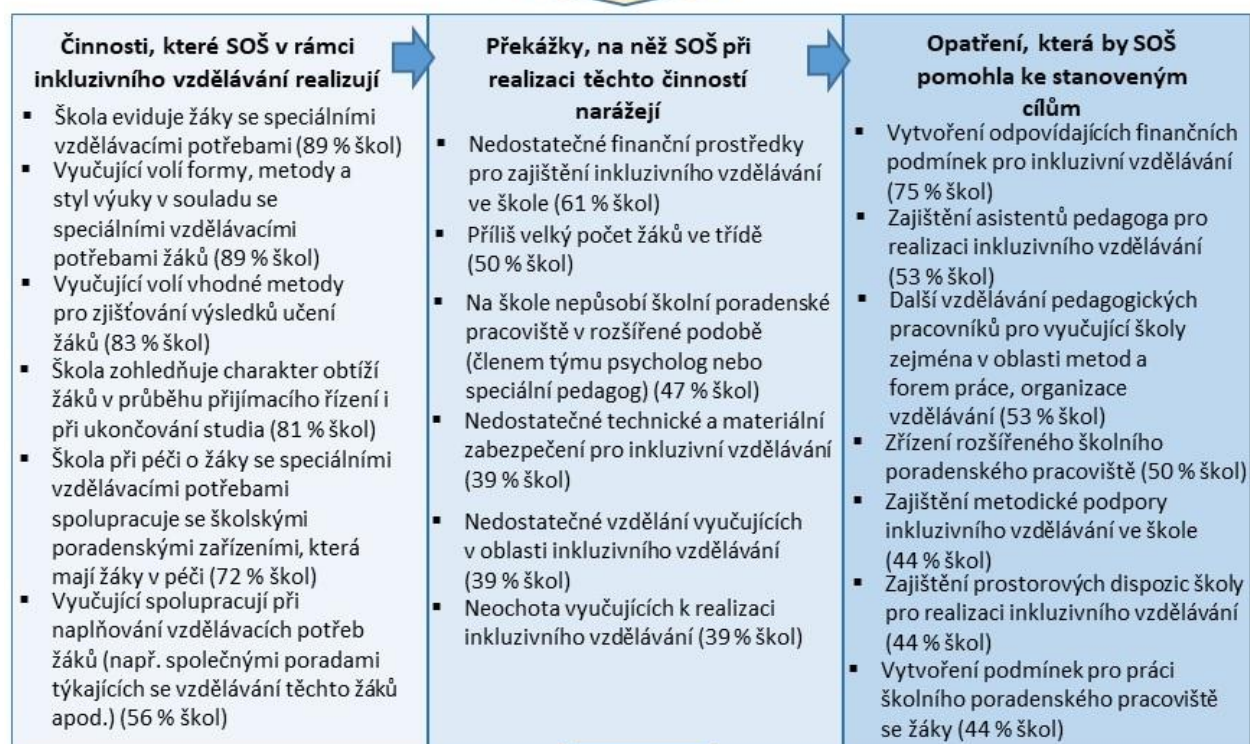
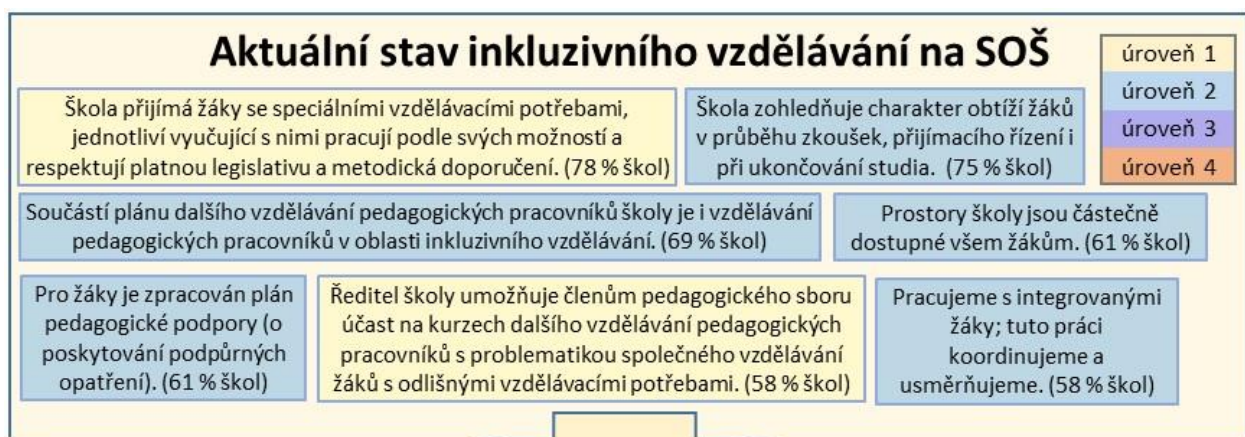
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (68 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (68 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (68 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (67 % škol)	Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (67 % škol)	úroveň 1
Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (61 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (61 % škol)	úroveň 2
Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (56 % škol)	Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (56 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (89 % škol) - Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (83 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (83 % škol) - Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (78 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (67 % škol) - Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (67 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (44 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (39 % škol) - Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (33 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (33 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (28 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (28 % škol) - Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (28 % škol) - Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (28 % škol)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (78 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (50 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (44 % škol) - Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (44 % škol) - Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (39 % škol) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (39 % škol)

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (78 % škol)	Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (72 % škol)	úroveň 1
Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (67 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (67 % škol)	úroveň 2
Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (67 % škol)	Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (61 % škol)	úroveň 3
	Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (61 % škol)	úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=28)	Průměrná úroveň		29%		+ 16%
	Základní úroveň		57%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		45%		+ 9%
	Pokročilá úroveň		28%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		17%		+ 20%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		30%		+ 16%
	Základní úroveň		60%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		48%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		29%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 20%
Gymnázium (N=18)	Průměrná úroveň		26%		+ 14%
	Základní úroveň		42%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		48%		+ 9%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 22%
	Nejvyšší úroveň		13%		+ 11%
VOŠ (N=13)	Průměrná úroveň		28%		+ 16%
	Základní úroveň		60%		+ 8%
	Mírně pokročilá úroveň		44%		+ 15%
	Pokročilá úroveň		31%		+ 12%
	Nejvyšší úroveň		13%		+ 21%
Praktická škola (N=8)	Průměrná úroveň		53%		+ 7%
	Základní úroveň		66%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		55%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		60%		+ 8%
	Nejvyšší úroveň		44%		+ 6%

Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Škola eviduje žáky se SVP	27		55	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	24		53	
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými porad. zař.	24		46	
SOŠ (N=36)	Škola eviduje žáky se SVP	32		55	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	32		53	
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	30		51	
Gymnázium (N=18)	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	16		53	
	Škola eviduje žáky se SVP	15		55	
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	15		51	
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i ukonč. studia	15		47	
VOŠ (N=13)	Škola eviduje žáky se SVP	11		55	
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	11		51	
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i ukonč. studia	10		47	
Praktická škola (N=8)	Škola eviduje žáky se SVP	8		55	
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	7		51	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	7		53	
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými porad. zařízeními	7		46	
	Škola zpracovává a vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	7		36	

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluziv. vzděl. ve škole	17	61%	30	48%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	16	57%	25	40%
	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	13	46%	23	37%
SOŠ (N=36)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluziv. vzděl. ve škole	22	61%	30	48%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	18	50%	25	40%
	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	17	47%	23	37%
Gymnázium (N=18)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluziv. vzděl. ve škole	8	44%	30	48%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	7	39%	25	40%
	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	6	33%	20	32%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	6	33%	10	16%
VOŠ (N=13)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluziv. vzděl. ve škole	8	62%	30	48%
	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	6	46%	23	37%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	6	46%	19	31%
Praktická škola (N=8)	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	5	38%	23	37%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	4	25%	18	29%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	4	25%	20	32%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=28)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	21	75%	41	66%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	19	68%	29	47%
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce	16	57%	31	50%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	16	57%	25	40%
SOŠ (N=36)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	27	75%	41	66%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	19	53%	29	47%
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce	19	53%	31	50%
Gymnázium (N=18)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	14	78%	41	66%
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce	9	50%	31	50%
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků – formy hodnocení žáků	8	44%	21	34%
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	8	44%	21	34%
VOŠ (N=13)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	10	77%	41	66%
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce	6	46%	31	50%
	Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluz. vzd.	6	46%	20	32%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	6	46%	21	34%
Praktická škola (N=8)	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce	3	38%	27	50%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	3	38%	25	40%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	2	25%	31	34%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	2	25%	36	47%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	2	25%	30	42%

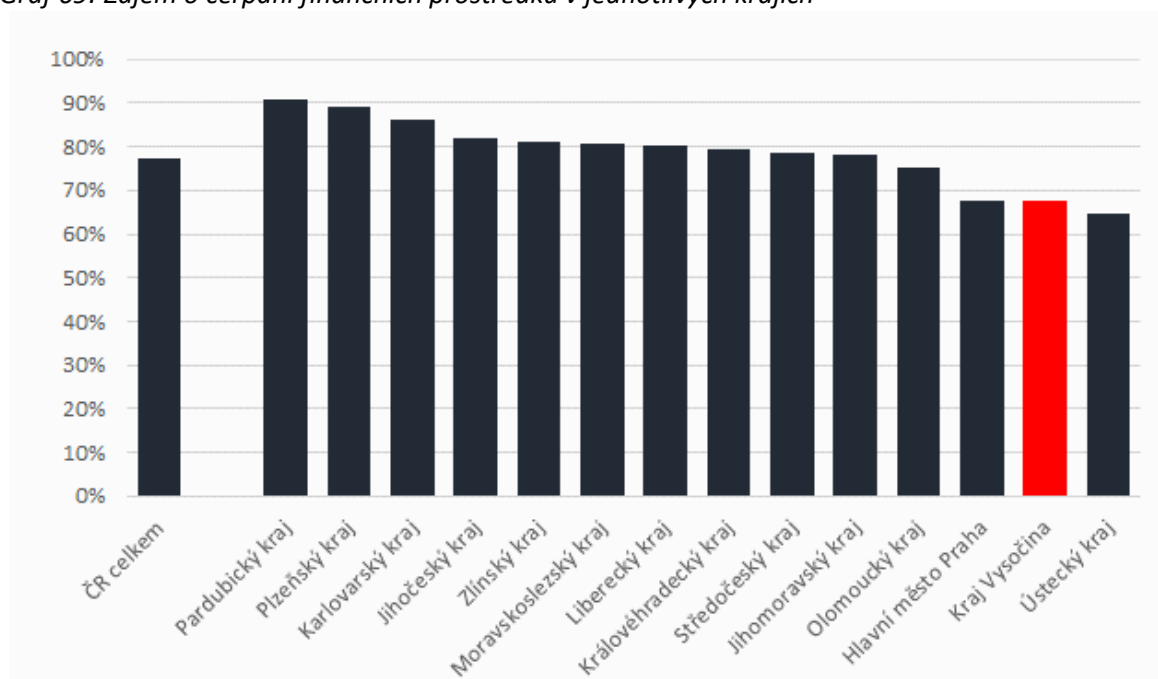
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v Kraji Vysočina

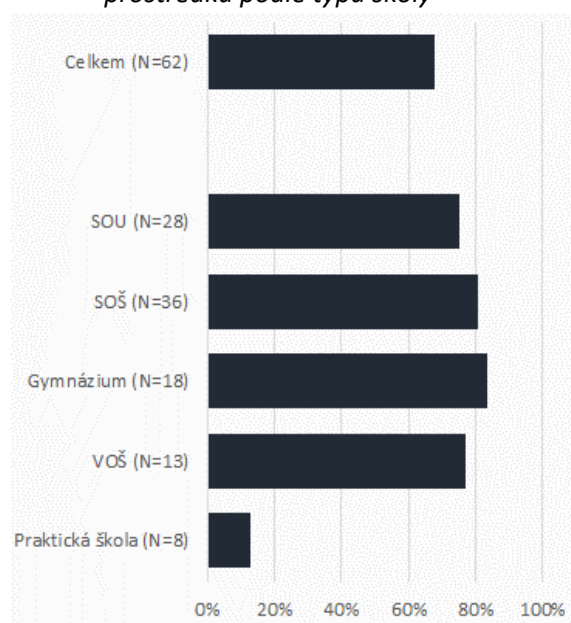
Ve srovnání s ostatními kraji ČR projevily školy v Kraji Vysočina relativně nižší zájem o čerpání finančních prostředků. Podíl škol, které mají zájem čerpat finanční prostředky, činí v tomto kraji jen 68 %, oproti průměru za ČR, který dosahuje 77 %.

Nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků projevily školy v Pardubickém (91%), Plzeňském (89%), Karlovarském (86%), Jihočeském (82%) a Zlínském kraji (81%).

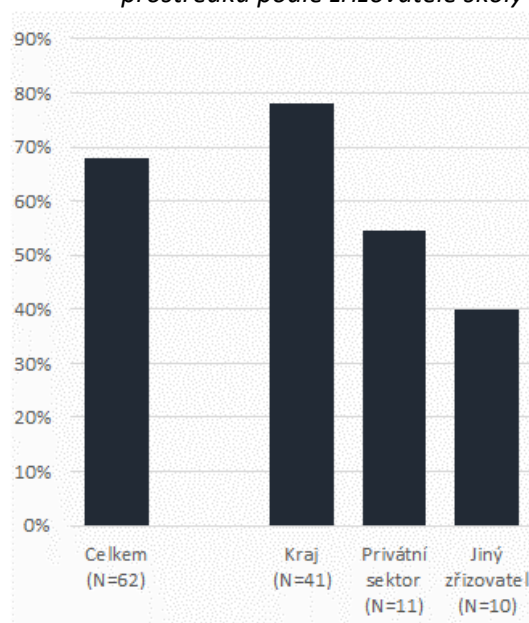
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

Z pohledu jednotlivých typů škol projevila největší zájem o čerpání finančních prostředků gymnázia (83%) a dále SOŠ (81 %). Mírně nižší zájem čerpat finanční prostředky vyjádřily VOŠ (77%) a SOU (75 %). Relativně nejnižší zájem o čerpání investic vyjádřily praktické školy (13 %).

Zaměříme-li se na zájem o čerpání finančních prostředků v rozdělení podle zřizovatele škol, pak největší zájem mají školy zřizované krajem (78 %). Ze škol privátního sektoru má zájem o čerpání investic asi 55 % z nich.

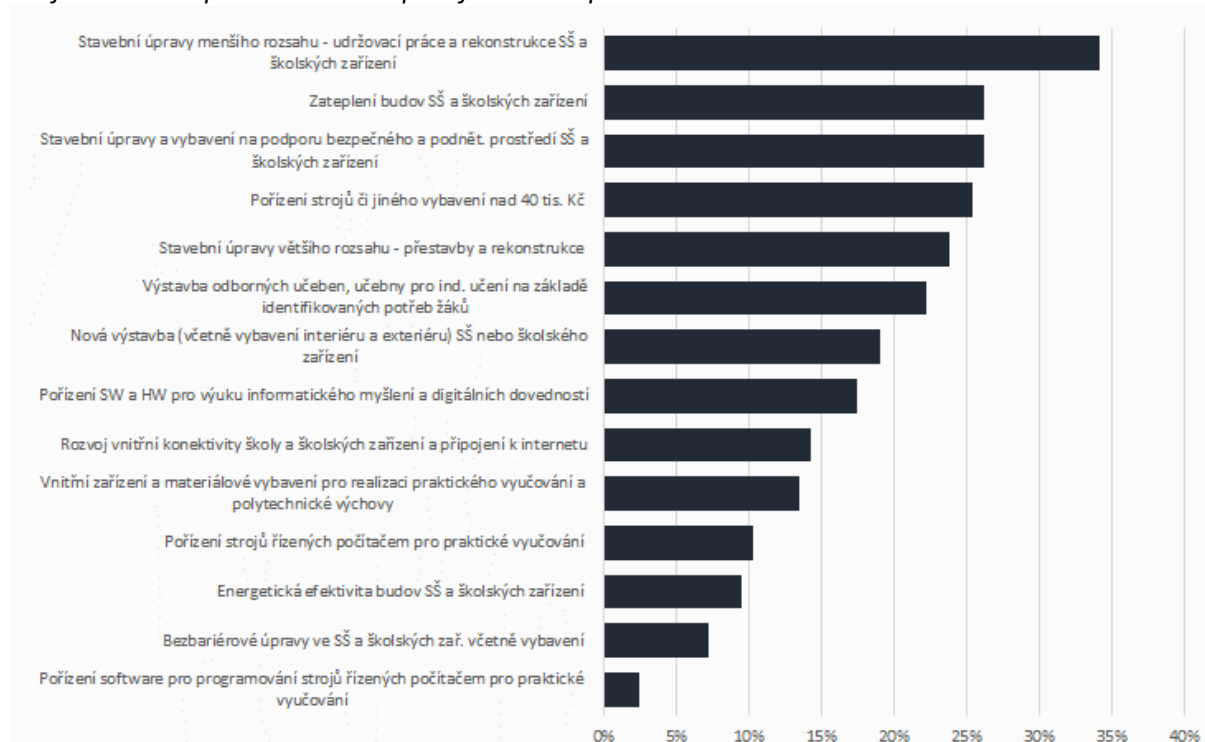
8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří stavební úpravy menšího rozsahu, zejména udržovací práce a rekonstrukce SŠ a školských zařízení (34 %), zateplení budov SŠ a školských zařízení (26 %), stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí SŠ a školských zařízení (26 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (25 %) a stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce (24 %).

Dále školy plánují čerpat prostředky v oblasti výstavby odborných učeben, učeben pro individuální učení na základě identifikovaných potřeb žáků (22 %), novou výstavbu (včetně vybavení interiéru a exteriéru) SŠ nebo školského zařízení (19 %), pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (17 %).

Méně často mají školy zájem o investice do rozvoje vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (14 %), vnitřního zařízení a materiálového vybavení pro realizaci praktického vyučování a polytechnické výchovy (13 %), do pořízení strojů řízených počítačem pro praktické vyučování (10 %), do energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení (10 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Zaměříme-li se podrobněji na zájem škol o investice z hlediska jednotlivých typů škol, pak **střední odborná učiliště** plánují nejčastěji pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (41 %), stavební

úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a školského zařízení (37 %), stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce (35 %).

Střední odborné školy mají zájem o stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a školského zařízení (38 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (34 %), případně stavební úpravy většího rozsahu, přestavby a rekonstrukce (31 %).

Gymnázia potřebují investice do stavebních úprav menšího rozsahu, udržovací práce a rekonstrukce škol a školských zařízení (36 %), stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí SŠ a školských zařízení (31 %) a zateplení budov SŠ a školských zařízení (27 %) a rovněž i výstavbu odborných učeben, učebny pro individuální učení na základě identifikovaných potřeb žáků (27 %).

Vyšší odborné školy mají zájem o investice do stavebních úprav menšího rozsahu, udržovací práce a rekonstrukce SŠ a školských zařízení (53 %), zateplení budov SŠ a školských zařízení (40 %) a stavebních úprav většího rozsahu, přestavby a rekonstrukce (40 %).

Praktická škola uvádí potřebu stavebních úprav většího rozsahu, přestavby a rekonstrukce (33 %).

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

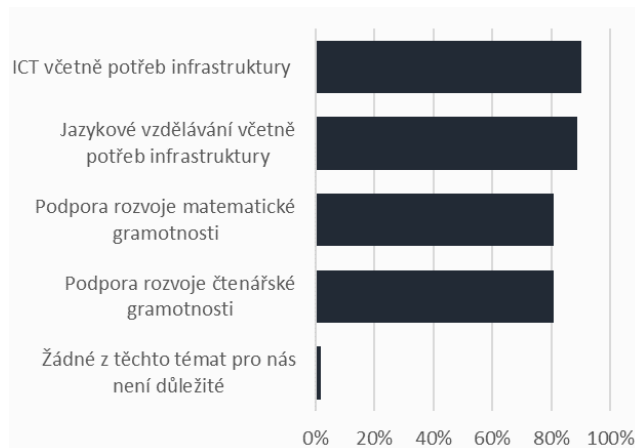
		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=21)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	26	41%	32	25%
	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a škol. zař.	23	37%	43	34%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	22	35%	30	24%
SOŠ (N=29)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a škol. zař.	33	38%	43	34%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	30	34%	32	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	27	31%	30	24%
Gymnázium (N=15)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a škol. zař.	16	36%	43	34%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	14	31%	33	26%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	12	27%	33	26%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	12	27%	28	22%
VOŠ (N=10)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce SŠ a škol. zař.	16	53%	43	34%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	12	40%	33	26%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	12	40%	30	24%
Praktická škola (N=1)	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	1	33%	30	24%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

9 Nepovinné oblasti

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

Nejdůležitější z tzv. nepovinných oblastí je zajištění ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol), kterou uvedlo 90 % škol, a jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (89 %). Mírně nižší důležitost přikládají školy potřebě podpory rozvoje matematické gramotnosti a rozvoji čtenářské gramotnosti (shodně 81%).

Pro 98 % škol je alespoň jedna z tzv. nepovinných oblastí důležitá.

Střední odborná učiliště označila za nejdůležitější nepovinnou oblast ICT včetně potřeb infrastruktury (89 %). I ostatní nepovinné oblasti jsou ovšem považovány za velmi podstatné. Jazykové vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury, je podstatné pro 86 % SOU, podpora rozvoje matematické gramotnosti pro 86 % a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (86 %).

Na SOŠ, gymnáziích a VOŠ je na rozdíl od SOU prioritou podpora jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury, oblast ICT je ovšem rovněž velmi podstatná. V rámci **středních odborných škol** je podpora jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury podstatná pro 100 % škol, ICT včetně potřeb infrastruktury pro 94 % škol, podpora rozvoje matematické gramotnosti pro důležitá pro 78 % škol a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti rovněž pro 78 % škol.

Po **gymnázia** je nejpodstatnější tzv. nepovinnou oblastí jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (100 % škol). Na dalších místech v žebříčku důležitosti najdeme ICT včetně potřeb infrastruktury (94 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti (94 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (89 %).

Vyšší odborné školy rovněž označují za nejdůležitější z tzv. nepovinných oblastí jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (100 %), ICT včetně potřeb infrastruktury (92 %), podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (77 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti (69 %).

V **praktických školách** je nejdůležitější, vzhledem k charakteru a zaměření těchto škol, podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (88 %) a dále rovněž ICT včetně potřeb infrastruktury (75 %) a podpora matematické gramotnosti (75 %). Relativně méně podstatné je v tomto typu škol jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (38 %).

Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

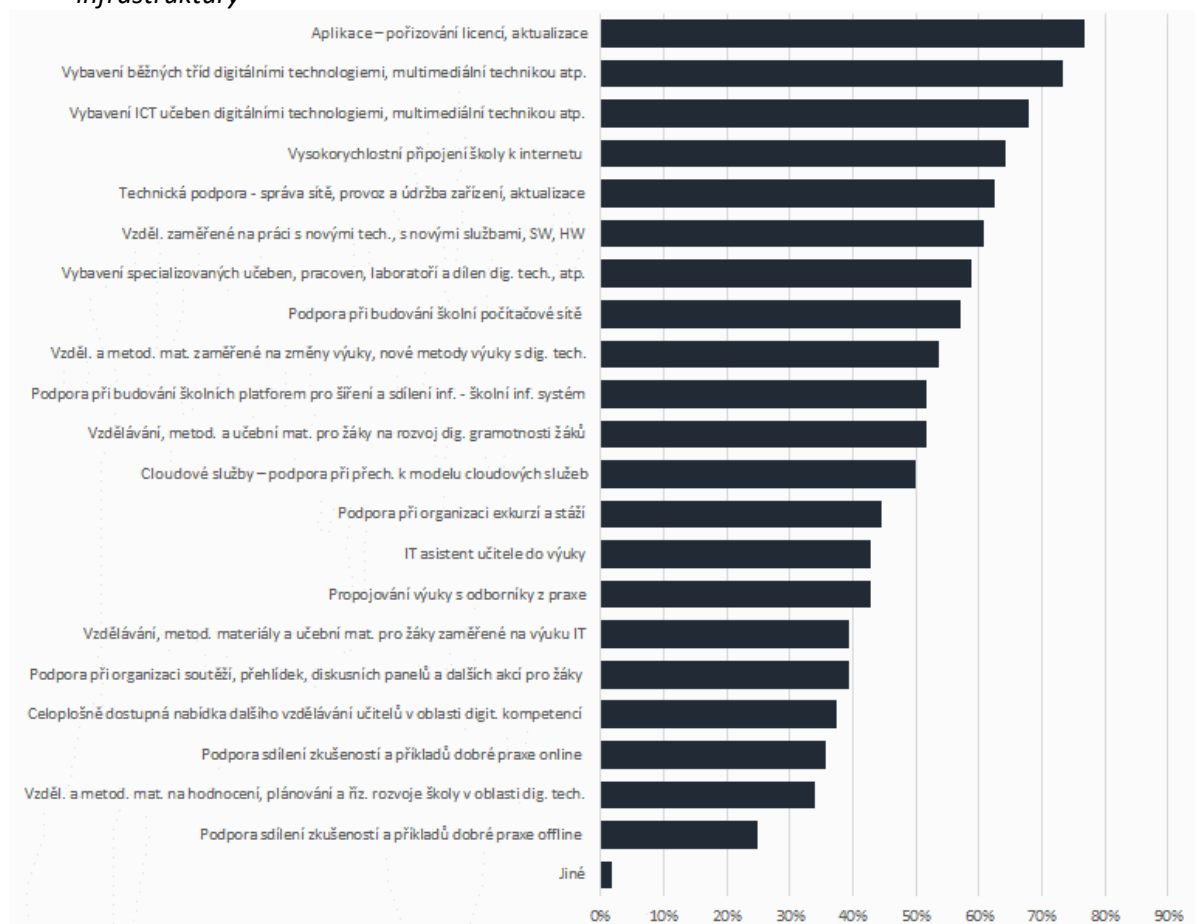
		Typ školy			Kraj		
		N	%		N	%	
SOU (N=28)	ICT včetně potřeb infrastruktury	25		89%	56		90%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	24		86%	55		89%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	24		86%	50		81%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	24		86%	50		81%
SOŠ (N=36)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	36		100%	55		89%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	34		94%	56		90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	28		78%	50		81%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	28		78%	50		81%
Gymnázium (N=18)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	18		100%	55		89%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	17		94%	56		90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	17		94%	50		81%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	16		89%	50		99%
VOŠ (N=13)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	13		100%	55		89%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	12		92%	56		90%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	10		77%	50		81%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	9		69%	50		81%
Praktická škola (N=8)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	7		88%	50		81%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	6		75%	56		90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	6		75%	50		81%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	3		38%	55		89%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury, je pořizování licencí a aktualizace aplikací (77 %), dále vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (73 %) a rovněž i lepší vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (68 %). Další potřebná opatření jsou vysokorychlostní připojení školy k internetu (64 %) a technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení (63 %).

K dalším opatřením, která by školám pomohla ke zlepšení v oblasti ICT, je vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, s novými službami, SW, HW (61 %), vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálních technologií, atp. (59 %), podpora při budování školní počítačové sítě (57 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny výuky, nové metody výuky s digitálních technologií (54 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Kolem poloviny škol dále uvádí mezi potřebnými opatřeními podporu při budování školních platform pro šíření a sdílení informací - školní informační systém (52 %), vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky na rozvoj digitální gramotnosti žáků (52 %), cloudové služby – podpora při přechodu k modelu cloudových služeb (50 %).

S nižší frekvencí školy uvádějí potřebu podpory při organizaci exkurzí a stáží (47 %), potřebu IT asistenta učitele do výuky (43 %), propojování výuky s odborníky z praxe (43 %), vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku IT (39 %), podpora při organizaci soutěží, přehlídek,

diskusních panelů a dalších akcí pro žáky (39 %), celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů v oblasti digitálních kompetencí (38 %), podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (36 %) a vzdělávání a metodické materiály na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy v oblasti digitálních technologií (34 %). Okrajově je pak uváděna potřeba podpory sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.

Zaměříme-li se na opatření pro zlepšení v oblasti ICT podle jednotlivých typů škol, tak v rámci **středních odborných učilišť** je nejčastěji uváděna potřeba vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou (76 %), potřeba aplikací – pořizování licencí a aktualizace (72 %) a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (68 %) a rovněž vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (68 %).

Střední odborné školy nejčastěji uvádějí mezi opatřeními, která by vedla ke zlepšení v oblasti ICT, potřebu pořizování aplikací, pořizování licencí a aktualizací (79 %), vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (71 %) a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (71 %).

Gymnázia potřebují nejčastěji pro naplňování cílů v oblasti ICT aplikace – pořizování licencí a aktualizace (76 %), technickou podporu - správu sítě, provoz a údržbu zařízení, aktualizaci a upgrady (71 %), dále vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (71 %), vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (71 %) a rovněž i vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitální technikou atp. (71 %).

Vyšší odborné školy uvádějí nejčastěji potřebu aplikací, pořizování licencí a aktualizace (75 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu, připojení budov, atp. (67 %), technickou podporu, správu sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady (58 %) a rovněž potřebují podporu při budování školní počítačové sítě (58 %).

V případě **praktických škol** jsou nejčastěji uváděny jako potřebná opatření: vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (83 %), aplikace – pořizování licencí, aktualizace (67 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu, připojení budov, atp. (67 %).

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=25)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimed. technikou atp.	19	76%	41	73%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	18	72%	43	77%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimed. technikou atp.	17	68%	38	68%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi	17	68%	34	61%
SOŠ (N=34)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	27	79%	43	77%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	24	71%	41	73%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi	24	71%	34	61%
Gymnázium (N=17)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	13	76%	43	77%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady	12	71%	35	63%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	12	71%	41	73%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	12	71%	38	68%
	Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech. atp.	12	71%	33	59%
VOŠ (N=12)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	9	75%	43	77%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení budov, atp.)	8	67%	36	64%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zař., aktualizace a upgrady	7	58%	35	63%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	7	58%	32	57%
Praktická škola (N=6)	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	5	83%	38	68%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	4	67%	43	77%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení budov, atp.)	4	67%	36	64%

9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

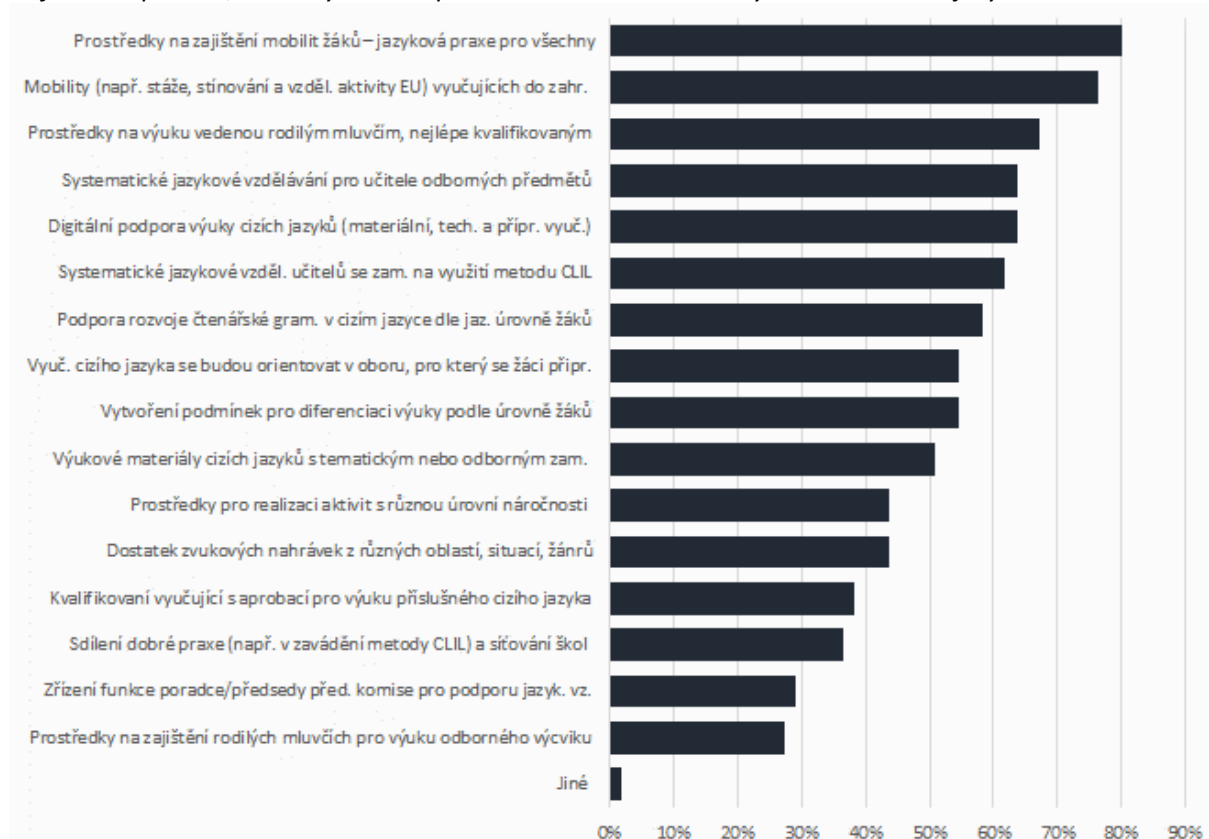
Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury, jsou prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (80 %), mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (76 %), zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (67 %), a systematické jazykové vzdělávání pro učitele na odborných školách (64 %). Stejně procento škol (64 %) pak uvádí jako potřebné opatření digitální podporu výuky cizích jazyků (materiální, technická a příprava vyučujících). Podobně často školy uvádějí potřebu systematického jazykového vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (62 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (58 %).

Přibližně polovina škol mezi opatřeními uvádí potřebu, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se žáci připravují (55 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (55 %), výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (51 %).

S mírně nižší frekvencí pak školy uvádějí potřebu prostředků pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (44 %), dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů (44 %) a potřebu kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (38 %).

Asi kolem třetiny škol pak uvádí potřebu sdílení dobré praxe (např. v zavádění metody CLIL) a síťování škol (36 %), zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro podporu jazykového vzdělávání (29 %) a prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (27 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Zaměříme-li se podrobněji na opatření ke zlepšení jazykového vzdělávání podle jednotlivých typů škol, pak napříč všemi typy škol (s výjimkou praktických) jsou nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by

školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury, prostředky zajišťující mobilitu žáků - jazyková praxe pro všechny. Důležitým opatřením jsou dále mobility vyučujících do zahraničí. **Střední odborná učiliště** uvádějí nejčastěji potřebu prostředků na zajištění mobilit žáků – jazykovou praxi pro všechny (83 %), mobility vyučujících do zahraničí (79 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (71 %), potřebu, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru a odborné terminologii (71 %).

Důležitým opatřením pro **střední odborné školy** jsou, podobně jako v případě SOU, prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (81 %) a mobility vyučujících do zahraničí (75 %). Dále pak prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (72 %).

Na **gymnáziích** je podstatným opatřením získání prostředků na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (89 %), mobility vyučujících do zahraničí (78 %), prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (78 %).

Na **vyšších odborných školách** jsou významnými opatřeními prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (77 %), prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (62 %), digitální podpora výuky cizích jazyků (62 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (62 %), vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru a odborné terminologii (62 %).

Na praktických školách jsou podstatní kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku cizího jazyka (100 %), mobility vyučujících do zahraničí (67 %). Mimo výše zmíněné praktické školy potřebují dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, apod. (67 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=24)	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	20	83%	44	80%
	Mobility vyučujících do zahraničí a posílení jazyk. komp.	19	79%	42	76%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	17	71%	35	64%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru a odb. term.	17	71%	30	55%
SOŠ (N=36)	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	29	81%	44	80%
	Mobility vyučujících do zahraničí a posílení jazyk. komp.	27	75%	42	76%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím	26	72%	37	67%
Gymnázium (N=18)	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	16	89%	44	80%
	Mobility vyučujících do zahraničí a posílení jazyk. komp.	14	78%	42	76%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím	14	78%	37	67%
VOŠ (N=13)	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím	10	77%	37	67%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	8	62%	44	80%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	8	62%	35	64%
	Systematické jazyk. vzděl. pro učitele odborných předmětů	8	62%	35	64%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru a odb. term.	8	62%	30	55%
Praktická škola (N=3)	Kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku cizího jazyka	3	100%	21	38%
	Mobility vyučujících do zahraničí a posílení jazyk. komp.	2	67%	42	76%
	Dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, apod.	2	67%	24	44%

9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

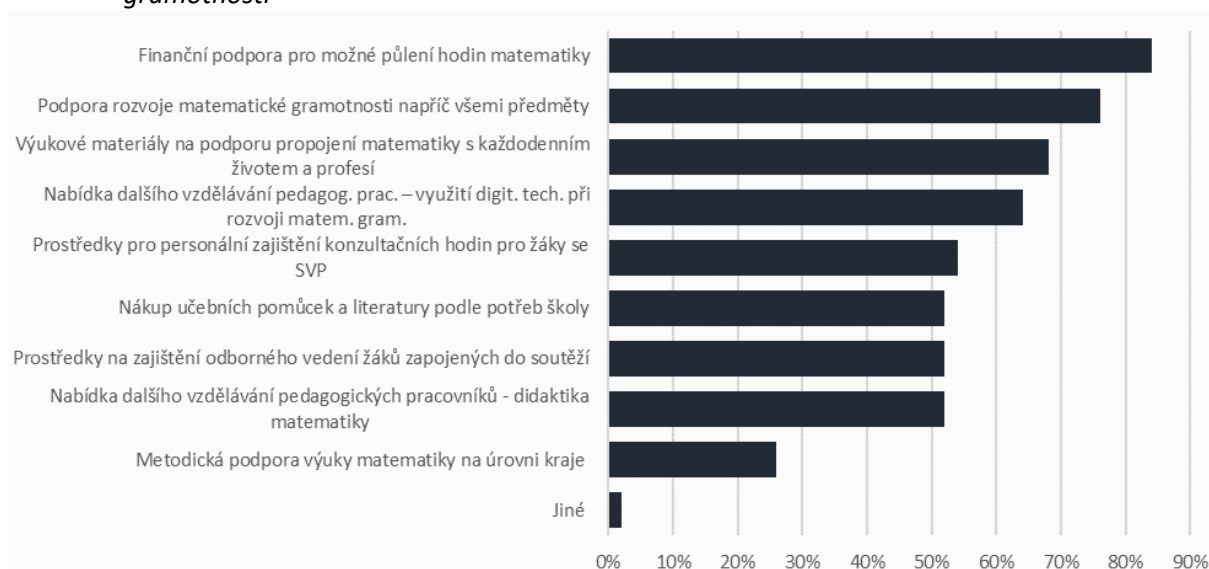
Nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, je finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (84 %).

K dalším důležitým opatřením patří podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (76 %), získání výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem

a budoucí profesí (68 %) a nabídka dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (64 %).

Kolem poloviny škol uvádí potřebu prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (54 %), potřebu nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (52 %) a dále i prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (52 %), nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (52 %). S nižší frekvencí školy uvádějí potřebu metodické podpory výuky matematiky na úrovni kraje (26 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Zaměříme-li se na opatření, která by školám pomohla k dosažení cílů v oblasti matematické gramotnosti v rozdělení podle jednotlivých typů škol, pak na **středních odborných učilištích** jsou mezi nejčastěji uváděnými opatřeními finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (88 %), podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (83 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí (75 %).

Střední odborné školy uvádějí na prvních místech opět potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (96 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (79 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (75 %).

Gymnázia rovněž uvádějí finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (88 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (71 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí (59 %) a rovněž prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (59 %).

Vyšší odborné školy, podobně jako ostatní typy škol, uvádějí na prvním místě potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (89 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (78 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí (78 %).

Praktické školy potřebují nejvíce podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (67 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí (67 %) a dále i nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (67 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=24)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	21	88%	42	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	20	83%	38	76%
	Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí	18	75%	34	68%
SOŠ (N=28)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	27	96%	42	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	22	79%	38	76%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagog. prac. – využití digit. tech. při rozvoji mat. gram.	21	75%	32	64%
Gymnázium (N=17)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	15	88%	42	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	12	71%	38	76%
	Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí	10	59%	34	68%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	10	59%	26	52%
VOŠ (N=9)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	8	89%	42	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	7	78%	38	76%
	Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí	7	78%	34	68%
Praktická škola (N=6)	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	4	67%	38	76%
	Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a profesí	4	67%	34	68%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	4	67%	26	52%

9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

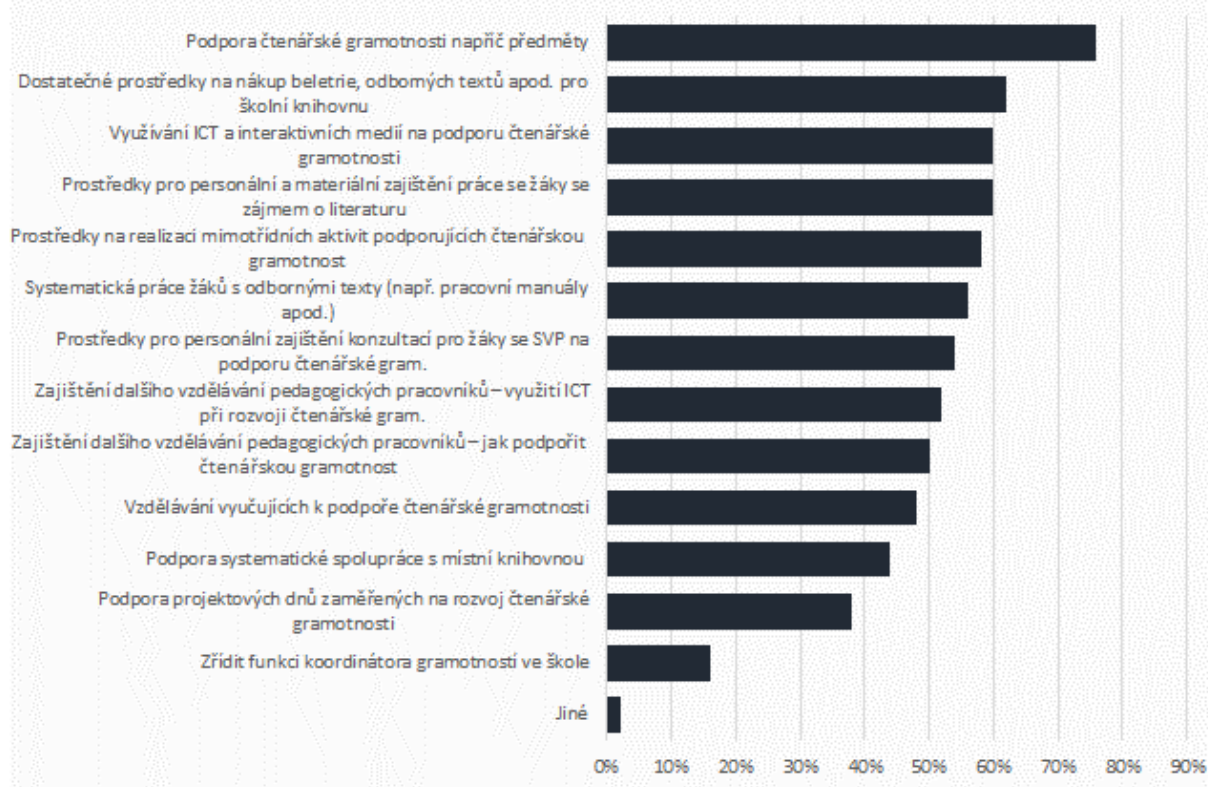
Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, je podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (76 %).

Dále školy uvádějí potřebu dostatečných prostředků na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (62 %), využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (60 %), získání prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (60 %) a prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (58 %).

Dalšími opatřeními, která by školám pomohla v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, jsou potřeba podpory v oblasti systematické práce žáků s odbornými texty, např. pracovní manuály apod. (56 %), prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP na podporu čtenářské gramotnosti (54 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (52 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost (50 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (48 %).

S nižší frekvencí školy uvádějí mezi opatřeními pro podporu čtenářské gramotnosti potřebu podpory systematické spolupráce s místní knihovnou (44 %), podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (38 %). Spíše okrajově je uváděna potřeba zřídit funkci koordinátora gramotností ve škole (16 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Zaměříme-li se na opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti z pohledu jednotlivých typů škol, pak na SOU a SOŠ je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty.

V rámci **středních odborných učilišť** uvádí toto opatření 79 % škol. Na dalších místech v žebříčku opatření z hlediska SOU je podpora systematické práce žáků s odbornými texty, např. pracovní manuály apod. (67 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů pro školní knihovnu (58 %).

Podobně **střední odborné školy** uvádějí podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (89 %), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (68 %), systematickou práci žáků s odbornými texty, např. pracovní manuály apod. (64 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (64 %), využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (64 %).

Gymnázia uvádějí, že by potřebovala prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (75 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (63 %), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (63 %).

Vyšší odborné školy by nejčastěji potřebovaly prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (80 %), podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (80 %), využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (70 %) a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti (70 %).

Praktické školy potřebují nejčastěji získat prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti (86 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (71 %), podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (57 %), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (57 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=24)	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	19	79%	38	76%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	16	67%	28	56%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odbor. textů pro školní knihovnu	14	58%	31	62%
SOŠ (N=28)	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	25	89%	38	76%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	19	68%	30	60%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	18	64%	28	56%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	18	64%	31	62%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	18	64%	30	60%
Gymnázium (N=16)	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	12	75%	30	60%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	10	63%	31	62%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	10	63%	29	58%
VOŠ (N=10)	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	8	80%	30	60%
	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	8	80%	38	76%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	7	70%	30	60%
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gram.	7	70%	27	54%
Praktická škola (N=7)	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čten. gram.	6	86%	27	54%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	5	71%	31	62%
	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	4	57%	38	76%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	4	57%	29	58%